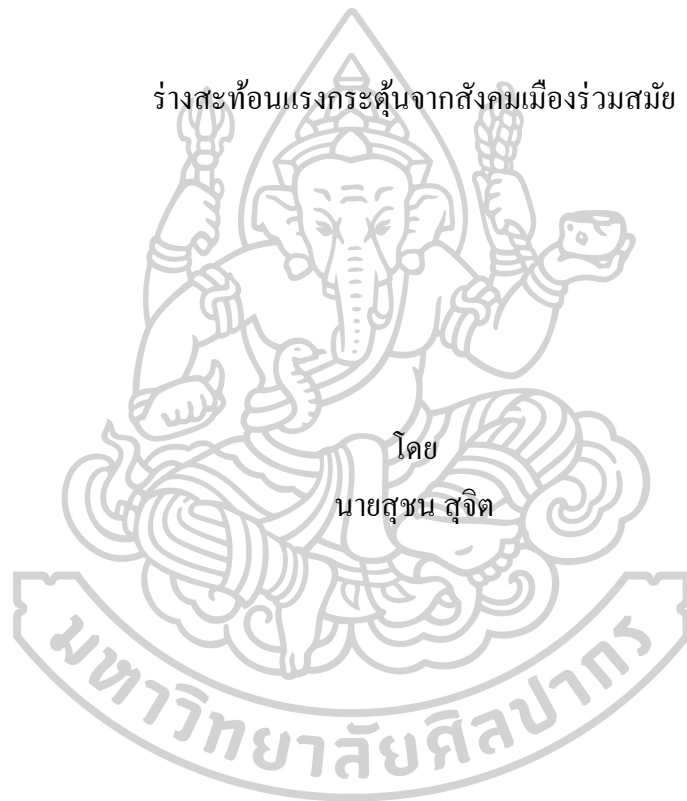

ร่างสะท้อนแรงกระตุ้นจากสังคมเมืองร่วมสมัย

โดย

นายสุชน สุจิต

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต

สาขาวิชาทัศนศิลป์ แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2562

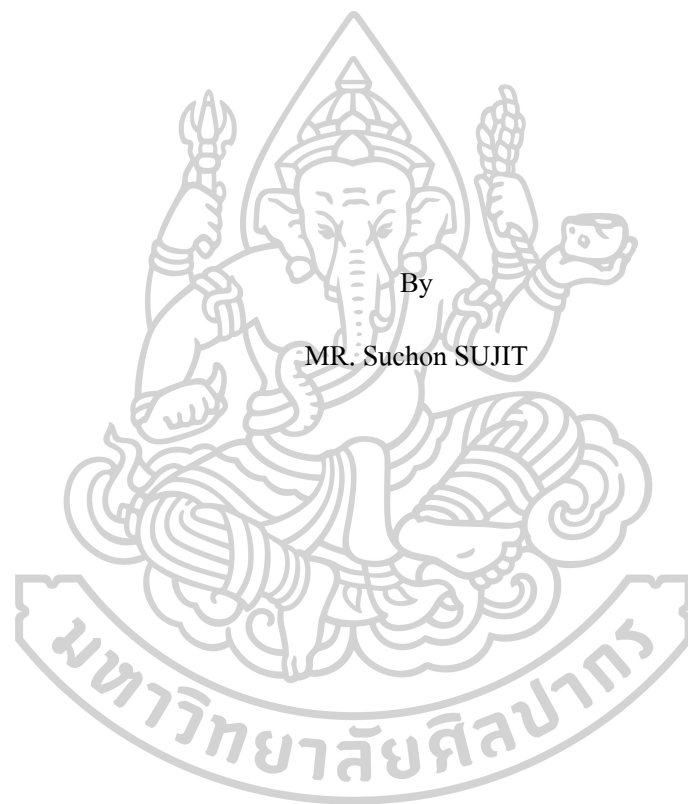
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ร่างสะท้อนแรงกระตุ้นจากสังคมเมืองร่วมสมัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต
สาขาวิชาทัศนศิลป์ แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2562
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

THE HUMAN BODY REFLECTS MOTIVATION IN URBAN SOCIETY

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for Master of Fine Arts (VISUAL ARTS)

Graduate School, Silpakorn University

Academic Year 2019

Copyright of Graduate School, Silpakorn University

หัวข้อ รำสะท้อนแรงกระตุ้นจากสังคมเมืองร่วมสมัย
โดย สุขน สุจิต
สาขาวิชา ทักษศิลป์ แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโทบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อติเรก โลหะกุล

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.จุไรรัตน์ นันทานิช)

พิจารณาเห็นชอบโดย

.....ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ เกียรติคุณวิชัย สิทธิรัตน์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อติเรก โลหะกุล)

.....ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
(รองศาสตราจารย์อริยะ กิตติเจริญวิวัฒน์)

58002205 : ทศนศิลป์ แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโท

คำสำคัญ : พฤติกรรมมนุษย์, สิ่งแวดล้อมทางสังคมเมือง, ความขัดแย้ง, ความรุนแรง

นาย สุชน สุจิต: ร่างสะท้อนแรงกระตุ้นจากสังคมร่วมสมัย อาจารย์ที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์ : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อติเรก โลหะกุล

วิทยานิพนธ์นี้กำหนดทิศทางของเนื้อหาว่าด้วยเรื่องของ “ร่างกาย” ภายใต้บริบทสังคมไทย จากพฤติกรรมคนเมืองสู่ปัญหาเชิงสุขภาพจิตของผู้คนที่อาศัย เพื่อต้องการสะท้อนผลกระทบจากปัญหาแวดล้อม มลภาวะทางสังคม โดยเฉพาะปรากฏการณ์ความขัดแย้งและความรุนแรงในพื้นที่ชุมชนเมือง

ข้าพเจ้ากำหนดให้โครงการฉบับนี้ประกอบด้วยแนวทางของประเด็น อันได้แก่สถานะกตินและกลายของคนต่างถิ่นสู่วิถีสังคมใหม่, การจำยอมต่อจิตไร้สำนึกภายใต้บริบทเมือง และพฤติกรรมจากคนสะท้อนเมือง ประเด็นเหล่านี้ต่างเป็นสิ่งกำหนดขอบเขตของการศึกษาและนำไปสู่กระบวนการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ ภายใต้ชื่อวิทยานิพนธ์ ‘ร่างสะท้อนแรงกระตุ้นจากสังคมร่วมสมัย’ โดยมีลัทธิเหนือจริง ‘Surrealism’ และทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของซิกมันด์ ฟรอยด์ เป็นกรอบคิดในการศึกษาค้นคว้าทั้งด้านรูปแบบศิลปะและด้านเนื้อหา นำเสนอผ่านผลงานประติมากรรม figurative art และภาษาทางประติมากรรมเป็นเครื่องมือในสร้างสรรค์ ด้วยเทคนิคเชื่อมโลหะ ซึ่งมีหัวข้อด้านศิลปะดังนี้ 1. การกดทับระหว่างรูปทรงหนึ่งกระทำต่อรูปทรงหนึ่ง (การถูกทำให้กลายเป็นวัตถุ) 2. รูปทรงในบรรยากาศของพื้นที่ว่าง 3. รูปร่างที่แปรเปลี่ยนจากการแปรสภาพของวัตถุ รวมทั้งการผสมผสานวัสดุและอาศัยสื่อสมัยใหม่ในผลงานประติมากรรม

58002205 : Major (VISUAL ARTS)

Keyword : Behavior human, Environment, Society, Conflict, Violence

MR. SUCHON SUJIT : THE HUMAN BODY REFLECTS MOTIVATION IN
URBAN SOCIETY THESIS ADVISOR : ASSISTANT PROFESSOR ADIREK LOHAKUL

This thesis determines the direction of the content on the subject of "Body" under the context of Thai society. From urban behavior to mental health problems of people living. In order to reflect the impact of environmental, problems social pollution especially the conflict and violence phenomenon in urban areas.

I designate this project to include guidelines for issues such as the status of swallowing and becoming of foreigners into a new way of society, being unwilling to the unconscious under the urban context and behavior from people reflecting the city. These issues define the boundaries of education and lead to the process of creating works of art. Under the thesis name 'The body reflects the impetus of contemporary urban society' with surrealism and Sigmund Freud's psychoanalytic theories are the framework for the study of art forms and content. Presented through sculptures, figurative art and sculpture language as a creative tool with metal welding techniques. Which has the following art topics 1. Pressure between one shape and one shape. (Being transformed into an object) 2. The shape of the atmospheric space 3. The shape that changes from the transformation of the object including the integration of materials and modern media in sculpture works

กิตติกรรมประกาศ

ข้าพเจ้าขอแสดงความตั้งใจ ผลของการพยายามทั้งหมดให้แก่ มารดา ที่เป็นกำลังสำคัญด้านการสนับสนุนทุนทรัพย์ ให้คำปรึกษา คอยช่วยเหลือและให้กำลังใจ รวมถึงเป็นผู้ชี้แนะแนวทางการศึกษาด้านศิลปะให้แก่ข้าพเจ้า ขอขอบคุณ บิดา พี่สาว และครอบครัวญาติพี่น้อง ตลอดจนกัลยาณมิตรที่คอยช่วยเหลือในด้านต่างๆตลอดช่วงเวลาของการศึกษาและ โครงการวิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ อติเรก โลหะกุล อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการ ที่ชี้แนะให้แนวทางทั้งการค้นหาข้อมูล การผลิตผลงาน ขอขอบพระคุณกองทุนการศึกษาฯ มูลนิธิรัฐบุรุษ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ที่ได้มอบทุนการศึกษาเพื่อใช้ในการสร้างสรรค์ผลงาน และขอบคุณแหล่งให้ความรู้ ข้อมูล ทั้งหนังสือ ภาพยนต์ บทเพลง นิทรรศการต่างๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อมที่ทำให้ข้าพเจ้าเรียนรู้ เข้าใจศิลปะมากยิ่งขึ้น อีกทั้งขอขอบคุณคณาจารย์ภาควิชาประติมากรรม คณะจิตรกรรม ประติมากรรม ภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

สุชน สุจิต

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1	1
บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	5
เป้าหมายและวัตถุประสงค์	6
สมมติฐานของการศึกษา.....	6
สมมติฐานเชิงรูปแบบ	7
ขอบเขตการศึกษา.....	8
ขั้นตอนของการศึกษา.....	9
วิธีการศึกษา.....	9
บทที่ 2	11
ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์	11
1. ความหมายสังคมเมืองและกระบวนการกลายเป็นเมือง	12
2. แนวคิดเกี่ยวกับความขัดแย้ง	17
3. แนวคิดความรุนแรง (Violence).....	18
4. สรุปลักษณะความขัดแย้งและความรุนแรง.....	19
5. ความรุนแรงและมายาแห่งอัตลักษณ์	21

6. ที่มาเชิงประจักษ์	23
6.1 อิทธิพลจากประสบการณ์ส่วนตัว.....	23
7. ทฤษฎีจิตวิทยา.....	24
7.1 ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของซิกมุนด์ ฟรอยด์.....	24
แผนผังทางความคิด.....	28
8. ลัทธิศิลปะเซอร์เรียลลิซึม (Surrealism)	29
9. อิทธิพลศิลปิน	32
9.1 ฟรานซิส เบคอน (Francis Bacon ค.ศ 1909 - 1992).....	32
9.2 Emil Alzamora (1975)	37
บทที่ 3	40
หลักทฤษฎีและวิธีการดำเนินงาน	40
การค้นหารูปแบบทางศิลปะหรือรูปทรงทางประติมากรรม	43
ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์.....	44
ผลงานศิลปนิพนธ์ ชั้นที่ 1.....	45
วิธีการดำเนินงาน.....	45
การสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 1	47
ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 2	52
ขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงานชั้นที่ 2.....	54
วิธีการดำเนินงาน	56
ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 3	66
วิธีการดำเนินงาน	69
ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 4	73
ขั้นตอนและกระบวนการสร้างสรรค์	75
บทที่ 4	79

วิเคราะห์ผลงานวิทยานิพนธ์.....79

    วิเคราะห์ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 1 81

    วิเคราะห์ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 2 87

    วิเคราะห์ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 3 94

    วิเคราะห์ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 4 101

บทที่ 5 106

    สรุป 106

    ข้อเสนอแนะ 108

รายการอ้างอิง 110

ประวัติผู้เขียน 113

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 ภาพประกอบความเป็นเมือง.....	3
ภาพที่ 2 ภาพประกอบประชากรบนพื้นที่โดยสารสาธารณะ.....	4
ภาพที่ 3 ภาพประกอบมลพิษทางสิ่งแวดล้อมเมือง.....	4
ภาพที่ 4 ภาพประกอบแสดงความเป็นเมืองและกระบวนการกลายเป็นเมือง.....	13
ภาพที่ 5 ภาพประกอบแสดงความเป็นเมืองบนพื้นที่สัญจร.....	14
ภาพที่ 6 ภาพประกอบแสดงการกระจุกตัวของกลุ่มคนบนพื้นที่โดยสารสาธารณะ.....	14
ภาพที่ 7 ภาพแสดงการกระจุกตัวของประชากรบนพื้นที่โดยสารเรือควน.....	15
ภาพที่ 8 ภาพแสดงการกระจุกตัวของประชากรบนพื้นที่โดยสารรถไฟฟ้า.....	15
ภาพที่ 9 ภาพประกอบแสดงความหลากหลายของช่วงวัยของประชากรเมือง.....	16
ภาพที่ 10 ภาพประกอบแสดงสถานภาพทางสังคมทั้งคนที่มรดส่วนตัวและคนไร้รถโดยสารต่าง กำลังใช้สอยพื้นที่เดียวกัน.....	16
ภาพที่ 11 ภาพประกอบความขัดแย้งที่นำไปสู่การใช้ความรุนแรงในสังคม.....	20
ภาพที่ 12 ภาพประกอบการแสดงความคิดเห็นต่อข่าวความรุนแรงของมนุษย์บนสื่อออนไลน์.....	20
ภาพที่ 13 ระดับการทำงานของจิต (conscious, pre-conscious, unconscious).....	26
ภาพที่ 14 ตัวอย่างแสดงโครงสร้างทางจิต (Structural / Topographical Model of the Mind).....	27
ภาพที่ 15 Man Ray, Gift, c. 1958 (replica of 1921 original), painted flatiron and tacks, 15.3 x 9 x 11.4 cm.....	30
ภาพที่ 16 Lobster telephone, 1936, Salvador Dali (1904 – 1989).....	31
ภาพที่ 17 The Palace at 4 a.m. (1933), Alberto Giacometti.....	32
ภาพที่ 18 Portrait of Innocent X.....	33
ภาพที่ 19 Study after Velazquez 1950, oil on canvas 78 x 54 cm.	34

ภาพที่ 20 Three Studies for Figures at the Base of a Crucifixion c.1944 Francis Bacon 1909-1992 Presented by Eric Hall 1953.....	35
ภาพที่ 21 Head I, 1948. Francis Bacon	36
ภาพที่ 22 Strange Situation, 2015, gypsum, 75 x 20 x 16 inches, unique	38
ภาพที่ 23 Abyss , bronze, 53 x 30 x 18 inches.....	39
ภาพที่ 24 โครงสร้างบุคลิกภาพ ทฤษฎีจิตวิเคราะห์, ฟรอยด์.....	42
ภาพที่ 25 แสดงสัดส่วนความงามในร่างกายมนุษย์ : “วิทรูเวียแมน” (Vitruvian Man) ของ ลีโอนาโด ดา วินชี	42
ภาพที่ 26 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 1.....	44
ภาพที่ 27 ตัวอย่างผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 2.....	44
ภาพที่ 28 ความหลากหลายทางชนชั้นในพื้นที่สังคมเมือง	45
ภาพที่ 29 สถานภาพของมนุษย์ในพื้นที่สังคมเมือง.....	46
ภาพที่ 30 ภาพร่าง 2 มิติแสดงอาการคืนรนผ่านภาพร่างกาย.....	46
ภาพที่ 31 ภาพร่าง 2 มิติ ชิ้นที่ 1	47
ภาพที่ 32 ภาพร่าง 3 มิติ ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 1.....	48
ภาพที่ 33 ขั้นตอนการปั้นขึ้นรูปด้วยดินเหนียว.....	49
ภาพที่ 34 ขั้นตอนการจัดองค์ประกอบ.....	50
ภาพที่ 35 รูปทรงที่ประกอบด้วยแผ่นโลหะ.....	50
ภาพที่ 36 ผลงานที่สมบูรณ์ ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 1	51
ภาพที่ 37 ตัวอย่างภาพแสดงพื้นที่ที่มีความแตกต่างของการรับรู้บนพื้นที่ของสังคม.....	52
ภาพที่ 38 ตัวอย่างจากการปรับเปลี่ยนบริบทของพื้นที่ในผลงานประติมากรรมได้นำของ ‘Jason decaires Taylor’ ได้มหาสมุทรแอตแลนติก , 2006.....	53
ภาพที่ 39 แบบร่าง 2 มิติผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 2.....	54
ภาพที่ 40 ภูเขาน้ำแข็งจากทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของฟรอยด์.....	55

ภาพที่ 41 การจำลองภาพทางความคิด	56
ภาพที่ 42 ขั้นตอนการขึ้นรูปด้วยดินเหนียวผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 2.....	56
ภาพที่ 43 ขั้นตอนการขึ้นรูปด้วยดินเหนียวผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 2.....	57
ภาพที่ 44 ภาพแสดงด้านข้างขั้นตอนการขึ้นรูปด้วยดินเหนียว.....	57
ภาพที่ 45 ต้นแบบปูนปลาสเตอร์ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 2	58
ภาพที่ 46 ขั้นตอนการทำแม่พิมพ์ยางซิลิโคน	58
ภาพที่ 47 ขั้นตอนการทำแม่พิมพ์ยางซิลิโคน	59
ภาพที่ 48 แม่พิมพ์ยางซิลิโคน.....	60
ภาพที่ 49 วัสดุในการหล่อชิ้นงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 2.....	60
ภาพที่ 50 ขั้นตอนการหล่อชิ้นงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 2.....	61
ภาพที่ 51 ขั้นตอนการแกะแม่พิมพ์ยางซิลิโคน.....	61
ภาพที่ 52 ขั้นตอนการติดตั้งชิ้นงานกับโครงสร้างเหล็ก	62
ภาพที่ 53 โครงสร้างกับรูปทรงประติมากรรม.....	63
ภาพที่ 54 รูปแบบการเขว้นด้วยสลึง.....	63
ภาพที่ 55 รายละเอียดผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 2.....	64
ภาพที่ 56 การใช้แสงสร้างภาพเคลื่อนไหวกับผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 2	65
ภาพที่ 57 สภาพความเป็นเมืองที่ส่งเสริมและกระตุ้นพฤติกรรมมนุษย์.....	66
ภาพที่ 58 ข้อมูลในการสร้างสรรค์ผลงานชิ้นที่ 3	68
ภาพที่ 59 ข้อมูลที่นำมาใช้ในการสร้างสรรค์.....	68
ภาพที่ 60 แบบร่าง 2 มิติผลงานชิ้นที่ 3	69
ภาพที่ 61 แบบร่าง 3 มิติ แบบที่ 1 และแบบที่ 2.....	70
ภาพที่ 62 ขั้นตอนการขึ้นโครงสร้างด้วยเหล็ก.....	70
ภาพที่ 63 การประกอบโครงสร้างผลงาน	71
ภาพที่ 64 ส่วนประกอบในผลงานชิ้นที่ 3.....	71

ภาพที่ 65 มอเตอร์ใช้ในการเคลื่อนไหวลักษณะลอกชัก.....	72
ภาพที่ 66 ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 3	72
ภาพที่ 67 แสดงโครงสร้างภายในลักษณะเคลื่อนไหวของมนุษย์ในพื้นที่สังคม.....	73
ภาพที่ 68 ลักษณะกระดูกสันหลังระหว่างสัตว์และมนุษย์.....	73
ภาพที่ 69 ตัวอย่างเส้นกระดูกสันหลังของมนุษย์ที่เป็นแนวคิดต่อการใช้รูปแบบของการเคลื่อนไหว.....	74
ภาพที่ 70 ภาพแสดงวิวัฒนาการของแกนกระดูกสันหลังของมนุษย์ โดยมีแกนแนวตั้งและแกนแนวนอน	74
ภาพที่ 71 ภาพร่าง 2 มิติผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 4.....	75
ภาพที่ 72 แบบร่างโมเดลจำลอง 3 มิติ	75
ภาพที่ 73 แบบจำลอง 3 มิติผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 4	76
ภาพที่ 74 โมเดลกระดาษจำลอง 3 มิติ	76
ภาพที่ 75 การประกอบชิ้นงาน	77
ภาพที่ 76 ติดตั้งระบบขับเคลื่อนมอเตอร์ DC	77
ภาพที่ 77 ชุดผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 4	78
ภาพที่ 78 ชุดผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 4 สมบูรณ์	78
ภาพที่ 79 ผลงานสมบูรณ์วิทยานิพนธ์ชั้นที่ 1	81
ภาพที่ 80 รูปทรงคนเป็นรูปทรงหลักในผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 1	83
ภาพที่ 81 ภาพแสดงเส้น โครงสร้างในผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 1	84
ภาพที่ 82 ทศนธาตุของสีที่นำมาใช้ในผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 1	85
ภาพที่ 83 ทศนธาตุพื้นผิวในผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 1	86
ภาพที่ 84 ผลงานสมบูรณ์วิทยานิพนธ์ชั้นที่ 2	87
ภาพที่ 85 รายละเอียดในผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 2	89
ภาพที่ 86 รายละเอียดแสดงแผ่น โลหะในรูปทรงมนุษย์.....	90

ภาพที่ 87 ภาพแสดงสีโปรงแสงในผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 2	91
ภาพที่ 88 แสดง โครงสร้างที่กำหนดบรรยากาศพื้นที่เสมือนภายใน ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 2	92
ภาพที่ 89 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างรูปทรงกับพื้นที่ว่างภายในและระหว่างผู้ชมกับผลงาน วิทยานิพนธ์ชั้นที่ 2	93
ภาพที่ 90 ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 3	94
ภาพที่ 91 ภาพรายละเอียดส่วนบน	95
ภาพที่ 92 รายละเอียดในผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 3	96
ภาพที่ 93 เส้นวงกลมแสดงผสมผสานโครงสร้างมนุษย์ผสานกับโครงสร้างอาคาร	97
ภาพที่ 94 แสดงรายละเอียดในผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 3	98
ภาพที่ 95 แสดงการซ้อนทับของรูปทรงในผลงานวิทยานิพนธ์	99
ภาพที่ 96 แสดงทิศทางการเคลื่อนไหวผลงานสมบูรณ์วิทยานิพนธ์ชั้นที่ 4	100
ภาพที่ 97 ชุดผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 4	101
ภาพที่ 98 ด้านหลังผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 4	102
ภาพที่ 99 เส้นแกน X / Y แสดงการเคลื่อนไหวในผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 4	103
ภาพที่ 100 ผลงานสมบูรณ์วิทยานิพนธ์ชั้นที่ 4	104
ภาพที่ 101 ชิ้นงานลำดับที่ 2 ในผลงานชุดวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 4	105

บทที่ 1

บทนำ

มนุษย์ ในฐานะเป็นสัตว์สังคม ย่อมมีความสัมพันธ์ทั้งกับตัวเองและสภาพแวดล้อมรอบตัว ซึ่งประกอบไปด้วยสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและสภาพแวดล้อมทางสังคม มนุษย์จึงเรียนรู้และสร้างการเป็นอยู่ร่วมกัน กำหนดระเบียบแบบแผนในการดำรงชีวิต ก่อร่างขึ้นเป็นวัฒนธรรม ประเพณี และการปฏิบัติตนภายใต้กฎเกณฑ์เดียวกัน

ในสังคมแบบเมือง “Urbanization” คำนิยามของคำว่า Urbanization บางพจนานุกรมให้คำนิยามว่า “การมีลักษณะเป็นเมืองมากกว่าชนบท” หรือ การที่ประเทศใดประเทศหนึ่ง หรือเขตปกครองใดปกครองหนึ่ง มีการอพยพของผู้คนเข้ามาในเขตเมืองมากขึ้น¹ จนทำให้สังคมเมืองมีการเติบโตและขยายใหญ่ขึ้น สภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ สุขภาพชุมชนเมือง ซึ่งผลกระทบในสังคมเมือง กำลังขยายอิทธิพลเป็นวงกว้าง โดยเฉพาะสภาพจิตใจของผู้คนที่อาศัยอยู่ การขยายตัวของเมืองจึงมีแต่จะบีบคั้น เร่งเร้าความเป็นมนุษย์ให้เล็กลง กล่าวคือ ‘ปัญหาสุขภาพจิต’ กำลังกลายเป็นปัญหาที่ก่อตัวไปเรื่อยๆ เสมือนภัยเงียบที่ซ่อนอยู่ภายใต้สังคม ซึ่งหลายปัจจัยที่ส่งเสริมต่อสุขภาพของผู้คน ไม่ว่าจะเป็นความสะอาดบ้านหรือสถานอาคาร เงื่อนไขการทำงานตามองค์กรและบริษัท มลภาวะทางอากาศและความเสี่ยงต่อโรคระบาด เป็นต้น จะเห็นได้ว่าปัจจัยทั้งหลายเหล่านี้เหมือนจะมีหน้าตาหรือลักษณะรูปแบบเดิมมาหลายยุคสมัย ซึ่งนักคิดในยุคปฏิวัติอุตสาหกรรม ต่างนำเสนองานเขียนที่ชี้ให้สังคมเห็นถึงการเชื่อมโยงของการขยายตัวของเมือง ประชากรแออัด มลภาวะ อาชญากรรม การฆ่าตัวตาย ที่เป็นปัญหามหาหลายทศวรรษ และยังคงดำรงอยู่ในปัจจุบันอันไม่อาจหลีกเลี่ยงไปได้

ด้วยความสำคัญของสภาพความเป็นเมืองที่ส่งผลต่อ สุขภาพ วิถีชีวิต สภาพสังคม เศรษฐกิจ เป็นต้น ดังนั้นจึงมี นักวิชาการจากหลากหลายวิชาชีพให้

¹ อริสา จันทบุญญา และ จิรัฐ เจนพิงพร, "ความเป็นเมือง(Urbanization)และนโยบายของไทย," no. 128 (25 2018), https://www.bot.or.th/Thai/MonetaryPolicy/ArticleAndResearch/FAQ/FAQ_128.pdf.

ความสนใจในการศึกษา วิจัยความสัมพันธ์ระหว่างเมืองกับสุขภาพ เช่น นักวางผังเมือง นักระบาดวิทยา นักสังคมวิทยา และนักมนุษยวิทยา ลักษณะการวิจัยจะพิจารณาในแง่มุมที่ต่างกัน 3 รูปแบบ กล่าวคือ แนวทางแรกพิจารณาความแตกต่างระหว่างเมืองกับชนบท แนวทางที่ 2 พิจารณาความแตกต่างของเมืองในประเทศกับประเทศอื่นๆ โดยใช้เมืองเป็นตัวแปรหลักในการศึกษาและเปรียบเทียบระหว่างเมือง เพื่อให้เห็นปัจจัยที่มีผลต่อสุขภาพ เช่น การศึกษาการทำงานของคนในเมือง ใหญ่ในประเทศที่พัฒนาแล้วว่ามีผลต่อการดูแลสุขภาพหรือไม่ และมีความเสี่ยงต่อการเกิดโรคที่เกี่ยวข้องอย่างไร แนวทางที่ 3 เป็นการศึกษาความแตกต่างของเมืองและศึกษา ว่าปัจจัยใดที่มีความสัมพันธ์กับสุขภาพ แนวทางการวิจัย ลักษณะนี้เป็นรากฐานในการสังเกตปัจจัยเฉพาะในพื้นที่เล็กๆ ที่มีความสัมพันธ์กับสุขภาพ การศึกษาชีวิตความเป็นอยู่ของคนในเมืองกับชนบทซึ่งมีความแตกต่างกัน เช่น การรับบริการ ด้านสุขภาพของคนในเมืองมีความสะดวกมากกว่าคนที่อาศัยในชนบท (Sorgaard et al., 2003) มีผลต่อสุขภาพที่ดีกว่า และชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีกว่า ในทางตรงข้ามมลพิษในเขต เมืองโดยเฉพาะเมืองอุตสาหกรรมจะมีปริมาณที่สูงกว่าในเขตชนบท หากเมืองได้รับการดำเนินการในเชิงบวกต่อสุขภาพ เช่น มีสวนสาธารณะ มีพื้นที่สีเขียวจะช่วยให้เรื่อง การ ส่ง เสริม สุข ภาพ (Takano, Nakamura, and Watanabe, 2002) ขณะเดียวกันพื้นที่เหล่านี้เป็นพื้นที่ที่คนจำนวนมากมาใช้ร่วมกัน จึงอาจเป็นแหล่งของพาหะนำโรคติดต่อได้เช่นกัน (Miller, 2001) และในปัจจุบันแนวคิดการวิจัยจะให้ความสำคัญกับ 2 แนวคิดคือ Urban health penalty ที่มุ่งศึกษา กลุ่มประชากรยากจนในใจกลางเมือง ซึ่งมองถึงความไม่เท่าเทียมกันของประชาชน ชนกลุ่มน้อยในเมือง อีกแนวคิดคือ Urban sprawl ซึ่งให้ความสนใจประชาชนที่อยู่รอบๆ เมือง ซึ่งต้องเผชิญกับการเพิ่มขึ้นของมลพิษจากรถยนต์ การเกิด อุบัติเหตุ วิถีชีวิตที่ต้องนั่งนาน การเพิ่มขึ้นของโรคอ้วน เบาหวาน การเพิ่มขึ้นของการแยกออกจากสังคม

นอกจากนี้พลวัตการเปลี่ยนแปลงของเมืองอาจมี อิทธิพลต่อสุขภาพ ตามลักษณะปัจจัยของความเป็นเมือง เช่น สภาพความหนาแน่นของคนจนมากขึ้นในเมืองเก่า ความ กดดันทางด้านที่อยู่อาศัยอาจนำไปสู่การเพิ่มขึ้นของสารก่อ ภูมิแพ้

ต่างๆ ที่มีผลต่ออาการภูมิแพ้ของมนุษย์ (Perry, Matsui, Merriman, Duong, and Eggleston, 2003) อย่างไรก็ตามหากเมืองเก่าๆ มีการปรับปรุงใหม่ ก็จะทำให้พาหะนำโรคลดลง มีการเปลี่ยนแปลงลักษณะของผู้อยู่อาศัย ได้ สภาพการณ์ดังกล่าวอาจกล่าวได้ว่าสุขภาพของคนในเมือง เป็นผลจากสิ่งแวดล้อมของเมือง²

ภาพที่ 1 ภาพประกอบความเป็นเมือง

ข้อมูลภาพจาก <https://thematter.co/science-tech/urban-mentals-health-crisis/20204> เข้าถึงเมื่อ 2 พฤษภาคม 2563.

---

² รองศาสตราจารย์สมโภช รติโอฬาร, "สุขภาพ: ผลกระทบจากความเป็นเมือง," วารสารความปลอดภัยและสุขภาพ 2 (2009).

ภาพที่ 2 ภาพประกอบประชากรบนพื้นที่โดยสารสาธารณะ

ภาพที่ 3 ภาพประกอบมลพิษทางสิ่งแวดล้อมเมือง

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันการดำรงชีวิตของมนุษย์ได้มีการปรับเปลี่ยนและพัฒนาจากอดีต ทั้งด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงพัฒนาเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงความเจริญ ความศิวิไลซ์ของยุคสมัย จนนำไปสู่การขยายขอบเขตที่กว้างขึ้นของรูปแบบสังคมเมือง ที่รวมของผู้คนที่มีความแตกต่างของพื้นเพ ต่างถิ่นต่างที่ได้มารวมกันจำนวนมากเพื่อแสวงหาความมั่นคงในอาชีพ รายได้ จากศูนย์กลางของเศรษฐกิจในประเทศ กระทั่งก่อให้เกิดสภาพของความแออัดของผู้คนที่เพิ่มขึ้น โดยบริบทและเงื่อนไขทางเศรษฐกิจต่างเป็นเหตุให้เกิดการแข่งขันในการดำเนินชีวิตอันเป็นสิ่งที่ทำให้มนุษย์สัมพันธ์ระหว่างผู้คนลดน้อยลง อีกทั้งเป็นสาเหตุของความเหลื่อมล้ำ การเอาเปรียบที่ส่งผลให้เกิดความขัดแย้งในรูปแบบต่างๆ ทั้งความขัดแย้งภายในตนเอง ความขัดแย้งกับผู้อื่น และความขัดแย้งระหว่างกลุ่ม

ความขัดแย้ง เหล่านี้นำไปสู่ภาวะอันซับซ้อนเชิงอารมณ์ อันมีผลต่อสุขภาพจิตของผู้คนในสถานการณ์ต่างๆ เช่น บนพื้นที่อันจำกัดในรถเมล์และรถไฟฟ้า การยื้อแย่งสินค้าลดราคาจำนวนจำกัด การละเมิดและไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบบนทางสัญจร เป็นต้น ซึ่งลักษณะเช่นนี้มักพบบ่อยขึ้นจนกลายเป็นค่านิยม เป็นกระบวนการขัดเกลาทางสังคม จนก่อให้เกิดปัญหาจากการกระทำและแสดงออกที่มีความรุนแรงระหว่างผู้คนในสังคมเรื่อยมา ข้าพเจ้าเห็นว่าหากเราให้ความสำคัญในการตระหนักถึงความเป็นมนุษย์ จิตสำนึกและคุณค่าที่ดี ในความเป็นอื่นที่แปลกแยกจากตนเอง อันเป็นสิ่งสำคัญที่มนุษย์ควรพิจารณาจากตัวเอง และกับผู้อื่นถึงการอยู่ร่วมกันในสังคมจะทำให้ปัญหาและความขัดแย้งทั้งหลาย เจือจางและเบาบางลง

จากประสบการณ์ของข้าพเจ้าที่เป็นส่วนหนึ่งในสังคมเมืองและได้รับผลกระทบจากปัญหาดังกล่าว ที่ต้องปรับตัวจากการย้ายถิ่นที่อยู่อาศัยจากสังคมแบบชนบทสู่สังคมเมือง ข้าพเจ้าได้สังเกตเห็นพฤติกรรมจากผู้คนเมืองที่มักแสดงให้เห็นถึงการดำเนินชีวิตที่แตกต่าง และส่งผลต่อรูปแบบวิถีชีวิตต่อข้าพเจ้าให้เปลี่ยนไปตามสภาพการณ์แวดล้อมของสังคม จากพฤติกรรมของผู้คนที่มีสภาวะ

จิตที่แปรปรวน ฉุนเฉียว ส่งผลกระทบต่อความรู้สึกภายในของข้าพเจ้า ที่ต่อต้าน
 อัดอั้น หวาดระแวงผู้คนรอบข้าง จนทำให้เกิดการซึมซับและกลายเป็นพฤติกรรม
 ของการดำเนินชีวิต

ท่ามกลางบริบทของเมืองที่ข้าพเจ้าอาศัยซึ่งเป็นพื้นที่สังคมที่กำลัง
 เปลี่ยนแปลงมุมมองทัศนคติต่อวิถีการดำรงชีวิตและทำลายคุณค่าภายในตัวมนุษย์
 ให้ลดหาย ทั้งกายภาพของสิ่งแวดล้อม ไปจนถึงเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ ต่างส่งเสริม
 และเป็นส่วนกระตุ้นขัดเกลาให้มนุษย์สร้างค่านิยมของรูปแบบการอยู่ร่วมกันใน
 สังคมอย่างปัจจุบันให้ผิดแปลกไป

เป้าหมายและวัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาแรงกระทำต่อวัตถุด้วยกระบวนการทางศิลปะสำแดงอารมณ์
 (Expresstionism) เป็นแนวทางหลักในการค้นหาวิธีการสื่อสารต่อแนวคิดเชิง
 สภาวะภายในของมนุษย์
2. เพื่อศึกษาและค้นคว้าพฤติกรรมคนเมือง ที่แสดงออกผ่านท่าทาง อากัปกริยา
 จากกลุ่มคนที่ปรากฏโต้ตอบจากสภาวะต่างๆด้วยปรากฏการณ์ของความรุนแรง
 ในสังคมแบบเมือง
3. สร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมสะท้อนชีวิตในสังคมเมืองที่ส่งผลต่อ
 สุขภาพจิตและวิถีชีวิต เพื่อนำเสนออารมณ์ ความคิดและทัศนคติที่แสดงถึงสภาวะ
 เชิงอารมณ์ ความพิศเพี้ยนจากภายในสู่ผู้พฤติกรรมภายนอกด้วยรูปร่างและรูปทรง
 ของมนุษย์

สมมุติฐานของการศึกษา

การสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมภายใต้หัวข้อ ร่างสะท้อนแรงกระตุ้น
 จากสังคมเมืองร่วมสมัย ข้าพเจ้ามีสมมุติฐานในเชิงความคิดและเชิงรูปแบบพอ
 สัมพันธ์ดังต่อไปนี้

สมมติฐานเชิงความคิด

1. การย้ายถิ่นที่อยู่อาศัยหรือกลุ่มทางสังคมแบบใหม่ มนุษย์จึงต้องมีการปรับตัวให้เข้ากับแวดล้อมเพื่อการดำรงชีวิต ซึ่งก่อให้เกิดสถานะแบบกลืนกลายของคนต่างถิ่นสู่วิถีชีวิตในสังคมใหม่ ปรับเปลี่ยนเพื่อการดำรงอยู่ตามสภาพแวดล้อมและบริบททางสังคมเมืองในปัจจุบัน

2. กฎเกณฑ์ทางสังคมเป็นสิ่งที่กำหนดพฤติกรรมของมนุษย์ ถึงลักษณะการดำรงชีวิต สร้างค่านิยมและกระตุ้นสภาวะภายในให้ขัดแย้ง เกือบอด อัดอั้น ซึ่งให้เห็นว่าแหล่งกำเนิดของพฤติกรรมมาจากสภาวะจิตซึ่งเป็นผลจากกระบวนการขัดเกลาและบรรทัดฐานในสังคม

3. แวดล้อมทางสังคมอันมีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพและพฤติกรรมของมนุษย์ จนสามารถสร้างกำหนดกรอบและทิศทางจนเป็นเป้าหมายที่สร้างความเป็นตัวตน และการแสดงออกด้วยบุคลิกภาพของแต่ละบุคคลซึ่งกล่าวได้ว่า มนุษย์เป็นผลผลิตของสังคม

สมมติฐานเชิงรูปแบบ

1. คนแสดงความสัมพันธ์ระหว่างรูปทรง โดยมีขนาด สัดส่วนและพื้นผิวที่แตกต่างกัน เพื่อแสดงปฏิริยาการกดทับของรูปทรง ด้วยปริมาตรจากรูปทรงหนึ่งกระทำต่อรูปทรงหนึ่ง

2. คนที่มีการแปรสภาพจากรูปทรงหนึ่งไปสู่อีกรูปทรงหนึ่ง เช่น อากัปริยาจากรูปทรงคนที่ผสมรวมกัน แสดงให้เห็นถึงภาพลักษณ์ใหม่ปรากฏในรูปทรงที่เปลี่ยนสถานะและความหมายไปจากรูปเดิม เช่น คนในท่าทางแบบสัตว์

3. ใช้การลดทอนปริมาตรจากรูปทรงคน ด้วยวิธีการทุบตี ร่องรอยและโครงสร้างโปร่ง เพื่อให้เกิดมิติของระนาบที่ย่อ ยวบ และลักษณะอากัปริยาจากการขีด หด เพื่อทำให้เห็นผลงานแสดงถึงภาวะแรงกระทำภายในรูปร่างคน ภายใต้ขอบเขตของโครงสร้างที่แสดงพื้นที่ว่างอันจำกัด

4. การทำงานร่วมกันระหว่างรูปทรงกับวัสดุ ด้วยวิธีการสร้างสรรค์แบบ การผสมผสานวัสดุ (Assamblage) เพื่อให้ให้เห็นเกิดความหมายใหม่ต่อ ตัวของวัตถุ

ขอบเขตการศึกษา

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

- ศึกษาจากทฤษฎีจิตวิเคราะห์ ซิกมุนด์ ฟรอยด์ และจิตวิทยาทางสังคม
- ศึกษาบทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง ปรัชญาการณ้ของความ รุนแรงในสังคมไทย
- ศึกษาจากการสังเกตการณ์พื้นที่และบริบทแวดล้อมในบริบทสังคมเมือง รวมถึงบุคลิกภาพและพฤติกรรมของกลุ่มคน

2. ขอบเขตด้านรูปแบบ

- ผลงานประติมากรรมที่แสดงให้เห็นถึงการถ่ายทอดของสภาวะภายในสู่ ภายนอก ด้วยวิธีการจากรูปแบบศิลปะสำแดงอารมณ์ (Expresstionism)
- ผลงานประติมากรรมอันแสดงปฏิกิริยาระหว่างรูปทรงคนกับวัตถุใน ลักษณะของการสร้างสรรค์แบบผสมผสานวัสดุ (Assamblage) จากวัสดุ สำเร็จรูป

ขั้นตอนของการศึกษา

1. ศึกษาข้อมูลภาคเอกสารและภาคสนาม
2. วิเคราะห์และสรุปประเด็นของการศึกษา
3. ค้นหารูปแบบผลงานด้วยภาพร่าง 2 มิติ
4. สร้างรูปแบบจำลองผลงาน 3 มิติ
5. สร้างสรรค์ผลงานตามกระบวนการ
6. สรุปผล

เวลาที่ใช้ในการวิจัยประมาณ	12 เดือน
การดำเนินการ	ระยะเวลา
1. รวบรวมและจัดระเบียบข้อมูล	เม.ย. - ส.ค. 62
2. สร้างสรรค์ผลงานประติมากรรม	ก.ย. 62 – มี.ค. 63
3. เตรียมนำเสนอผลงาน	เม.ย 63
4. นำเสนอวิทยานิพนธ์	พ.ค. 63

วิธีการศึกษา

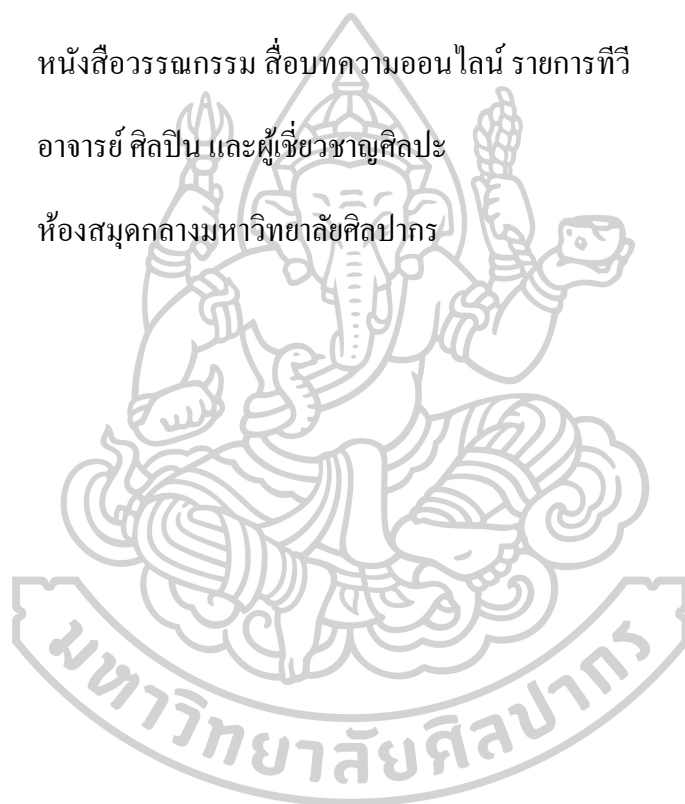
1. การศึกษาภาคเอกสาร
  - 1.1 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องบทความจากหนังสือ
  - 1.2 ศึกษาทฤษฎีจิตวิเคราะห์ ซิกมุนด์ ฟรอยด์ นักจิตวิทยา
2. การศึกษาภาคสนาม
  - 2.1 สังเกตแบบมีส่วนร่วม

3.ศึกษาผลงานประติมากรรมที่เกี่ยวข้องกับคนสะท้อนเมือง รวมถึงหลักคิดและวิธีการนำเสนอในรูปแบบศิลปะเซอร์เรียลริส จากศิลปินไทยและต่างประเทศ

แหล่งข้อมูล

1. ประสบการณ์จากบริบทของชีวิตในแต่ละช่วงวัน และปฏิสัมพันธ์กับคนในสังคม
2. หนังสือวรรณกรรม สืบบทความออนไลน์ รายการทีวี
3. อาจารย์ ศิลปิน และผู้เชี่ยวชาญศิลปะ
4. ห้องสมุดกลางมหาวิทยาลัยศิลปากร

บทที่ 2

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์

ข้าพเจ้ามีความมุ่งหมายที่จะสำรวจพฤติกรรมคนเมือง ผ่านทฤษฎีจิตวิเคราะห์ ที่สะท้อนถึง ‘ร่างกาย’ ภายใต้สังคม (SOCIAL BODY) โดยการศึกษาทำความเข้าใจบริบทในสังคมเมืองจากกรณีปรากฏการณ์ความรุนแรงที่มาจากความขัดแย้งของมนุษย์ ประกอบกับอิทธิพลจากข้อมูลเชิงประจักษ์ที่มาจากประสบการณ์ส่วนตัวและการเป็นผู้สังเกตการณ์ที่พบเห็นปัญหาจากมนุษย์ที่แสดงออกผ่านพฤติกรรมรุนแรง ซึ่งได้ศึกษาค้นคว้าด้วยมุมมองทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของ ซิกมันด์ ฟรอยด์ เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ข้อมูลแบบกลไกของระดับจิต ได้แก่ จิตสำนึก จิตไร้สำนึกและจิตไร้สำนึกของมนุษย์ อีกทั้งอิทธิพลจากศิลปินและกลุ่มลัทธิศิลปะเซอร์เรียลลิสม์ (SURREALISMS ART) ที่สะท้อนแนวคิดและทัศนคติต่อความเป็นจริงผ่านผลงานศิลปะที่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการสร้างสรรค์และวิธีการนำเสนอผลงานประติมากรรม

แหล่งข้อมูลที่จะนำไปสู่การทำความเข้าใจถึงสาเหตุในปรากฏการณ์ความรุนแรงในสังคมเมืองจึงจำเป็นต้องเข้าใจความหมายของเมืองไปจนถึงระเบียบทางสังคมนั้นๆและที่เป็นองค์ประกอบ เช่น สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ พื้นที่ชุมชนของพลเมือง ไปจนถึงการศึกษากระบวนการเกิดพฤติกรรมของชนชาติมนุษย์ โดยข้าพเจ้าจำแนกข้อมูลออกเป็นหัวข้อดังต่อไปนี้

1. ความหมายของเมืองและกระบวนการกลายเปลี่ยนเมือง
2. แนวคิดเกี่ยวกับความขัดแย้งอันเป็นปัจจัยของปัญหาความรุนแรง
3. แนวคิดความรุนแรง
4. ความรุนแรงและมายาแห่งอัตลักษณ์
5. ข้อมูลเชิงประจักษ์
6. ทฤษฎีจิตวิทยา
7. อิทธิพลศิลปกรรม

1.ความหมายสังคมเมืองและกระบวนการกลายเป็นเมือง³

นักวิชาการหลายท่านได้ให้คำนิยามของความเป็นเมืองไว้ในมุมมองต่างๆดังนี้

พีเอม เฮาเวอร์ (P.M. Hauser) กล่าวว่า การที่จะเกิดและพัฒนาเมืองได้นั้นต้องประกอบไปด้วยประชากรที่เกิดจากการรวมตัวกันเป็นกลุ่มก้อน (agglomeration) การควบคุมสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติของมนุษย์ การพัฒนาเทคโนโลยี การจัดระเบียบทางสังคม เพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยไม่มีความเหลื่อมล้ำหรือความขัดแย้งกัน

พรอัมรินทร์ พรหมเกิด อธิบายว่า เมืองต้องมีประชากรเป็นองค์ประกอบพื้นฐาน มีความหลากหลายด้านการประกอบอาชีพ และลักษณะการประกอบอาชีพนี้จะมีการพึ่งพาอาศัยกัน เมืองยังมีสิ่งก่อสร้างที่แตกต่างจากชนบท รวมทั้งการสร้างกฎเกณฑ์ระหว่างกลุ่มคนที่มาอยู่ร่วมกัน รวมทั้งมีองค์กรต่างๆมากมาย จากนิยามข้างต้นสามารถที่จะสรุปได้ว่าเมืองมีองค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้

1. ลักษณะทางกายภาพ (Physical) เช่น สิ่งปลูกสร้างที่มีขนาดแตกต่างกัน มีสิ่งอำนวยความสะดวก (Facilities) สาธารณูปโภค เช่น ประปา ไฟฟ้า โครงข่ายถนนครบครัน
2. ลักษณะของประชากร (Population) มีอยู่ด้วยกันหลากหลายกลุ่มและกระจุกตัวกันอย่างหนาแน่น
3. องค์กรทางสังคม (Social Organ) หลากหลายรูปแบบ ซึ่งสร้างระเบียบทางสังคม (Social Order) เช่น ระบบการปกครอง กฎเกณฑ์ ค่านิยม ความเชื่อ ที่ยอมรับร่วมกันระหว่างกลุ่มคนที่มาอยู่ในพื้นที่เมือง
4. ลักษณะทางอาชีพ (Occupation) มีความเฉพาะทาง ชำนาญพิเศษ (Specialization) แต่ละอาชีพต้องพึ่งพิงกัน (Dependent)

³ อธิพร ขำประเสริฐ, ความหมายของเมืองและกระบวนการกลายเป็นเมือง, แนวความคิดและทฤษฎีการศึกษาทางสังคม วิทยาเมืองเบื้องต้น (นครปฐม: มหาวิทยาลัยคริสเตียน: พฤษภาคม 13, 2017, 2554).

จากองค์ประกอบของเมืองข้างต้น เราสามารถที่จะเห็นจุดร่วมที่เป็นพื้นฐานสำคัญของการนิยามคำว่าเมืองได้ว่า เป็นพื้นที่ที่มีความหนาแน่น (Density) จากการกระจุกตัวของกลุ่มผู้คนที่มีความหลากหลาย (Diversity) ผู้คนเหล่านี้ต่างมีกิจกรรมเคลื่อนไหวปฏิสัมพันธ์ (Social Interaction) อยู่ตลอดเวลาทำให้เมืองเป็นพลวัต (Dynamic) อยู่เสมอ นอกจากนี้ภายในเมืองเป็นพื้นที่ที่มีการจำแนกความแตกต่าง (Differentiation) ระหว่างบุคคล ระหว่างกลุ่ม ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจน คือ การมีอาชีพที่เฉพาะเจาะจงเนื่องจากการแบ่งงานกันทำ ซึ่งการจำแนกความแตกต่างนี้ทำให้ผู้คนในเมืองต้องพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ส่งผลให้เกิดการสร้างระเบียบทางสังคมที่เป็นลักษณะเฉพาะขึ้นเพื่อนำมาใช้เป็นข้อตกลงในการดำรงชีวิตร่วมกัน

ภาพที่ 4 ภาพประกอบแสดงความเป็นเมืองและกระบวนการกลายเป็นเมือง

ภาพที่ 5 ภาพประกอบแสดงความเป็นเมืองบนพื้นที่ลุ่มจอร์

ภาพที่ 6 ภาพประกอบแสดงการระงูตัวของกลุ่มคนบนพื้นที่โดยสาธารณะ

ภาพที่ 7 ภาพแสดงการกระจุกตัวของประชากรบนพื้นที่โดยสารเรือค่าน

ภาพที่ 8 ภาพแสดงการกระจุกตัวของประชากรบนพื้นที่โดยสารรถไฟฟ้า

ภาพที่ 9 ภาพประกอบแสดงความหลากหลายของช่วงวัยของประชากรเมือง

ภาพที่ 10 ภาพประกอบแสดงสถานภาพทางสังคมทั้งคนที่มีรถส่วนตัวและคนใช้รถโดยสารต่างกำลังใช้สอยพื้นที่เดียวกัน

ด้วยกระบวนการกลายเป็นเมืองจะเห็นได้ว่าจำนวนประชากรเป็นพื้นฐานสำคัญของการนิยามความเป็นเมือง และสิ่งแวดล้อม เช่น สถาปัตยกรรม อาคาร เส้นโครงข่ายการเดินทาง ทั้งพาหนะยานยนต์ รถไฟฟ้า เรือด่วน ไปจนกระทั่งตามชอกชอยของเขตชุมชน การกระจุกตัวของกลุ่มประชากรต่างมีความหลากหลาย

จากวัฒนธรรม ความเชื่อและประสบการณ์ที่แตกต่างกันรวมถึงความหลากหลายของบทบาทอาชีพ

ความแตกต่างทั้งหลายเมื่อมาอยู่รวมกันก่อให้เกิดความสัมพันธ์ ซึ่งความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่เกี่ยวข้องกับจุดมุ่งหมาย หรือวิธีการ แต่เป็นการพึ่งพาอาศัยกันทั้งด้านบวกและด้านลบ บนพื้น โดยสารสาธารณะเป็นพื้นที่แสดงให้เห็นถึงการใช้ประโยชน์ร่วมกันอย่างชัดเจนของกลุ่มอาชีพที่มีความหลากหลายบนพื้นที่อันจำกัดนี้เกิดขึ้นและกลายเป็นกิจกรรมของผู้คนที่อาศัยและเคลื่อนไหวทุกช่วงวัน

2. แนวคิดเกี่ยวกับความขัดแย้ง⁴

แนวคิดหรือทัศนะเกี่ยวกับความขัดแย้ง แบ่งได้ชัดเจนเป็น 3 แนวคิดคือ

- 1.1 แนวคิดดั้งเดิม (Traditional View) ถือว่า ความขัดแย้งเป็นสิ่งไม่ดี และเป็นผลร้าย เป็นสัญญาณของความผิดพลาดบางอย่าง หรือเป็นความล้มเหลว คนส่วนมากจึงหลีกเลี่ยง และกลัวการมีความขัดแย้ง ความขัดแย้งจึงเป็นสิ่งที่ต้องเก็บกด หลีกเลี่ยงหรือกำจัดให้หมดไป
- 1.2 แนวคิดด้านมนุษยสัมพันธ์ (Human Relations View) ยืนยันว่า ความขัดแย้งอาจจะเกิดขึ้นตามธรรมชาติ และหลีกเลี่ยงไม่ได้ เนื่องจากไม่สามารถหลีกเลี่ยงความขัดแย้งได้ มุมมองด้านมนุษยสัมพันธ์ จึงสนับสนุนการยอมรับความขัดแย้ง โดยอธิบายไว้ว่า เหตุผลของการมีความขัดแย้ง เพราะไม่สามารถถูกกำจัดได้และความขัดแย้งอาจจะมีประโยชน์ได้ในบางเวลา
- 1.3 แนวคิดใหม่ (Contemporary View) ประยุกต์มาจากแนวคิดด้านมนุษยสัมพันธ์ ถือว่าความขัดแย้งเป็นเรื่องปกติที่มีนัยสำคัญ และเป็นสิ่งที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ มีทั้งคุณและโทษ ความขัดแย้งจึงมิใช่สิ่งแปลกประหลาดหรือสิ่งที่น่ารังเกียจแต่เป็นสิ่งที่ควรศึกษาให้เข้าใจจนสามารถใช้ประโยชน์จากความขัดแย้งได้โดยเฉพาะในสังคม

⁴ ขจรจิต บุนนาค, แนวคิดเกี่ยวกับความขัดแย้ง, ความขัดแย้ง vs ความรุนแรง (มหาวิทยาลัยกรุงเทพ).

ประชาธิปไตย ต้องอาศัยความขัดแย้งเป็นเครื่องหล่อเลี้ยง เพราะจากการขัดแย้งนั้นจะเกิดมติอันถูกต้อง เป็นประโยชน์ต่อประชาชนและบ้านเมืองอย่างแท้จริง

3. แนวคิดความรุนแรง (Violence)⁵

ความรุนแรง (Violence) องค์การสหประชาชาติ (2544) ได้ให้ความหมายของความรุนแรงไว้ว่าเป็นการกระทำใดๆ ที่เป็นเหตุหรือเป็นสิ่งที่โน้มน้าวให้เกิดความทุกข์ทรมาน

องค์การอนามัยโลก (World Health Organization (WHO)) ได้นิยามความรุนแรง หมายถึง การจงใจใช้กำลังหรืออำนาจทางกายเพื่อข่มขู่ หรือกระทำต่อตนเอง ต่อผู้อื่น ต่อกลุ่มบุคคลหรือชุมชน ซึ่งมีผลทำให้เกิดให้เกิดหรือมีแนวโน้มที่จะมีผลให้เกิดการบาดเจ็บ ตาย หรือเป็นอันตรายต่อจิตใจหรือเป็นการยับยั้งการเจริญอกงามหรือการกีดกันหรือปิดกั้น ทำให้สูญเสียสิทธิบางประการ และขาดการได้รับในสิ่งที่สมควรจะได้รับ (สำนักงานพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารสุขภาพ, ม.ป.ป.)

ความรุนแรง หมายถึง การที่กระทำการใดๆ ที่เป็นการล่วงละเมิดสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่นๆ ทั้งทางร่างกาย วาจา หรือใจโดยการบังคับ ขู่เข็ญ ทำร้ายร่างกาย การทุบตี แล้วเป็นผลให้ผู้อื่นเกิดความทุกข์ทรมานทั้งร่างกายและจิตใจ และก่อให้เกิดความเสียหายทางทรัพย์สินทั้งตนเองและผู้อื่น (ฐาศุภร์ จันประเสริฐ, 2553)

⁵ ขจรจิต บุญนาค, แนวคิดความรุนแรง, ความขัดแย้ง vs ความรุนแรง (มหาวิทยาลัยกรุงเทพ).

4. สรุปความขัดแย้งและความรุนแรง

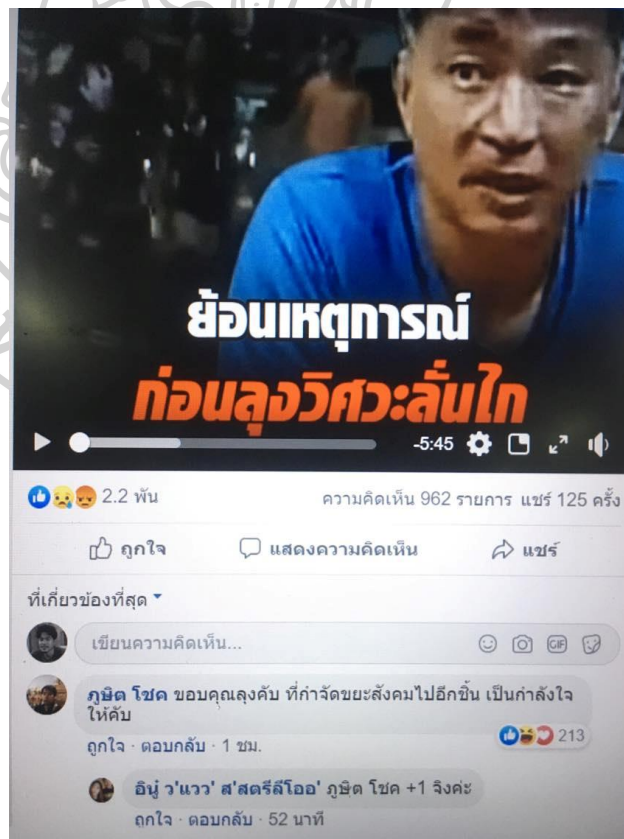
จากแนวคิดเกี่ยวกับความขัดแย้ง และความรุนแรงที่ได้ศึกษามาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าความขัดแย้งและความรุนแรงนั้น มีความแตกต่างกัน แต่ในความแตกต่างนั้นกลับมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน

ด้วยมุมมองและแนวคิดต่อความขัดแย้งที่มีลักษณะเป็นกลุ่มก้อน โดยมีช่วงเวลาของยุคสมัยของสังคมเข้ามาเกี่ยวข้องกับทั้งแนวคิดแบบดั้งเดิมโดยอาศัยมุมมองแบบกว้างในการเสนอต่อความขัดแย้ง จนขับเคลื่อนมาสู่มุมมองแบบสมัยใหม่ที่มีความสัมพันธ์ของมนุษย์เชื่อมโยงอยู่และมองว่าความขัดแย้งทั้งหลายเป็นสิ่งที่ต้องยอมรับในสังคมนั้นๆ กระทั่งแนวคิดแบบใหม่ที่มีบทบาทต่อสังคมปัจจุบัน ซึ่งถือว่าความขัดแย้งเป็นเรื่องธรรมชาติ และหลีกเลี่ยงได้ยากหรือหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้นหากสังคมใดซึ่งความขัดแย้งก็ไม่สามารถเจริญก้าวหน้าได้

ในส่วนของความรุนแรงที่มีลักษณะเชื่อมโยงมาจากความขัดแย้ง โดยที่ความรุนแรงเป็นวาระสุดท้ายที่ใช้ในการยุติต่อความขัดแย้ง ดังนั้นความขัดแย้งที่มีระดับเกินพอดี ทำให้ในบางครั้งมนุษย์เลือกใช้ความรุนแรงมาแก้ไขปัญหาที่ขัดแย้งกัน ฉะนั้นจะเห็นว่าความรุนแรงไม่ใช่สิ่งที่เกิดตามธรรมชาติ ไม่ใช่สิ่งปกติ และสามารถหลีกเลี่ยงได้

ภาพที่ 11 ภาพประกอบความขัดแย้งที่นำไปสู่การใช้ความรุนแรงในสังคม

ภาพที่ 12 ภาพประกอบการแสดงความคิดเห็นต่อข่าวความรุนแรงของมนุษย์บนสื่อออนไลน์

5. ความรุนแรงและมายาแห่งอัตลักษณ์⁶

เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวิเคราะห์หาประเด็นในการสร้างสรรค์ผลงาน ข้าพเจ้าได้ศึกษาจากหัวข้อเรื่อง มายาแห่งอัตลักษณ์ โดยแบ่งออกเป็น 3 หัวข้อหลักดังนี้

1. ความขัดแย้งและความรุนแรง: ประวัติศาสตร์มนุษยชาติไม่เคยว่างเว้นความขัดแย้ง (CONFLICT) ไม่ว่าจะในระดับบุคคลหรือในระดับสังคม มนุษย์มิได้ถือกำเนิดมาเหมือนกัน แต่มีความแตกต่างอันเป็นผลมาแต่พันธุกรรมหรือสภาพแวดล้อมทางสังคม ความแตกต่างทำนองนี้มักเป็นบ่อเกิดของความขัดแย้ง

กล่าวคือ ความรุนแรงหรือสงครามไม่ใช่ความขัดแย้งหากเป็นวิธีการแบบหนึ่งที่มนุษย์ใช้แก้ไขหรือยุติให้ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นด้วยสาเหตุต่าง ๆ กัน ความรุนแรงนั้นมีธรรมชาติเป็นกระบวนการ (PROCESS) อันประกอบด้วยที่มาหรือตัวผู้ใช้ความรุนแรง เป้าของความรุนแรงและเหยื่อของความรุนแรง ทั้งนี้เพราะความรุนแรงนั้นจะยังผลให้เหยื่อแห่งความรุนแรงซึ่งเป็นมนุษย์ต้องถูกละเมิดในรูปแบบต่างๆ ไม่ว่าจะระดับจิตใจ ความรู้สึก จิตวิญญาณหรือร่างกายก็ตาม⁷

2. อัดนิยกับความรุนแรงระหว่างมนุษย์: ความรุนแรงในชีวิตของมนุษย์นั้นดำรงและแพร่หลายอยู่ได้ก็ด้วยความสามารถ(?) ของตัวมนุษย์เองในการแยกตนเองจากผู้อื่นและกลุ่มอื่น ในทางจิตวิทยา กระบวนการดังกล่าวเรียกว่า “EGOCENTRIC PERCEIVING” หรือการสัมผัสรับรู้โดยมีตนเองเป็นศูนย์กลาง

โดยพื้นฐานลักษณะเช่นนี้เป็นการกำหนดจุดศูนย์กลางโดยจำกัดแ่งมุมหนึ่งในสถานการณ์เท่านั้น ซึ่งอาจหมายถึงการไม่สามารถรับรู้

⁶ ชัยวัฒน์ สถาอานันท์, "ความรุนแรงกับมายาแห่งอัตลักษณ์," in อารุณมีชีวิต? แนวคิดเชิงวิพากษ์ว่าด้วยความรุนแรง, ed. ชัยวัช ตุลาชาล ธนาพล อิวสกุล, อุเชนทร์ เชียงแสน, วิรพา อังกูรทัศน์ยรัตน์ และพัชรี อังกูรทัศน์ยรัตน์ (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ฟ้าเดียวกัน, 2546).

หรือมองเห็นแง่มุมที่สำคัญอื่นๆของเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง หรือเรียกว่า เป็นลักษณะขาดวุฒิภาวะ หากการมีวุฒิภาวะ หมายถึง ความสามารถที่จะรับรู้แง่มุมต่างๆของสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่งได้อย่างรอบด้าน ตัวอย่างเช่น กรณีของเด็กเล็กๆ ซึ่งมองสถานการณ์ทั้งหลายแบบอัตโนมัติ กล่าวคือ เด็กจะไม่สามารถมองสิ่งใดสิ่งหนึ่งจากแง่มุมของผู้อื่นได้ และไม่สามารถเห็น ‘ข้อเท็จจริง’ ดังที่ปรากฏต่อผู้อื่นได้ เด็กเป็นศูนย์กลางจักรวาลของตนเอง เมื่อเด็กเล่นกับเพื่อน เด็กอาจมองไม่เห็นว่าเป็นการเล่น ต่างจาก ของเล่น อย่างไร เมื่อ เพื่อนเล่น ไม่ตามใจเขาหรือทำสิ่งที่ไม่ต้องใจของเขา เด็กก็อาจปฏิบัติต่อ ‘เพื่อนเล่น’ ดังที่ทำกับ ‘ของเล่น’ ที่ไม่ชอบคือการทุบทำลายให้เสียหายไปได้

3. การแยกประเภทเทียม (Pseudospeciation) ในฐานะส่วนผสมแห่งความรุนแรง:

มนุษย์แบ่งแยกตัวเองออกเป็นชาติ เป็นเผ่า วรรณะและชนชั้น มีศาสนาและอุดมการณ์ต่างกัน โดยที่อัตลักษณ์แต่ละชุดก็ดำรงอยู่ราวกับเป็นมนุษย์ต่างๆที่ถูกสร้างขึ้นด้วยธรรมชาติ ทั้งที่มนุษย์เป็นสัตว์เดียวกัน (species) แต่ก็ได้อาศัยความสามารถในการคิดแบ่งประเภทเทียมออกด้วยเงื่อนไขทางอาณาเขตวัฒนธรรมและเมือง ประเภทเทียมเหล่านี้ปล่อยให้มนุษย์คิดเอาได้ว่าตนเองนั้นเป็นมนุษย์ประเภทแท้จริง และคิดว่ากลุ่มอื่นทั้งหมดหรือบางกลุ่มไม่ใช่มนุษย์ แต่เป็นอะไรบางอย่างที่ต่ำกว่ามนุษย์ เมื่อ “เรา” เห็น “คนอื่น” ไม่ใช่คนเหมือนเรา การใช้ความรุนแรงกับเขาก็กลายเป็นเรื่องไม่ยาก

6. ที่มาเชิงประจักษ์

6.1 อิทธิพลจากประสบการณ์ส่วนตัว

“ข้าพเจ้าเติบโตมาในสังคมชนบทอีสาน เป็นพื้นที่บ่มเพาะและหล่อหล่อมประสบการณ์ในวัยเด็ก รวมถึงการโยกย้ายสถาบันทางการศึกษา ด้วยการเข้าเรียนที่โรงเรียนที่ห่างไกลจากบ้านและครอบครัว คือ โรงเรียนประจำต่างจังหวัด การเคลื่อนย้ายถิ่นอาศัยด้วยแผนการศึกษากลายเป็นอิทธิพลทางสังคมและแวดล้อมต่อข้าพเจ้า โดยแต่ละพื้นที่ที่มีความแตกต่างทั้งด้านภาษา วิถีการดำเนินชีวิต และวัฒนธรรมของสังคมนั้นๆ จากประสบการณ์ในช่วงวัยเด็กสู่วัยรุ่น (18 – 35ปี) อันเป็นช่วงวัยที่เริ่มมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นในสังคมมากยิ่งขึ้น ทำให้เกิดมิติของมุมมองในการดำเนินชีวิตที่เปลี่ยนไปตามวุฒิภาวะ การมองไม่เพียงแต่เฉพาะการสังเกตตนเองในสถานการณ์ต่างๆ แต่ขยายมุมมองต่อแวดล้อมรอบข้างแบบวงกว้างมากขึ้น กล่าวคือ ระยะเวลาของช่วงวัยเด็กเป็นการแสดงพฤติกรรมที่มักจะขาดการคิดไตร่ตรองกับปัญหาหรือที่เรียกว่าการขาดวุฒิภาวะ การเปลี่ยนแนวคิดที่มีต่อสังคมรวมทั้งการแสดงพฤติกรรม ก่อxyถูกพัฒนาด้วยการเรียนรู้จากประสบการณ์ในอดีตของตนเอง ข้าพเจ้าดำรงชีวิตโดยเป็นส่วนหนึ่งในสังคมและได้รับผลกระทบจากความเป็นเมือง การที่ต้องปรับตัว การย้ายพื้นที่อยู่อาศัยจากสังคมแบบชนบทสู่สังคมเมือง ข้าพเจ้าได้สังเกตพฤติกรรมจากผู้คนที่มีมักแสดงให้เห็นถึงการดำเนินชีวิตที่แตกต่าง โดยมักเผยให้เห็นถึงความต้องการ ความปรารถนา อารมณ์ของคนที่เขาตัวรอดกับการเผชิญกับสถานการณ์ในช่วงโม่งรีบเร่งไปจนถึงภาวะความเครียดที่มีมากขึ้นภายใต้บริบทของเมือง สิ่งแวดล้อมทางกายภาพกลายเป็นเงื่อนไขหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อสุขภาพและพฤติกรรมของมนุษย์ สิ่งก่อสร้าง อาคาร ตลอดจนพื้นที่สีเขียวที่หายาก ส่งผลกระทบต่อร่างกายและจิตใจ รวมทั้งภูมิแพ้ การบาดเจ็บ การเก็บกด กระทั่งการก่ออาชญากรรมและอัตราการทำร้าย หรือฆ่าตัวตายที่พบมากขึ้นจากแหล่งข่าวต่างๆ ทั้งหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ สื่อออนไลน์ เป็นต้น”

สิ่งแวดล้อมภาพกว้างในระดับธรรมชาติและสังคมไปจนถึงสิ่งแวดล้อมที่ใกล้ตัวและมีอิทธิพลมากที่สุดหากไม่ได้รับการปลูกฝังที่ดี คือสิ่งแวดล้อมทางครอบครัว ซึ่งเป็นสถานบันแรกๆที่บ่มเพาะ จัดเกล้า ใ้หม่นุชนย์เติบโตไปนทศทงที่ดีทั้งกัตนเองและสังคมในอนาคต นอกจากนี้ปัจจัยทงแวดล้อมอื่นๆ เช่น สถานภททงสังคมของแต่ละบุคคล สภทเศรษฐกศและการเมือง ล้วนเป็นปัจจัยเสริมในฐานะแรงกระตุ้นภทนอก

7. ทฤษฎีจิตวิทยา

7.1 ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของซิกมันด์ ฟรอยด์⁷

ซิกมันด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud) เป็นประสาทแพทย์ชาวออสเตรีย และบิดาแห่งจิตวิเคราะห์ (Psychoanalysis) ซึ่งเป็นวิธีการรักษาโรคทางจิตผ่านการพูดคุยระหว่างคนไข้กับจิตแพทย์ผู้ทำการวิเคราะห์

ฟรอยด์ไม่เชื่อว่า มนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิตที่ตัดสินใจอย่างมีเหตุผลและเป็นผู้กำหนดชีวิตของตนเอง เนื่องจากประสบการณ์ส่วนใหญ่ของชีวิต อารมณ์ ความเชื่อ ความรู้สึก และแรงขับที่เป็นรากฐานของประสบการณ์ถูกเก็บไว้ภายในจิตสำนึกที่ซึ่งจิตที่รู้ตัวหรือจิตสำนึกเข้าถึงไม่ได้ แต่กลับส่วนที่ควบคุมไม่ได้นี้กลับมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมและบุคลิกภาพของมนุษย์อย่างมากที่สุด ในขณะที่จิตสำนึกที่มนุษย์เข้าถึงได้ถือเป็นส่วนเล็กน้อยของภาพรวมของจิตของบุคคลเท่านั้น โดยมีคำกล่าวที่ว่าเมื่อเราตัดสินใจกระทำบางอย่างด้วยตัวเอง จริงๆแล้วจิตไร้สำนึกได้

⁷ "ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของซิกมันด์ ฟรอยด์ บิดาแห่งจิตวิเคราะห์," สำนักพิมพ์หกเหลี่ยม, last modified Jun 19 2019, 2019, accessed Jun 19, 2019, <https://www.sixfacetspress.net/content/4849/%E0%B8%97%E0%B8%A4%E0%B8%A9%E0%B8%8E%0%B8%B5%E0%B8%88%E0%B8%B4%E0%B8%95%E0%B8%A7%E0%B8%B4%E0%B9%80%E0%B8%84%E0%B8%A3%E0%B8%B2%E0%B8%B0%E0%B8%AB%E0%B9%8C%E0%B8%82%E0%B8%AD%E0%B8%87%E0%B8%8B%E0%B8%B4%E0%B8%81%E0%B8%A1%E0%B8%B1%E0%B8%99%E0%B8%94%E0%B9%8C-%E0%B8%9F%E0%B8%A3%E0%B8%AD%E0%B8%A2%E0%B8%94%E0%B9%8C-%E0%B8%9A%E0%B8%B4%E0%B8%94%E0%B8%B2%E0%B9%81%E0%B8%AB%E0%B9%88%E0%B8%87%E0%B8%88%E0%B8%B4%E0%B8%95%E0%B8%A7%E0%B8%B4%E0%B9%80%E0%B8%84%E0%B8%A3%E0%B8%B2%E0%B8%B0%E0%B8%AB%E0%B9%8C>.

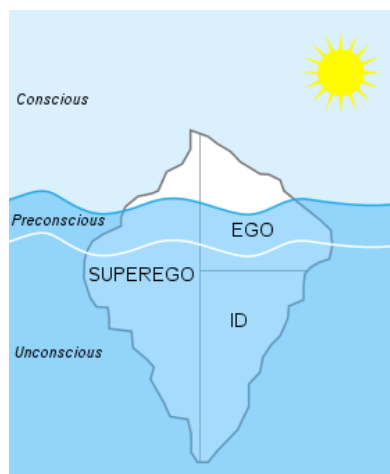
ตัดสินใจให้เราไปก่อนหน้านั้นแล้วประมาณ 2 – 3 วินาที ไม่ใช่เราที่เป็นผู้รู้ตัว
ตัดสินใจ

พรอยค์แบ่งการทำงานของจิตมนุษย์ออกเป็น 3 ระดับ

1. จิตสำนึก (Conscious) เป็นส่วนที่รับรู้ความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมของตนเอง ใช้เหตุผลทำงานประสานกับประสาทสัมผัสทั้งห้า และเป็นส่วนเล็กน้อยของสิ่งที่ประกอบขึ้นเป็นบุคคล
2. จิตก่อนสำนึก หรือ จิตกึ่งสำนึก หรือจิตใต้สำนึก (Pre-conscious หรือ Sub-conscious) เป็นจุดที่อยู่ภายใต้พื้นผิวของจิตสำนึกโดยตรง ซึ่งความรู้และประสบการณ์บางอย่างถูกเก็บกดหรือฝังไว้ ทำให้ไม่ปรากฏให้เห็นในจิตสำนึก แต่หากมีแรงกระตุ้นหรือมีการสืบค้น ก็สามารถดึงมายังจิตสำนึกได้
3. จิตไร้สำนึก (Unconscious) เป็นส่วนที่ใหญ่ที่สุดของภาพรวมของจิตของบุคคล แต่มีอิทธิพลกับพฤติกรรมและบุคคลิกภาพอย่างสูงสุด เป็นที่เก็บความต้องการตามสัญชาตญาณ ความรู้สึก และประสบการณ์ที่ถูกเก็บกดไว้ หากความปรารถนาที่ได้เก็บกดไว้ในจิตไร้สำนึกไม่บรรลุผล อาจมีการแสดงออกในระดับจิตสำนึกในรูปแบบของความฝัน (Dream) การพลั้งหลุดคำพูด (parapraxes) อาการกลัว (phobias) หรือการเพ้อฝันหรือสร้างวิมานในอากาศ (fantasy)

จึงมีการเปรียบเทียบภูมิลักษณะของจิตว่าเป็นเหมือนภูเขาน้ำแข็งที่มีส่วนที่รับรู้ได้
เหนือน้ำเพียงเล็กน้อย ในขณะที่ส่วนใหญ่ถูกฝังใใ้ออยู่ใต้อิผวน้ำ

ภาพที่ 13 ระดับการทำงานของจิต (conscious, pre-conscious, unconscious)

ในส่วนของการพัฒนาบุคลิกภาพ ฟรอยด์ได้แบ่งโครงสร้างของจิต (Structural/Topographical Model of the Mind) ออกเป็นสามองค์ประกอบดังนี้

1. Id

เราถือกำเนิดขึ้นมาพร้อมกับ Id ซึ่งทำงานในจิตไร้สำนึก Id เรียกร้องให้ตอบสนองความต้องการของสัญชาตญาณ ตามหลักแห่งความพึงพอใจ (Pleasure principle) เราสามารถเปรียบเทียบ Id กับเด็กทารกแรกเกิดที่ร้องเมื่อหิว หรือต้องการเปลี่ยนผ้าอ้อม โดยเรียกร้องการตอบสนองโดยทันทีหรือจนกว่าจะได้รับ การตอบสนองโดยไม่คำนึงถึงความเป็นจริงของสถานการณ์ หรือหลักแห่งความเป็นจริง (Reality principle) ว่าพ่อแม่หรือผู้ดูแลสะดวกอยู่หรือไม่

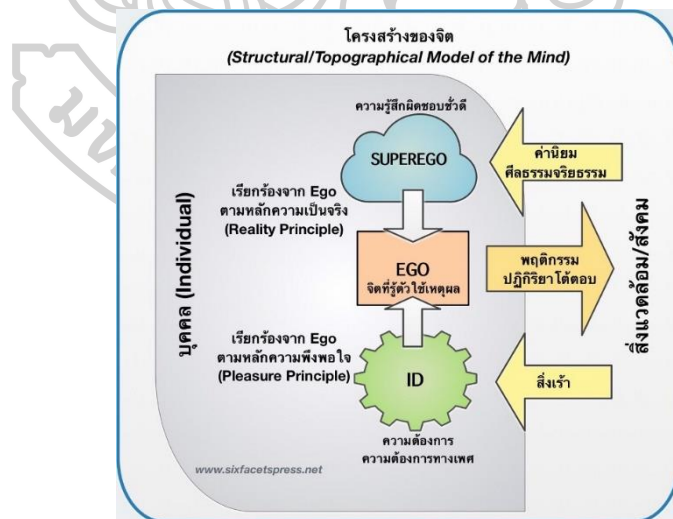
2. Ego

ที่อายุประมาณ 3 ขวบ เมื่อเด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับโลกมากขึ้น องค์ประกอบของจิตที่เรียกว่า Ego ก็ถูกพัฒนาขึ้นโดยทำงานตามหลักของความเป็นจริง มีการใช้เหตุผล เข้าใจว่าผู้อื่นก็มีความต้องการเช่นกัน การเรียกร้องมากเกินไปก็อาจเป็นผลเสียในระยะยาวได้ หน้าที่ของ Ego คือการตอบสนองความต้องการของ Id ในขณะที่คำนึงถึงความเป็นจริงตามสถานการณ์ Ego อยู่ตรงกลางระหว่าง Id กับ Superego

3. Superego

เมื่ออายุครบประมาณ 5 ขวบ องค์ประกอบของจิตที่เรียกว่า Superego ก็ได้พัฒนาขึ้นจากการเรียนรู้มาตรฐานและข้อจำกัดทางศีลธรรม จริยธรรมที่พ่อแม่ หรือผู้ดูแลสอนให้ Superego ความรู้สึกผิดชอบชั่วดี (Conscience) เช่น ใครแก๊ง เพื่อนเป็นเด็กไม่ดี หรือการปฏิบัติเพื่อสร้างการยอมรับ (Ego ideal) ซึ่งมักเป็น เสริมเชิงบวก เช่น ได้รับคำชมเพราะเป็นเด็กดี เป็นต้น

การพัฒนาของ Ego ในระดับจิตสำนึกสำคัญมาก บุคคลที่มีสุขภาพจิตที่ดี จะมี Ego เป็นส่วนที่เข้มแข็งที่สุด ซึ่งสามารถสร้างสมดุลระหว่าง Id กับ Superego โดยตอบสนองความต้องการของ Id ในขณะที่ไม่กระทบต่อมาตรฐานของ Superego และคำนึงถึงหลักแห่งความเป็นจริงของสถานการณ์ในทางตรงข้ามหาก Id เข้มแข็งที่สุด บุคคลก็จะตกเป็นทาสของแรงขับให้ตอบสนองความต้องการตาม สัญชาตญาณ ในขณะที่เมื่อ Superego แข็งแกร่งที่สุด จะทำให้บุคคลกลายเป็นผู้คุม กฎทางศีลธรรม จริยธรรม ชอบตัดสินผู้อื่น ขาดความยืดหยุ่นในการดำเนินชีวิต

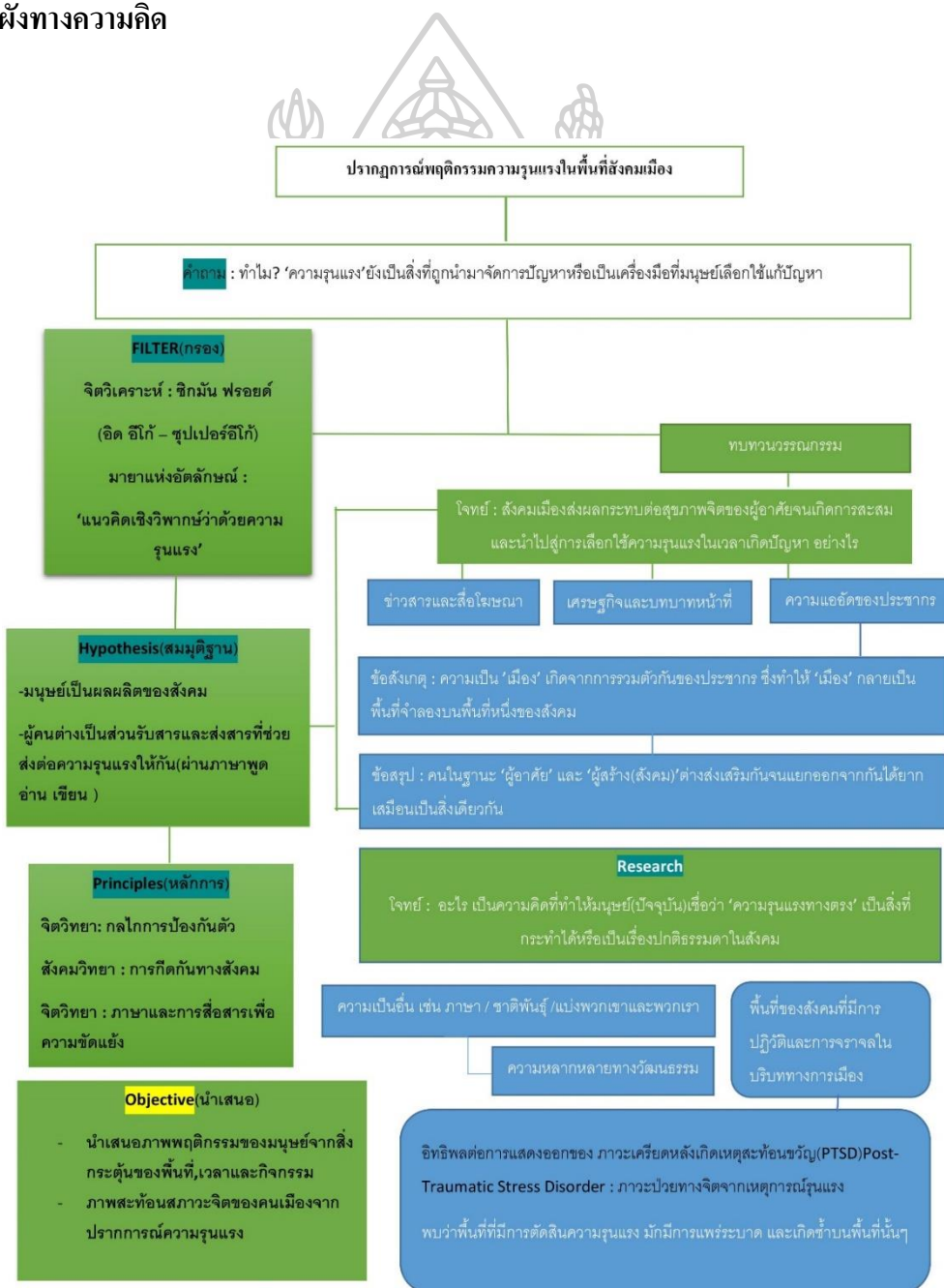
ภาพที่ 14 ตัวอย่างแสดงโครงสร้างทางจิต (Structural / Topographical Model of the Mind)

จากข้อมูลที่น่ามาศึกษาและทำความเข้าใจต่อเนื้อหา นำไปสู่การวิเคราะห์ โดยสรุปเป็นแผนผังทางความคิด เพื่อสร้างกรอบคิดและกระบวนการศึกษาอย่าง

เป็นระบบ และเพื่อให้ให้เห็นแนวทางในการตั้งสมมติฐานกระทั่งนำไปสู่ประเด็นแยกย่อย

ข้าพเจ้าตั้งข้อสังเกตต่อปรากฏการณ์ทางสังคมที่มีความขัดแย้งและความรุนแรงเป็นองค์ประกอบ ผ่านมุมมองเชิงจิตวิทยา สังคมวิทยาเป็นเครื่องมือวิเคราะห์ กระทั่งนำไปสู่ข้อสรุปและรูปแบบการนำเสนอด้วยผลงานประติมากรรม โดยสรุปเป็นแผนผังดังนี้

แผนผังทางความคิด

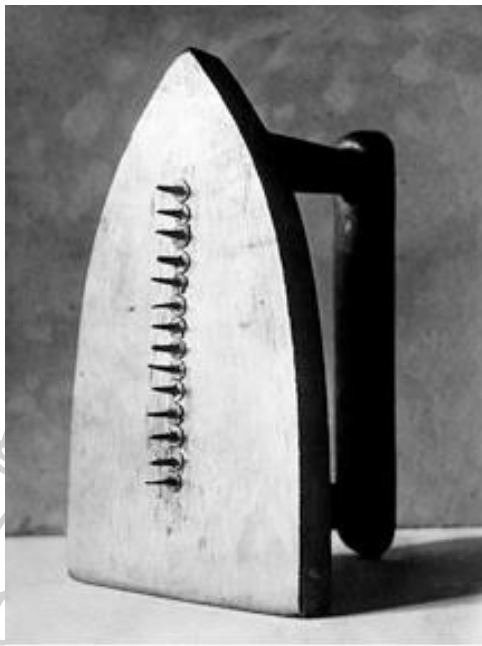
7. อิทธิพลทางศิลปกรรม

8. ลัทธิศิลปะเซอร์เรียลลิซึม (Surrealism)⁸

อ็องเดร เบรอตง เป็นผู้ริเริ่มเผยแพร่แนวคิดของกลุ่มเซอร์เรียลลิซึม เขาเคยเป็นแพทย์ในช่วงสงครามโลกครั้งที่หนึ่ง และได้ศึกษาแนวคิดของซิกมันด์ ฟรอยด์ ที่เซอร์เรียลลิซึมต่างเห็นว่าทฤษฎีเกี่ยวกับจิตใต้สำนึกของฟรอยด์มีความสำคัญยิ่งต่อชีวิตและการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมของมนุษย์ เบรอตงและพรรคพวกได้นำเอาวิธีการเชื่อมโยงอิสระ (Free association) ของฟรอยด์มาประยุกต์ใช้กับศิลปะ โดยให้ศิลปินวาดรูปหรือเขียนสิ่งที่ลอยเข้ามาในความคิด โดยไม่ต้องสนใจเหตุผลตรรกะใด ๆ งานศิลปะของเซอร์เรียลลิซึมจึงเป็นทั้งเนื้อหาและสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ผุดบังเกิดจากจิตไร้สำนึก (หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือเป็นการสร้างสรรค์จากโลกภายในของศิลปินและโลกที่อยู่เหนือกฎเกณฑ์ของโลกภายนอก)

โดยศิลปินที่มีชื่อเสียงสำหรับจิตรกรรมแนวนี้นี้ได้แก่ ซาลวาดอร์ ดาลี (Salvador Dali) และเรเน่ มากริตต์ (Rene Magritte) จิตรกรชาวเบลเยียมแสดงจินตภาพของสิ่งที่พบเห็นกันในชีวิตประจำวันผสมผสานกับความคิดฝันส่วนตัว จิตรกรรมของดาลีศิลปินชาวสเปนได้อวดภาพออกมาในลักษณะคล้ายภาพถ่าย มีความชัดเจนและมีมิติลึกสูง ไม่เพียงผลงานด้านจิตรกรรมเพียงเท่านั้น แนวคิดแบบเซอร์เรียลลิซึมยังถูกนำเสนอผ่านกระบวนการสร้างสรรค์ด้วยวัตถุที่คัดแย้งตามความเป็นจริงของโลกภายนอก ดังเช่น แมน เรย์ (Man Ray) ศิลปินชาวอเมริกัน ผู้เข้าร่วมกลุ่มที่ดูของและปีกาเบียในนิวยอร์ก ประติมากรรมของขวัญ (The Gift ค.ศ. 1921) ใช้รูปทรงของของใช้ประจำวัน แต่ประโยชน์และการใช้สอยของเตารีดถูกโยนทิ้งไป กลายมาเป็นรูปลักษณะเตารีดที่ดูก้าวร้าว รุนแรง ด้วยการใส่แถวแนวของตะปูแหลมลงไป

⁸ รศ. จิระพัฒน์ พิตรปรีชา, "ลัทธิเซอร์เรียลลิซึม (Surrealism)," in *โลกศิลปะศตวรรษที่ 20*, ed. ศิริประภา ดารามาตร์ (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เมืองโบราณ: 2552).

ภาพที่ 15 Man Ray, Gift, c. 1958 (replica of 1921 original), painted flatiron and tacks, 15.3 x 9 x 11.4 cm

แม้กระทั่งผลงานของศิลปินเอง ก็มีลักษณะของการกลับค่าหรือเปลี่ยนแปลงความหมายของวัตถุเดิมให้หมดสิ้นไป เช่น ประติมากรรม โทรศัพท์กุ้งมังกร (Lobster Telephone ค.ศ. 1936) (ภาพประกอบที่) จัดว่าเป็นวัตถุเหนือจริง (Surrealist Objects) ยิ่งกว่านั้นศิลปินเซอร์เรียลลิสต์คนแรกๆ ที่นำเอาวัตถุที่มีอยู่แล้วสำเร็จรูปมาใช้ แทนที่จะสร้างขึ้นใหม่ จุดประสงค์ของการใช้วัตถุสำเร็จรูปนี้แตกต่างไปจากคอลลิจ ซึ่งต้องการทำลายความหมายเก่าของคำว่าเป็นศิลปะ สำหรับงานชิ้นนี้ศิลปินเพียงนำวัตถุมาใช้งานเพื่อเป็นสัญลักษณ์ที่เหมาะสมเท่านั้นเอง ดังนั้นวัตถุเหนือจริงจึงเป็นการเอาสิ่งที่พบเห็นโดยบังเอิญหรือตั้งใจนำมาเพื่อถ่ายทอดจินตนาการของศิลปิน ดังที่ศิลปินตั้งชื่อว่าเป็นวัตถุประโชชน์ ในทางสัญลักษณ์

ภาพที่ 16 Lobster telephone, 1936, Salvador Dalí (1904 – 1989)

ข้อมูลจาก : <https://cs.nga.gov.au/detail.cfm?IRN=2607>

การแสดงออกทางรูปทรงสามมิติของศิลปินเซอร์เรียลลิสต์นั้นมีความน่าสนใจทั้งรูปแบบและเนื้อหา ศิลปินแต่ละท่านได้ถ่ายทอดแนวความคิดแบบเหนือจริงของตนเองลงไปในผลงาน ผ่านวัสดุและกรรมวิธีที่แตกต่างกันออกไป อย่าง อัลเบอร์โต เจียโคเม็ตติ (Alberto Giacometti ค.ศ. 1901 - 1966) ประติมากรชาวสวิส ซึ่งผลงาน L'Heure des Traces เป็นงานชิ้นสำคัญที่เซอร์เรียลลิสต์ทำหน้าที่เชิงสัญลักษณ์

ปราสาทในเวลา 4 นาฬิกา (The Palace at 4 a.m. ค.ศ. 1932 – 1933) งานชิ้นนี้
ได้รับการยกย่องว่าเป็นหนึ่งในประติมากรรมชิ้นเอกของลัทธิเซอร์เรียลลิสม์

ภาพที่ 17 The Palace at 4 a.m. (1933), Alberto Giacometti

ข้อมูลจาก : <http://socks-studio.com/2017/10/22/an-immaterial-drawing-in-space-alberto-giacomettis-the-palace-at-4-a-m-1933/>

9. อิทิปลัสตีป็น

9.1 ฟรานซิส เบคอน (Francis Bacon ค.ศ 1909 - 1992)

ฟรานซิส เบคอน (อังกฤษ: Francis Bacon) เป็นศิลปินชาวอังกฤษในยุคสมัย
สงครามโลกครั้งที่สอง ที่สร้างสรรค์ผลงานในลัทธิสำแดงพลังอารมณ์ หรือลัทธิ
แสดงพลังอารมณ์ (expressionism) ลัทธิแสดงพลังอารมณ์ถือเป็นการเคลื่อนไหว
ในช่วงต้นคริสต์ศตวรรษที่ 20 งานเหล่านี้มักแสดงถึงความเป็นจริงที่บิดเบือนและ
อารมณ์อันรุนแรง ดังจะเห็นได้ในผลงานของเบคอนที่มักจะใช้ลายเส้นแสดงความ

บิดเบี้ยว และอารมณ์ความรู้สึกเร่าร้อนรุนแรง โดยศิลปินมักสะท้อนแนวคิดด้าน
 ร้ายของสังคม การเมือง หรือเรื่องทางเพศผ่านผลงานของตน ช่วงชีวิตของฟราน
 ซิส เบคอนมีโอกาสได้เดินทางไปยังสถานที่ต่าง ๆ และได้รับแรงบันดาลใจจน
 เกิดผลงานที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว ซึ่งนับได้ว่าฟรานซิส เบคอนเป็นศิลปินคน
 หนึ่งที่ถ่ายทอดเรื่องราวต่าง ๆ รอบตัวผ่านผลงานไว้อย่างมากมาย

ภาพที่ 18 Portrait of Innocent X

เข้าถึงได้จาก https://en.wikipedia.org/wiki/Portrait_of_Innocent_X

เบคอนมักจะได้รับความคิดในการทำงานจากจิตรกรรุ่นก่อน ดังเช่นจิตรกรรม
 ชื่อ สिरชะที่ล้อมรอบอยู่ด้วยวัวผ่าซีก (Head Surround by Sides of Beef ค.ศ 1954) วาดด้วย
 เทคนิคสีน้ำมัน ได้รับความคิดมาจากจิตรกรรม โป๊ป อิน โนเซนต์ (POPE IN-NOCENT)
 ของเวลาสเควช โป๊ปหรือพระสังฆราชที่เราเห็นในจิตรกรรมของเวลาสเควชได้
 ทรงนั่งอยู่ในท่าเดียวกัน แต่กลายมาเป็นเสมือนปีศาจที่กำลังก่อกวนวิถีการวาด
 ใบหน้าของเบคอนเริ่มจากการได้รับแรงบันดาลใจจากภาพคนที่เป็นโรคในช่อง
 ปาก และภาพที่เต็มไปด้วยอารมณ์ต่อนหนึ่งจากภาพยนตร์ของไอเซนสไตน์คือ
 อเล็กซานเดอร์ เนเวสกี (ALEXANDER NEVESKY) ส่วนชาวัวผ่าครึ่งนั้นได้แรงบันดาลใจ
 จากจิตรกรรมแบบเหมือนจริงของเรมบรันท์ (REMBRANDT)

เบคอนสามารถนำเอาจินตภาพจากจิตรกรรมของศิลปินรุ่นก่อนมาสร้างสรรค์ใหม่ด้วยวิธีการของตน นอกจากงานชิ้นนี้แล้วเราจะเห็นอิทธิพลจากงานจิตรกรรมของกรูเนอวาลด์ (GRUNEWALD) ฟุเซลลี (FUSELI) เอนซอร์ (ENSOR) และมั่งซ์ โดยเฉพาะมั่งซ์นั้นเป็นจิตรกรที่เบคอนศึกษาผลงานและการแสดงออกอย่างรุนแรงต่อชะตากรรมอันไม่สิ้นสุดของมนุษย์มาเป็นแบบอย่างในงานชุดนี้เราจะเห็นว่าจิตรกรรม เสียดกรีคร้อง (The Scream) ของมั่งซ์ได้จุดประกายความคิดให้กับเบคอนเป็นอย่างมาก⁹

ภาพที่ 19 Study after Velazquez 1950, oil on canvas 78 x 54 cm.

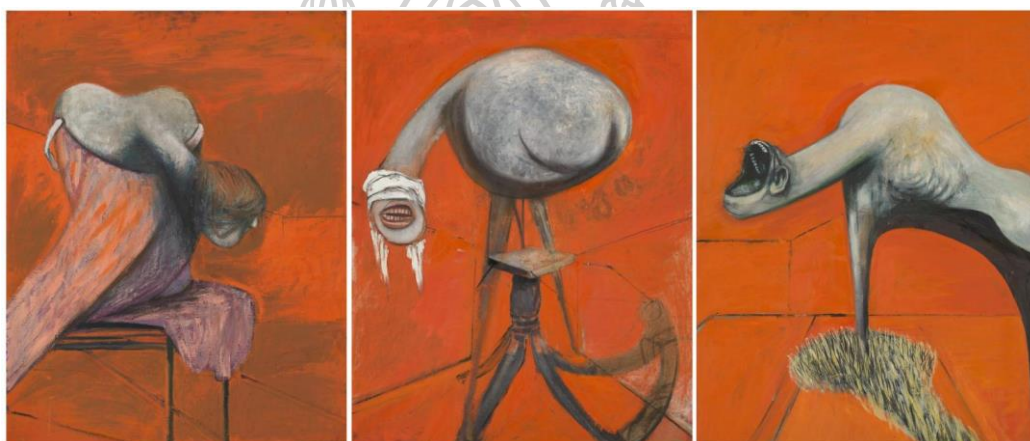
ข้าพเจ้าสนใจผลงานหลายชิ้นของฟรานซิส เบคอน ด้วยมุมมองและแนวคิดที่นำเสนอถึงเบื้องลึกภายในจิตใจและสภาวะอันซับซ้อนภายในตัวมนุษย์ โดยปรากฏผ่านรูปร่างที่บิดเบี้ยวเกินจริงหรือแม้แต่การใช้สีในภาพเขียนของเบคอน ยังมุ่งทำให้เห็นมิติของพื้นที่ที่ต่างออกไปจากความเป็นจริงด้วยเช่นกัน

ผลงาน ชื่อ **‘Three Studies for Figures at the Base of a Crucifixion’ (ภาพประกอบที่)** เป็นอีกตัวอย่างผลงานที่เบคอนมุ่งนำเสนอภาพวาดของ

⁹ รศ. จิระพัฒน์ พิตรปรีชา, "กรรมวิธีการในการสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ที่น่าสนใจ/ศิลปินกับผลงานและขั้นตอนการทำงานศิลปะ," in *โลกศิลปะศตวรรษที่ 20*, ed. ศิริประภา ดารามาตร์ (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เมืองโบราณ: 2552).

องค์ประกอบร่างกายมนุษย์ ที่เหมือนกับถูกปลิ้นเอาอวัยวะภายในออกมาข้างนอก เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงสภาพจิตใจอันไร้ความมั่นคงและความสทกปรกโสมมที่ซ่อนอยู่ภายในจิตใจคน นอกจากนี้ เขายังเป็นผู้แหวกขนบธรรมเนียมของการวาดภาพแนวประเพณีนิยมโดยสิ้นเชิง

โดยนำรูปแบบของภาพเขียน 3 ช่อง (Triptych) ที่มีกวาดกันบนผนังแทนบูชาของโบสถ์คริสต์ที่เป็นเรื่องราวทางศาสนาหรือนักบุญ มาใช้ในการวาดภาพที่แสดงถึงความชั่วร้ายเลวทรามของมนุษย์ออกมา

ภาพที่ 20 Three Studies for Figures at the Base of a Crucifixion c.1944 Francis Bacon 1909-1992 Presented by Eric Hall 1953
เข้าถึงได้จาก <http://www.tate.org.uk/art/work/N06171>

เบคอนสร้างผลงานชุด Three Studies for Figures at the Base of a Crucifixion (1944) โดยได้แรงบันดาลใจจากภาพวาด Guernica ของปีกัสโซ และผลงานศิลปะแบบเซอร์เรียลลิสม์ของดาดี มันถูกแสดงในแกลเลอรี Lefevre ในลอนดอน ซึ่งสร้างความตื่นตระหนกแก่สาธารณชนและนักวิจารณ์จากความทุกข์ทรมานและความบิดเบี้ยวของมัน แต่ในขณะเดียวกันมันก็ถูกยกย่องให้เป็นงานของศิลปินอัจฉริยะและประกาศตัวเป็นสไตล์ใหม่ของศิลปะอังกฤษอันเกรี้ยวกราดหลังจากนั้นเบคอนก็กลายเป็นไอคอนของวงการศิลปะโลกในลอนดอน

‘ฟรานซิส เบคอน เริ่มต้นทำซีรีส์ “ศิรัษะ” หลังสงครามโลกครั้งที่ 2’

โดยตั้งคำถามถึงความเป็นมนุษย์ของเผ่าพันธุ์มนุษยชาติ ในภาพ Head I (1948) ภาพใบหน้าคนอันบิดเบี้ยวผสมกับหน้าลิงบาบูนแยกเงี้ยวที่แสดงออกถึงความเจ็บปวดรวดร้าว ซิงซัง ภาพวาดของเบคอนมักจะแสดงออกถึงความไม่มั่นคง ตัวตนของเขาก็มีบุคลิกที่เข้าใจยาก แต่อิทธิพลทางศิลปะของเขาที่มีต่อวงการศิลปะอังกฤษ (และของโลก) ในศตวรรษที่ 20 ก็เป็นเรื่องที่ไม่มีใครสามารถปฏิเสธได้เลย

ภาพที่ 21 Head I, 1948. Francis Bacon

เข้าถึงข้อมูลจาก https://en.wikipedia.org/wiki/Head_I

ถึงแม้ผลงานอันแปลกประหลาดและเปี่ยมเอกลักษณ์เฉพาะตัว รวมถึงอุปนิสัยอันพิลึกพิลั่นของเขาจะทำให้ตามรอยได้ยากว่าผลงานของเขามีอิทธิพลต่องานศิลปะร่วมสมัย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เดเมียน เฮิร์สต์ ที่ได้รับแรงบันดาลใจจากผลงานของฟรานซิส เบคอน อย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผลงาน A Thousand Years, 1990 ของเฮิร์สต์ ที่ทำขึ้นเพื่อเป็นการสดุดีให้แก่ ฟรานซิส เบคอน

ฟรานซิส เบคอน ได้รับการนิยามว่าเป็นศิลปินผู้มีความเป็นกวีที่โดดเด่นไร้การประนีประนอมที่สุดในปลายยุคศตวรรษที่ 20 ของอังกฤษ หรืออันที่จริงก็ของโลกด้วยซ้ำ เขาได้รับการยกย่องเคียงคู่กับศิลปินนามธรรมผู้ยิ่งใหญ่

อย่าง วิลเลียม เดอ คูนนิ่ง (Willem de Kooning) ให้เป็นจิตรกรคนสำคัญที่สุดที่วาดภาพอันน่าหวาดหวั่นของร่างกายมนุษย์¹⁰

9.2 Emil Alzamora (1975)

อีมีล อาซาโมรา ชาวอังกฤษ เกิดปี 1975 ในกรุงลิมาประเทศเปรูและเติบโตที่ Boca Grande ซึ่งอยู่ในฟลอริดาตะวันตกเฉียงใต้และ Majorca ประเทศสเปน เข้ารับการศึกษาจาก Florida State University ด้วยเกียรตินิยมอันดับที่สอง ในปริญญาตรีด้านศิลปกรรม ในปี 1998 อาซาโมราเปิดกว้างในเรื่องของวัสดุและเทคนิคที่หลากหลายต่อการตีความรูปปั้นที่มีอาการผิดปกติจากธรรมชาติของมนุษย์ บ่อยครั้งเขามักจะบิดเบือนเรือนร่างหรือการห่อหุ้มร่างกายให้เหลือเพียงแต่รูปทรงที่บ่งบอกว่าเป็นมนุษย์ แต่จะนำเสนอเนื้อหาที่แสดงถึงอารมณ์และความซับซ้อนของสถานะภายในด้วยกิริยาท่าทาง สิ่งสำคัญในผลงานของเขาคือวัสดุและการสร้างความหมายใหม่ด้วยเทคนิควิธีการที่ใช้สื่อสารผ่านกระบวนการสร้างสรรค์แบบตรงไปตรงมา อีกทั้งเผยให้เห็นถึงความงามในด้านของแนวคิดอย่างน่าสนใจ

ประติมากรรมรูปคนของเขาในแต่ละชิ้น มักจะปรากฏตัวละครเพียงหนึ่งเดียวโดยปราศจากเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ให้ตีความ เขามุ่งหมายที่จะนำเสนอเนื้อหาของมนุษย์มากกว่าสถานภาพของตัวละคร รูปทรงคนในผลงานของอาซาโมราจึงโดดเด่นในเรื่องของเรือนร่างเป็นพิเศษ ด้วยเทคนิคและวิธีการที่นำมาผสมผสานกันระหว่างรูปร่างและวัสดุ รวมไปถึงภาษาของร่างกายที่ถูกถ่ายทอดด้วยแนวคิดของเขา

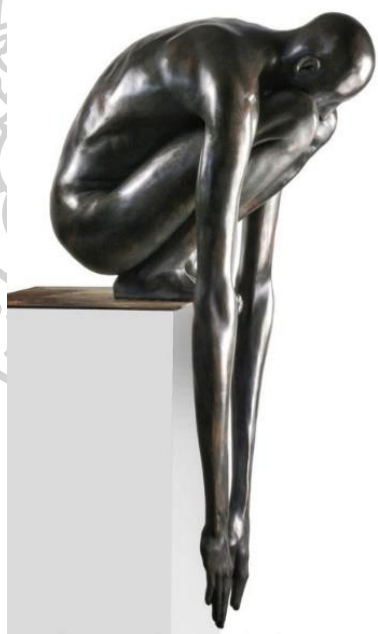
¹⁰ ภาณุ บุญพิพัฒนาพงษ์, “ศิลปินผู้เปลือยปลิ้น ความบิดเบี้ยวในใจมนุษย์” (อะไร(แม่ง)ก็เป็นศิลปะ, 26 มิถุนายน 2560 ed., มติชนสุดสัปดาห์ (2560).

ภาพที่ 22 *Strange Situation*, 2015, gypsum, 75 x 20 x 16 inches, unique

ข้อมูลจาก : <https://www.emilalzamora.com/strange-situation>

ผลงานชื่อ ‘สถานการณ์อันแปลกประหลาด’ (**Strange Situation**) เป็นประติมากรรมรูปคนที่ทำให้ความรู้สึกที่อึดอัด ราวกับถูกพันขนาก ณะเดียวกัน ในผลงานกลับไม่ปรากฏถึงตัวแปรที่กระทำต่อรูปร่างดังกล่าว เหลือเพียงร่องรอยของกระบวนการและภาษาของร่างกายที่พอจะสืบสาวถึงต้นตอหรือความหมายที่ซ่อนอยู่ในประติมากรรม อย่างผลงานชื่อ ‘ห้วงเหว’ (**Abyss**) (ภาพประกอบที่) ภาษาของร่างกายเป็นประเด็นสำคัญในงานของอาซาโมรา เฉกเช่นประติมากรรมรูปมนุษย์ที่อยู่ในท่าทางนั่งบนพื้นที่อันจำกัด ส่วนหัวก้มมองต่ำตามแนวดิ่งของแขน ทั้งสองขาที่ถูกยึดออกมากกว่าความเป็นจริง จึงเป็นจุดสำคัญของเนื้อหาที่แสดงออกด้วยร่างกาย สถานะจมดิ่งหรือตกอยู่ในสถานการณ์ที่ยากลำบากตามแนวคิดของศิลปินซึ่งได้ถ่ายทอดด้วยภาษาทางร่างกายอันเป็นรูปธรรมที่สามารถสื่อถึงอารมณ์และความรู้สึกจากห้วงลึกภายในจิตใจ

ภาพที่ 23 Abyss , bronze, 53 x 30 x 18 inches
ข้อมูลจาก : <https://www.emilalzamora.com/abyss-1>

บทที่ 3

หลักทฤษฎีและวิธีการดำเนินงาน

จากการศึกษาค้นคว้าและทำความเข้าใจ ข้อมูลทางทฤษฎี บทความทางวิชาการ การลงพื้นที่สำรวจ ข้อมูลเชิงประจักษ์ แนวคิดลัทธิทางศิลปะและวิเคราะห์ผลงานของศิลปินที่มีอิทธิพลต่อการสร้างสรรค์ เพื่อนำไปสู่การค้นหาประเด็นและหลักคิดทฤษฎีที่นำมาใช้กับรูปแบบทางศิลปะรวมถึงเทคนิควิธีต่อการสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมในวิทยานิพนธ์ ภายใต้หัวข้อ ‘ร่างสะท้อนแรงกระตุ้นจากสังคมเมือง’ โดยแบ่งตามชุดข้อมูลดังต่อไปนี้

1. จากข้อมูลเชิงประจักษ์ทำให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของกลไกสิ่งแวดล้อมและร่างกาย(ช่วงวัยของมนุษย์)เป็นกลไกที่เคลื่อนไหวแบบพลวัต (Dynamic) ประสบการณ์ในวัยเด็กที่ข้าพเจ้าได้สัมผัสสัมผัสต่อพฤติกรรมก้าวร้าว ทั้งทางตรงและทางอ้อมอันเกี่ยวข้องกับการกีดกัน กดขี่ ในลักษณะของการถูกทำให้อยู่ต่ำกว่า หรือกลายเป็นเหยื่อของกลุ่มคนที่แสดงอำนาจด้วยร่างกายที่ใหญ่กว่า มีพลังมากกว่า สามารถควบคุมและสกัดกั้นความเท่าเทียมของอีกฝ่ายที่ไม่ใช่พวกของตนเอง จึงทำให้เกิดสถานะ คนนอก หรือกลุ่มคนชายขอบในสังคมแบบเมือง
  - กระบวนการทำให้เป็นอื่น หรือเป็นสิ่งแปลกประหลาดนอกกลุ่มของตน
  - การลดทอนความเป็นมนุษย์ด้วยความเกลียดชังว่าเป็น คนนอก คนชายขอบ
  - ความกลัวของมนุษย์ทำให้เกิดกลไกของการป้องกันตัวจากอันตรายที่ตนเองคาดการณ์ว่าจะได้รับจากบุคคลอื่น

ข้าพเจ้าได้สรุปจากข้อมูลเชิงประจักษ์โดยสรุปได้เป็นหลักคิดเชิงจิตวิทยาด้วยลักษณะกลไกการกีดกันทางสังคมข้างต้น จึงทำให้เห็นแนวทางไปสู่การสร้าง

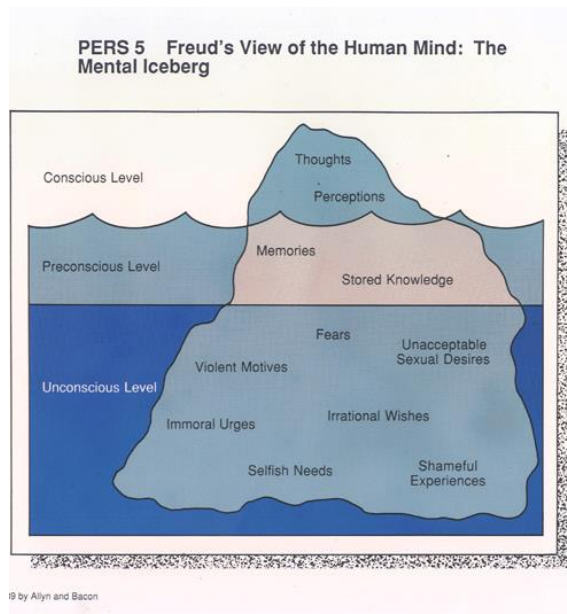
ประเด็นและหลักวิธีการนำเสนอด้วยรูปทรงประติมากรรมในผลงานวิทยานิพนธ์
ชั้นที่ 1

2. จากข้อมูลทฤษฎีจิตวิเคราะห์และมุมมองเชิงอัตลักษณ์ที่ช่วยทำความเข้าใจต่อพฤติกรรมของผู้คนด้วยหลักจิตวิทยาเกี่ยวกับระบบภายในจิตใจมนุษย์ ซึ่งแบ่งออกได้สามระดับประกอบด้วยระดับบนที่มีความเป็นเหตุและผล ความเป็นตรรกะเป็นพฤติกรรมที่รู้สึกตัวเพื่อให้ตอบรับกับโลกความจริง ระดับกลางคือเป็นส่วนที่รับรู้ของความรู้สึกแต่สามารถหยุด หรือไม่แสดงพฤติกรรมโดยทันที ระดับล่างเป็นส่วนที่ไม่รู้สึกตัวต่อพฤติกรรมที่แสดงออกของมนุษย์ ลักษณะพลังแฝง เป็นส่วนที่ลึกและซับซ้อนที่สุดของทั้งสามระดับ ซึ่งพฤติกรรมทั้งหมดของมนุษย์มีแรงขับเคลื่อนมาจากสัญชาตญาณความก้าวร้าวและสัญชาตญาณทางเพศอยู่เบื้องหลัง

ด้วยทฤษฎีจิตวิเคราะห์ทำให้เห็นต้นตอหรือแหล่งกำเนิดของพฤติกรรมมนุษย์โดยองค์ประกอบของสิ่งแวดล้อมภายนอกและตอบโต้ด้วยจิตใจภายในเป็นสองส่วนที่คู่ขนานกัน เมื่อนำไปมองเรื่องอัตลักษณ์กับความรุนแรงพบว่ามนุษย์นั้นมีการสัมผัสรับรู้โดยมีตนเองเป็นศูนย์กลาง ซึ่งเป็นลักษณะกำหนดจุดศูนย์กลางโดยจำกัดแอมมหนึ่ง ในสถานการณ์เผชิญเท่านั้น หรือเรียกว่าเป็นลักษณะขาดการคิดรอบด้าน โดยเฉพาะด้านมุมของผู้อื่นที่เข้ามาปฏิสัมพันธ์กับตนเองบนพื้นที่ของสังคม

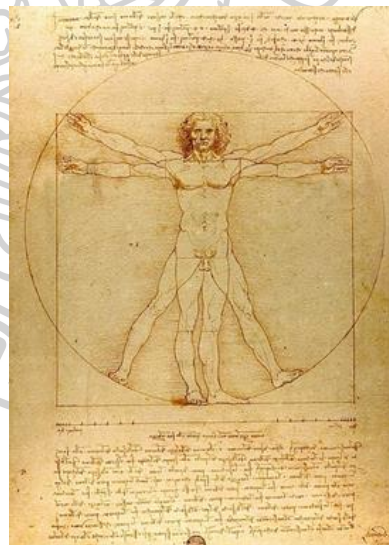
ข้าพเจ้าจึงสรุปได้ว่าโครงสร้างของระดับจิตใจตามหลักทฤษฎีจิตวิเคราะห์สามารถนำไปสู่การนำเสนอด้วยประเด็นทั้งทางเรื่องและประเด็นทางศิลปะในผลงานศิลปนิพนธ์ชั้นที่ 2 โดยมีองค์ประกอบจากภาพทฤษฎีภูเขาน้ำแข็งของนักจิตวิเคราะห์และสัดส่วนความงามของร่างกายมนุษย์มาใช้เพื่อแสดงขอบเขตของร่างกายต่อพื้นที่วางเสมือนและจำลองบรรยากาศที่จะช่วยสร้างการรับรู้ต่อผู้ชมให้ต่างออกไปจากพื้นที่แห่งความจริง

ภาพที่ 24 โครงสร้างบุคลิกภาพ ทฤษฎีจิตวิเคราะห์, ฟรอยด์

ข้อมูลจาก <http://laboratorythailand.blogspot.com/2011/09/subconscious.html?m=0> สืบค้นเมื่อ 5 พฤษภาคม 2563

ภาพที่ 25 แสดงสัดส่วนความงามในร่างกายมนุษย์: “วิทรูเวียแมน” (Vitruvian Man) ของ ลีโอนาโด ดา วินชี

ข้อมูลจาก <https://mymodernmet.com/leonardo-da-vinci-vitruvian-man/> สืบค้นเมื่อ 4 พฤษภาคม 2563

3. จากการศึกษาสภาพทางสังคมเมือง ข้อมูลความขัดแย้งและความรุนแรงทำให้ข้าพเจ้าพบว่าพฤติกรรมของมนุษย์มีปัจจัยภายนอกคือสิ่งแวดล้อมทางสังคมเป็นตัวกระตุ้นต่อการกระทำและพฤติกรรม ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีสังคม (Social Theory) โดยเห็นว่ามนุษย์เป็นผู้สร้างสังคมและเป็นผู้อาศัยโดยธรรมชาติ ดังนั้นความเป็นเมืองและผู้คนที่อาศัยจึงเสมือนเป็นอันหนึ่งอันเดียว จากข้อสรุปนี้ทำให้ข้าพเจ้าเห็นแนวทางต่อการสรุปเป็นประเด็นและการค้นหารูปทรงประติมากรรมในผลงานชิ้นที่ 3 และ 4 ด้วยข้อมูลที่ได้ยกมาข้างต้น ทำให้เห็นได้ว่าหลักการที่ครอบคลุมเนื้อหาทั้งทางเรื่องและทางศิลปะคือหลักทฤษฎีจิตวิทยาและสังคมวิทยาที่สามารถค้นหาคำตอบหรือตั้งข้อสังเกตต่อพฤติกรรมของมนุษย์ในสังคมเมืองได้ด้วยการนำเสนอผลงานประติมากรรมในฐานะสื่อศิลปะที่เป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดแนวคิดมุมมองของข้าพเจ้าต่อประเด็นปัญหาค้นมนุษย์และสังคม

การค้นหารูปแบบทางศิลปะหรือรูปทรงทางประติมากรรม

การค้นหารูปแบบและวิธีการนำเสนอแนวคิดของผลงานในวิทยานิพนธ์นี้ซึ่งข้าพเจ้ามีกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมด้วยวัสดุโลหะ และวัสดุสำเร็จรูป โดยมีการกำหนดขอบเขตของรูปทรงจากที่มาหรือรูปทรงที่เกี่ยวข้องกับเรื่องมาเป็น โครงสร้างหลักของรูปทรงก่อน เช่น รูปแบบของที่นั่งในสนามกีฬาฟุตบอล ภาพของคนในบริบทเชียร์กีฬา เป็นต้น จากนั้นเป็นการกำหนดวัตถุและวัสดุที่จะมาแทนค่าหรือใช้ในการสื่อสารรวมทั้งเทคนิควิธีการที่สอดคล้องกับแนวเรื่อง

โดยข้าพเจ้าได้แยกออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนของเรื่องและส่วนของรูปทรงตามลำดับ ค้นหาวิธีและสื่อทางศิลปะเป็นตัวนำเสนอ ดังเช่นในวิทยานิพนธ์ชุดนี้เช่นเดียวกัน ข้าพเจ้าได้สรุปเนื้อหาของแนวคิดนำไปสู่เนื้อหาทางศิลปะ และค้นหารูปแบบสื่อที่แสดงออกต่อ ประเด็นที่ข้าพเจ้านำมาเสนอผ่านผลงาน

ประติมากรรมได้แก่ 1. การกดทับระหว่างรูปทรงหนึ่งกระทำต่อรูปทรงหนึ่ง (การถูกทำให้กลายเป็นวัตถุ) 2. รูปทรงในบรรยากาศของพื้นที่ว่าง 3. รูปร่างที่แปรเปลี่ยนจากการแปรสภาพของวัตถุ ทั้ง3ประเด็นทางศิลปะเหล่านี้ข้าพเจ้าใช้วิธีการนำเสนอโดยแยกเป็นแต่ละชิ้นงานดังต่อไปนี้

ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์

ภาพที่ 26 ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ชิ้นที่1

ภาพที่ 27 ตัวอย่างผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ชิ้นที่2

ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์นี้มีประเด็นคือ ‘มนุษย์กับสภาวะที่แปรเปลี่ยน ภายใต้วฒนธรรมการเชียร์’ โดยข้าพเจ้าเลือกใช้ที่มาของรูปทรงคือ ‘คนกับพื้นที่’ ในที่นี้คือ ‘อัจฉนทร์’ ซึ่งใช้เทคนิคเชื่อมและประกอบโลหะพร้อมกันนี้วิธีการ แสดงออกในลักษณะด้วยการทูป การตีและเจาะ เพื่อให้สอดคล้องกับแนวเรื่อง และสอดคล้องกับบริบทของที่มา

ผลงานทั้ง2ชิ้นมุ่งถ่ายทอดพฤติกรรมที่แสดงออกของมนุษย์จากการชม เกมสกีกีฬา จนนำไปสู่สภาวะคล้อยตาม โดยแสดงถึงแวดล้อมและบรรยากาศที่บีบ เร่งเร้า ให้มนุษย์กระทำพฤติกรรมอันน่าแปลกประหลาด สิ่งที่ได้รับจากผลงาน ก่อนวิทยานิพนธ์ชุดนี้คือ การตีความจากแนวเรื่องสู่รูปทรง การวิเคราะห์บริบท ของที่มานำไปสู่เทคนิคและวิธีการที่สอดคล้องกับแนวเรื่อง ตลอดจนกลวิธีการ นำเสนอ ทั้งหมดนี้ข้าพเจ้าใช้เป็นต้นทางของวิธีการคิดในการทำความเข้าใจและการ ทำผลงานสร้างสรรค์สามมิติ ซึ่งในโครงการวิทยานิพนธ์นี้ก็เช่นเดียวกัน

ผลงานศิลปนิพนธ์ ชิ้นที่ 1

วิธีการดำเนินงาน

ประเด็นการศึกษา : ‘สถานะกลืนและกลาย(คนต่างถิ่นสู่วิถีสังคมใหม่)’ โดยข้าพเจ้าต้องการนำเสนอรูปทรงประติมากรรมที่มีความเป็นวัตถุด้วยรูปร่าง มนุษย์และความเป็นเนื้อหาของสิ่งมีชีวิตในคราวเดียวกัน

ภาพที่ 28 ความหลากหลายทางชนชั้นในพื้นที่สังคมเมือง

ภาพที่ 29 สถานภาพของมนุษย์ในพื้นที่สังคมเมือง

การนำรูปร่างคนมาเรียบเรียงด้วยกระบวนการทางศิลปะรูปแบบ ประติมากรรม ข้าพเจ้าได้เลือกใช้รูปร่างคนสองคน สองลักษณะอาการหรือภาษา ของร่างกายที่แตกต่างกัน ซึ่งแยกข้อมูลออกเป็นสองแบบคือ รูปร่างมนุษย์ใน ลักษณะท่านอน ปลายขามีลักษณะของการเคลื่อนไหวด้วยวิธีการยี่ดรูปทรงโดย ในรายละเอียดมีแผ่น โลหะห่อหุ้มไปทั่วตัวเสมือนเป็นมนุษย์โลหะ โดยสื่อถึง ตัวแทนของคนเมืองและความทันสมัย อีกรูปร่างมีลักษณะท่าทางนั่งที่มีอาการฝืน ต้านและต่อสู้ในรายละเอียดที่แสดงให้เห็นถึงเนื้อหาแบบมนุษย์ ทั้งสองรูปร่าง สร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างรูปทรงคือ ‘การกดทับ’ โดยการใช้หลักการของขนาด และสัดส่วนที่แตกต่างกัน เพื่อให้เห็นรูปทรงที่เกิดลักษณะการเปรียบเทียบ ระหว่างหน่วยที่มีขนาดใหญ่กับหน่วยขนาดเล็ก และแกนโครงสร้างที่มีลักษณะ เส้นตั้งและเส้นนอนซึ่งให้อารมณ์ความรู้สึกที่แตกต่างกันอีกด้วย

ภาพที่ 30 ภาพร่าง 2 มิติ แสดงอาการคืนรนผ่านภาษาร่างกาย

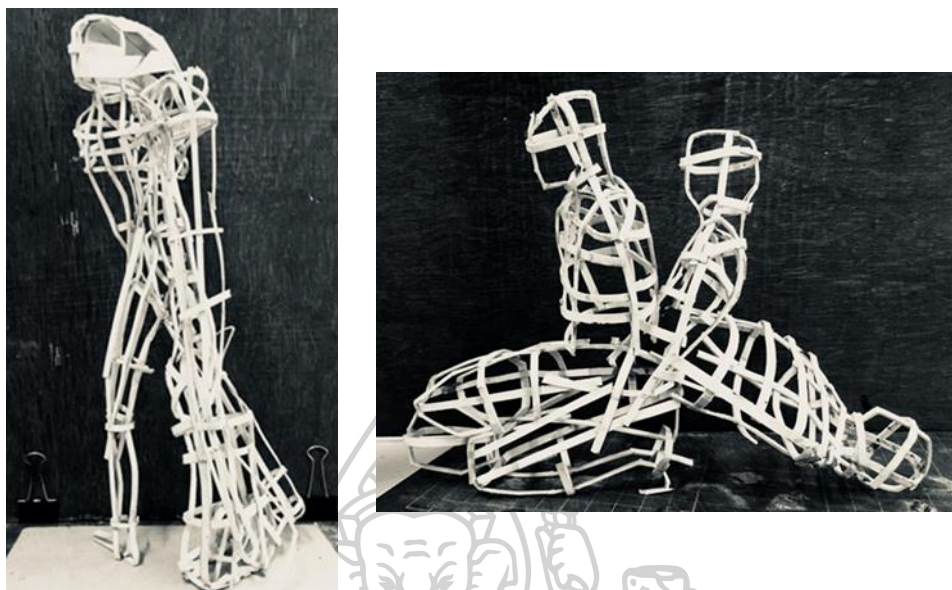
ผลงานชิ้นนี้นำเสนอโดยใช้กลวิธีการแปรสภาพของวัตถุ(Modification) โดยมีแนวคิดคือการทำให้สิ่งมีชีวิตกลายเป็นวัตถุ ข้าพเจ้าใช้กลวิธีดังกล่าวเพื่อให้สอดคล้องต่อแนวคิดและการสร้างสรรค์ในลักษณะเหนือจริง คนเมืองถูกแทนค่าด้วยการสวมใส่เสื้อผ้าในลักษณะห่อหุ้มร่างกายด้วยวัสดุโลหะที่ให้ความรู้สึกที่ทึบตัน มีน้ำหนัก การกดทับเกิดขึ้นเมื่อรูปร่างมนุษย์นอนพาดยาวลงบนรูปทรงมนุษย์ที่ย่อหด อากัปกริยาทั้งสองรูปทรงทำให้เกิดสถานะบนและล่าง เพื่อแสดงนัยยะของสถานภาพทางสังคม

การใช้วิธีการทาบ การตี และการเจาะ โลหะในรูปร่างมนุษย์ โดยทางกายภาพเพื่อขบขันถึงสถานภาพของการถูกกระทำ ในแง่ก็คือถูกลดทอนความเป็นมนุษย์ให้หายไป เหลือเพียงเปลือกนอกที่แข็งกระด้าง ไร้สติและอารมณ์ ให้ความรู้สึกดั่งธรรมชาติของมนุษย์ ซึ่งในรายละเอียดของพื้นผิวที่ขยับของโลหะ และพื้นผิวของความเป็นเนื้อหนังแบบมีชีวิตที่ตรงข้ามกัน ทั้งนี้เพื่อช่วยเน้นถึงสภาวะของความกดดัน ความอึดอัด แสดงในแง่อารมณ์ความรู้สึกที่เป็นนามธรรมสู่รูปธรรมด้วยภาษาของร่างกายในผลงานประติมากรรม เมื่อพิจารณาประเด็นดังกล่าวจึงนำไปสู่กระบวนการสร้างสรรค์ด้วยภาพร่างผลงานวิทยานิพนธ์

การสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 1

ภาพที่ 31 ภาพร่าง 2 มิติ ชั้นที่ 1

ภาพที่ 32 ภาพร่าง 3 มิติ ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 1

การค้นหารูปทรงในแบบร่าง 2 มิติเป็นการกำหนดโครงสร้างของภาพรวม เพื่อให้เห็นการทำงานระหว่างสองวัตถุและลักษณะท่าทางมนุษย์ โดยเจาะจงไปที่ภาษาของร่างกายในอริยาบทที่แสดงนามธรรมเชิงสภาวะความอึดอัดระยะแรกเป็นการค้นหาท่าทางที่ผิดแปลกจากธรรมชาติและความเป็นจริงของท่าทางมนุษย์เพื่อต้องการขบเน้นลักษณะอาการที่กำกวมระหว่างการจำยอมและการต่อสู้ในรูปทรงเดียว จากการค้นหาโครงสร้างใหญ่ของรูปทรงและได้ซึ่งข้อสรุปข้าพเจ้านำมาขยายสู่แบบจำลองสามมิติเพื่อให้เห็นรายละเอียดและทิศทางของการประกอบวัสดุให้ชัดเจนมากขึ้น

ผลงานชิ้นแรก โครงสร้างหลักในประติมากรรมคือมนุษย์ทั้งรูปร่างและรูปทรง ถูกจัดวางอยู่ในลักษณะบนและล่าง ซึ่งแสดงอาการ ‘กดทับ’ ระหว่างรูปทรง โดยที่รูปร่างมนุษย์ที่อยู่ด้านบนถูกปรับเปลี่ยนให้อยู่ในรูปทรงกึ่งนามธรรม ด้วยการถูกทำให้กลายเป็นวัตถุไปเสีย ทำทางการอนเียคขาพร้อมทั้งลักษณะกอดอกของท่อนบน เพื่อให้เห็นถึงความสะดักสะบาย ความแข็งแกร่ง ด้วยวัสดุเงางามสะท้อนเอกลักษณ์แบบเมือง

ภาพที่ 33 ขั้นตอนการปั้นขึ้นรูปด้วยดินเหนียว

ขั้นตอนการขยายชิ้นงานจากแบบจำลอง 3 มิติ เป็นการขยายโดยขึ้นแบบเท่าครึ่งของขนาดคนจริง เมื่อที่มาจากรูปทรงทั้ง 2 มาจากรูปมนุษย์ ข้าพเจ้ากำหนดให้ ‘ขนาดและสัดส่วน’ หรือในทางประติมากรรมคือ ‘สเกล’(scale) ทำหน้าที่เป็นสื่อระหว่างรูปทรง 2 รูปทรงที่มีขนาดแตกต่างกันเมื่อนำมาอยู่ด้วยกันจะเกิดข้อเปรียบเทียบหรือเกิดปฏิกริยาระหว่างรูปทรงนั้นๆ ขนาดและสัดส่วนจึงเป็นส่วนสำคัญในการสร้างสรรค์ผลงานวิธานิพนธ์ชิ้นที่ 1

ภาพที่ 34 ขั้นตอนการจัดองค์ประกอบ

ขั้นตอนการขึ้นรูปด้วยดินเหนียว เพื่อกำหนดขอบเขตและขนาดของ
ชิ้นงาน การขึ้นรูปด้วยวิธีการปั้นเพื่อที่จะเป็นต้นแบบของการทำโครงสร้างด้วย
เหล็กเส้นและประกอบแผ่นโลหะในลำดับขั้นตอนต่อไป

ภาพที่ 35 รูปทรงที่ประกอบด้วยแผ่นโลหะ

การประกอบแผ่นโลหะที่ขึ้นรูปด้วยโครงสร้างเหล็ก ด้วยวิธีการทุบ การตีแผ่นโลหะ ให้ได้ตามรูปร่างด้วยค้อนและเจาะด้วยการตอกหรือยิงรีเวท ในส่วนรูปทรงที่อยู่ด้านล่างนั้น ได้ขึ้นบั้นด้วยดินเหนียวแล้วทำการทำพิมพ์ปูนปลาสเตอร์เพื่อนำไปหล่อเป็นต้นแบบด้วยไฟเบอร์กลาส

ภาพที่ 36 ผลงานที่สมบูรณ์ ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 1

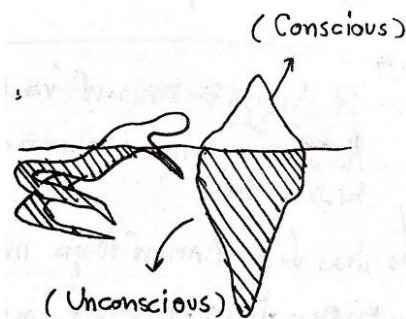

ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 2

ประเด็นการศึกษา : ‘การตกอยู่ในอำนาจของจิตใต้สำนึกภายในแวดล้อมเมือง’ ข้าพเจ้าเห็นการกระทำของมนุษย์เมืองว่าด้วยเรื่องของความรุนแรงทางกายภาพที่มีให้พบเห็นทุกวันตามสื่อข่าว ทำให้เกิดของสงสัยถึงที่มาหรือต้นสายปลายเหตุของการกระทำเหล่านั้น บางเหตุการณ์เป็นเพียงการทะเลาะวิวาทธรรมดา แต่กลับบานปลายในที่สุดจนนำไปสู่เหตุการณ์ที่ร้ายแรงมากขึ้น ในแง่จิตวิทยานั้นสถานการณ์และแวดล้อมคือสิ่งเร้าภายนอกที่เข้ามาส่งเสริมกระตุ้นความอยาก ความต้องการ หรือเป็นแรงจูงใจภายในและก่อให้เกิดพฤติกรรมขึ้นในที่สุด

“ในอุโมงค์ จิตใต้สำนึก.”

ภาพที่ 37 ตัวอย่างภาพแสดงพื้นที่ที่มีความแตกต่างของการรับรู้บนพื้นที่ของสังคม

เมื่อการศึกษาในประเด็นดังกล่าวทำให้เห็นถึงรูปแบบที่สอดคล้องกับภาพอธิบายหลักการทำงานของจิตตามทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของซิกมันด์ ฟรอยด์ คือ ทฤษฎี ‘ภูเขาน้ำแข็ง’ ว่าด้วยกระบวนการทำงานของจิตใมนุษย์ ข้าพเจ้าจึงหยิบยืมข้อมูลภาพทฤษฎีมาเป็นรูปแบบทางศิลปะในผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 2 โดยข้าพเจ้าต้องการนำเสนอถึงสภาวะไร้การควบคุมทั้งร่างกายและจิตใจ กล่าวคือเป็นสภาวะการทำงานของจิตได้สำนึกมนุษย์ นำไปสู่ประเด็นทางศิลปะ คือ ‘การแปรเปลี่ยนบริบทของพื้นที่’

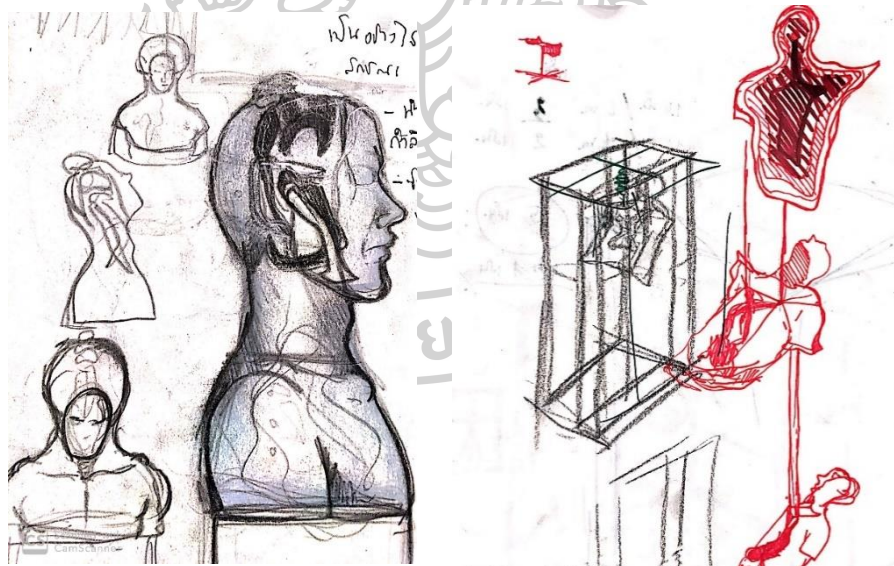

ภาพที่ 38 ตัวอย่างจากการปรับเปลี่ยนบริบทของพื้นที่ในผลงานประติมากรรมใต้น้ำของ ‘Jason decaires Taylor’ ได้มหาสมุทรแอตแลนติก , 2006

ผลงานแสดงถึงรูปร่างมนุษย์ที่ถูกตัดทอนบางส่วนของร่างกายออกไป เหลือเพียงส่วนบนและใบหน้าที่บ่งบอกได้ว่าเป็นรูปมนุษย์ แสดงอาการที่ร่องรอย ไร้การควบคุมของร่างกายในแง่นี้อากัปกริยาของร่างกายกลับแสดงภาวะการจำ ยอมด้วยเช่นกัน ภายในรูปทรงมีรายละเอียดที่ซ่อนทับอยู่ เป็นลักษณะรูปร่างมนุษย์ ถูกแทนค่าเนื้อหนังด้วยวัสดุโลหะราวกับเป็นเปลือก(skin)ที่ห่อหุ้มร่างกาย เพื่อสื่อ ถึงตัวแทนของมนุษย์เมือง พร้อมโครงสร้างกล่องสี่เหลี่ยมแสดงขอบเขตของพื้นที่ ภายในของรูปทรง จุดสำคัญในผลงานชิ้นนี้คือแสงและผลสะท้อน(Effect) ของ น้ำเพื่อเป็นสื่อบรรยากาศและบริบทให้แก่รูปทรง โดยมีขั้นตอนและกระบวนการ สร้างสรรค์ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงานชิ้นที่ 2

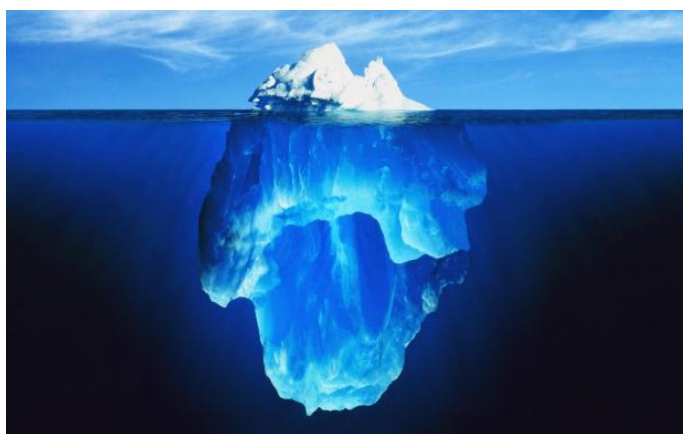
ขั้นตอนปฏิบัติการสร้างผลงาน : ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 2

ภาพที่ 39 แบบร่าง 2 มิติผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 2

ระยะแรกของการออกแบบภาพร่าง 2 มิติ ข้าพเจ้าได้รวบรวมชุดข้อมูลภาพที่ เกี่ยวข้องกับประเด็นทางเรื่องและทางรูปทรงศิลปะเพื่อกำหนดโครงสร้างหลัก ของรูปทรง โดยมีข้อมูลดังต่อไปนี้

ร่างกายกับพื้นที่รอบตัว เป็นข้อมูลในการทำความเข้าใจ พื้นที่โดยรอบตามขนาดและสัดส่วนแสดงระยะของขอบเขตผ่านสรีระมนุษย์ เพื่อกำหนดขอบเขตพื้นที่ว่างของรูปทรงในผลงานประติมากรรม

ภาพที่ 40 ภูเขาน้ำแข็งจากทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของฟรอยด์

ภาพประกอบทฤษฎีจิตวิเคราะห์ ‘ภูเขาน้ำแข็ง’ ของซิกมันด์ ฟรอยด์ เพื่ออธิบายให้เห็นภาพอย่างเข้าใจนักจิตวิทยาเปลี่ยนระดับของจิตมนุษย์ออกเป็น 3 ระดับหรือเป็น 3 ส่วน ด้านบน กลางผิวน้ำและใต้น้ำ โดยเปรียบเทียบว่า ส่วนบนสุดคือจิตสำนึก บริเวณส่วนผิวน้ำเป็นจิตกึ่งสำนึก และส่วนใต้น้ำที่ลึกที่สุดคือส่วนจิตใต้สำนึก การจำลองพื้นที่เพื่อแสดงถึงความว่างเปล่าที่ไร้ขอบเขต ในแง่ของร่างกาย (body) คือการไม่สามารถควบคุมหรือสั่งการต่อร่างกายได้ เพราะอาศัยอยู่ในส่วนที่ลึกที่สุดตามทฤษฎีภูเขาน้ำแข็ง

ภาพที่ 41 การจำลองภาพทางความคิด

ข้าพเจ้าทำการจำลองภาพทางความคิดให้เป็นแบบร่าง 2 มิติ ด้วยรูปทรงมนุษย์ผู้ชายที่ถูกตัดทอนสัดส่วนทางร่างกายเหลือเพียงส่วนลำตัวและหัว ในกระบวนการจำลองภาพทางความคิดนี้ เพื่อที่จะให้เห็นภาพรวมของผลงานทั้งในแง่ของรูปทรงและอารมณ์ความรู้สึกในผลงาน

วิธีการดำเนินงาน

ภาพที่ 42 ขั้นตอนการขึ้นรูปด้วยดินเหนียวผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 2

ภาพที่ 43 ขั้นตอนการขึ้นรูปด้วยดินเหนียวผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 2

ข้าพเจ้าขึ้นรูปโดยเลือกขนาดเท่าจริงของมนุษย์ ด้วยวิธีการปั้นดินเหนียว เพื่อให้ง่ายต่อการควบคุมรูปทรง(Form) และสามารถเก็บรายละเอียดให้ใกล้เคียงตามลักษณะความจริงด้วย อีกทั้งสัดส่วนที่เทียบเคียงแบบเท่าจริงสามารถเชื่อมโยงในแง่ของสรีระ(ร่างกาย)ระหว่างผลงานประติมากรรมกับโลกแห่งความเป็นจริงได้

ภาพที่ 44 ภาพแสดงด้านข้างขั้นตอนการขึ้นรูปด้วยดินเหนียว

ขั้นตอนการปั้นดินเหนียว เพื่อเน้นรายละเอียดทั้งสีหน้าและลักษณะบิดของเสื้อผ้าโดยที่ไม่ปรากฏถึงส่วนแขน ขา และเน้นร่องรอยของผ้าที่สเหมือนลอยในอากาศหรือในน้ำ

ภาพที่ 45 ต้นแบบปูนปลาสเตอร์ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 2

กระบวนการทำแม่พิมพ์ปูนปลาสเตอร์พร้อมทั้งหล่อต้นแบบด้วยปูนปลาสเตอร์เช่นเดียวกัน เพื่อเก็บในส่วนของรายละเอียดเช่น เส้นขอบรอยต่อของแม่พิมพ์และความคมชัดของใบหน้าก่อนที่จะนำไปสู่ขั้นตอนการทำแม่พิมพ์ยางซิลิโคนต่อไป

ภาพที่ 46 ขั้นตอนการทำแม่พิมพ์ยางซิลิโคน

ภาพที่ 47 ขั้นตอนการทำแม่พิมพ์ยางซิลิโคน

เมื่อตกแต่งรายละเอียดของต้นแบบปูนปลาสเตอร์เสร็จแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือ การทำแม่พิมพ์ยางซิลิโคน โดยขั้นแรกทำการแบ่งพิมพ์เป็นสองฝั่ง ด้านบนและด้านล่าง ทำการแบ่งด้วยดินน้ำมันกั้นในลักษณะเส้นรอบชิ้นงาน จากนั้นทาวาสลินลงบนผิวของปูนปลาสเตอร์เพื่อเป็นสารเคลือบไม่ให้ยางดูความชื้นจากปูนและง่ายต่อการถอดแม่พิมพ์ ลำดับต่อไปทำการลงยางซิลิโคนชั้นแรกโดยใช้แปรงทาจนทั่วชิ้นงาน เมื่อชั้นแรกแห้งสนิทก็สามารถลงชั้นที่สองต่อไปได้ หลังจากนั้นจะวางใยผ้าเพื่อเสริมความแข็งแรงให้กับเนื้อยางซิลิโคนด้วย เมื่อชั้นสุดท้ายแห้งสนิทต่อไปคือการทำพิมพ์ลอบยางด้วยไฟเบอร์กลาส พร้อมทั้งเสริมโครงสร้างด้วยเหล็กเส้นเพื่อให้ตัวลอบยางไม่บิดตัวและทำให้คงรูปตัวงานไว้ด้วย

ภาพที่ 48 แม่พิมพ์ยางซิลิโคน

ภาพที่ 49 วัสดุในการหล่อชิ้นงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 2

ภาพที่ 50 ขั้นตอนการหล่อชิ้นงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 2

ขั้นตอนการหล่อชิ้นงานด้วยเรซินที่มีคุณสมบัติที่ใสและให้ความโปร่งกับตัวงาน โดยการเตรียมอุปกรณ์เรซินพร้อมทั้งภาชนะบรรจุซึ่งขั้นตอนการหล่อเรซินโดยเฉพาะแบบใสนี้ ในส่วนของชิ้นงานจะมีรายละเอียดคือชิ้นงานเหล็กอาศัยอยู่ในรูปทรงด้วย การหล่อจึงต้องเป็นลักษณะแบบที่บิดัน ดังนั้นการผสมเรซินระหว่างตัวทำปฏิกิริยาทางเคมีและสารตัวเร่งจึงต้องวัดตวง รวมทั้งการควบคุมเรื่องของปริมาณเนื้อเรซินและเวลาแข็งตัวในแต่ละรอบจำเป็นต้องมีการจดบันทึกด้วยเพื่อควบคุมและป้องกันการแตกร้าวในผลงานจากความร้อนของปฏิกิริยาเคมี

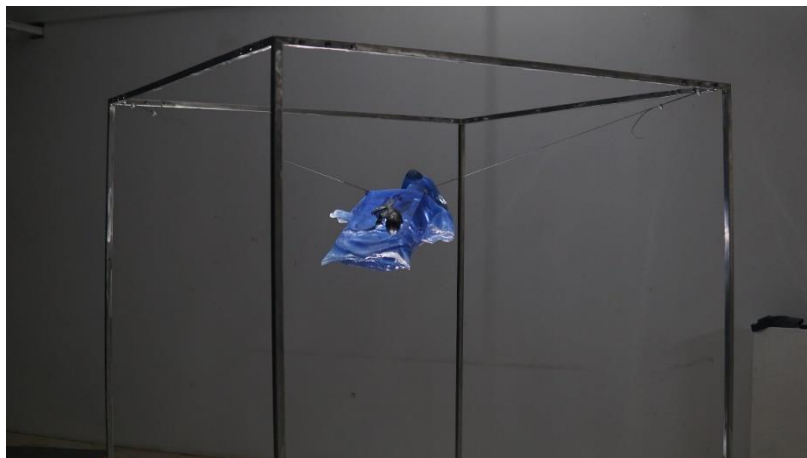
ภาพที่ 51 ขั้นตอนการแกะแม่พิมพ์ยางซิลิโคน

เมื่อกระบวนการหล่อชิ้นงานด้วยเรซินมาถึงขั้นตอนสุดท้าย คือการแกะพิมพ์ครอบรวมถึงยางซิลิโคน นำชิ้นงานมาทำความสะอาดด้วยน้ำและโฟด้าไฟ โดยวิธีการขัดเพื่อล้างคราบเนื้อเรซินที่ระเหยจากความร้อน หลังจากนั้นสู่ขั้นตอนการขัดแต่งพื้นผิวด้วยกระดาษทราย

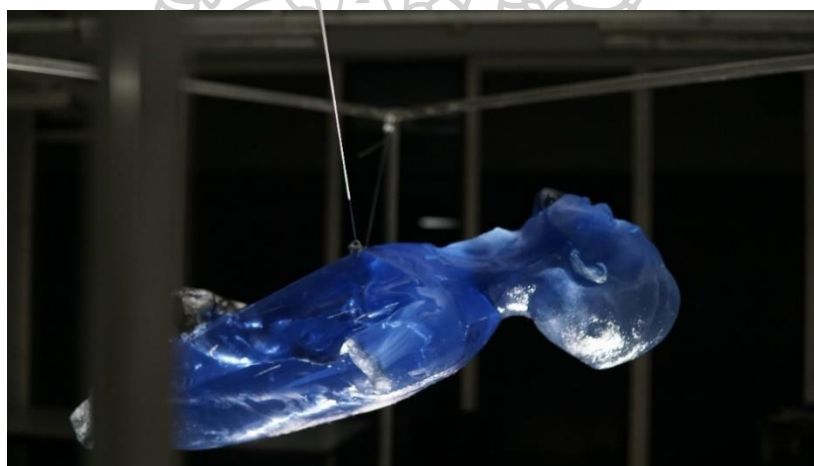

ภาพที่ 52 ขั้นตอนการติดตั้งชิ้นงานกับ โครงสร้างเหล็ก

ข้าพเจ้าใช้สลิงเข้ามาช่วยในเรื่องของการติดตั้งชิ้นงาน เนื่องจากน้ำหนักของชิ้นงานที่ค่อนข้างมากพร้อมทั้งตำแหน่งของรูปทรงที่อยู่กลางโครงสร้างสี่เหลี่ยม การยึดโยงด้วยเส้นสลิงจึงเป็นวิธีการที่จะช่วยประคองรูปทรงให้อยู่ในพื้นที่และตำแหน่งที่ต้องการได้

ภาพที่ 53 โครงสร้างกับรูปทรงประติมากรรม

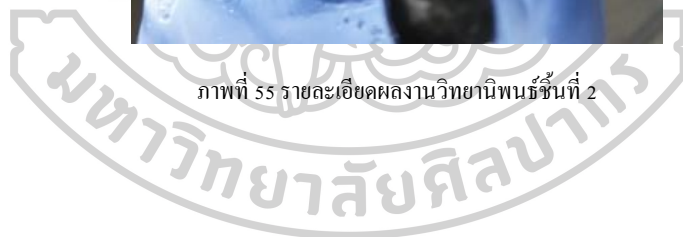

ภาพที่ 54 รูปแบบการแขวนด้วยสลิ่ง

การใช้แสงกับผลงานประติมากรรมในชิ้นนี้ ข้าพเจ้าทำการติดตั้งด้วยไฟสปอตไลท์ที่ส่องกระทบกับผิวน้ำและพัดลมมอเตอร์เพื่อให้เกิดการสั่นกับผิวน้ำ พร้อมทั้งแสงที่ลอดผ่านลงมาทำให้เกิดภาพเคลื่อนไหวลงบนพื้นที่ว่างและรูปทรง

ภาพที่ 55 รายละเอียดผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 2

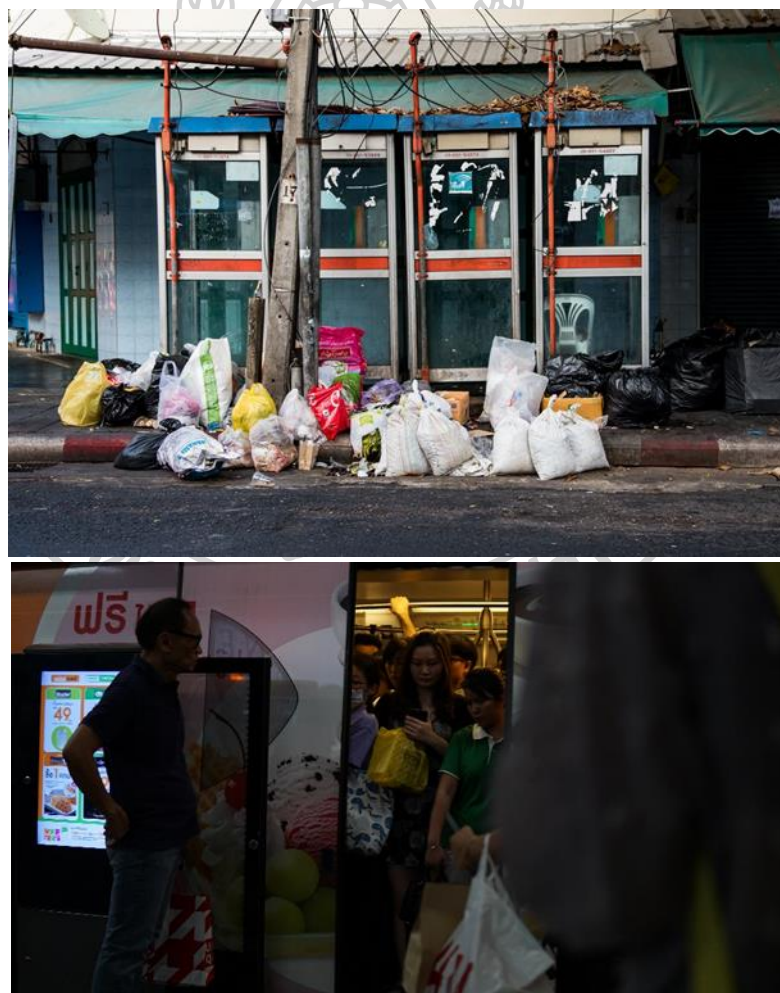

ภาพที่ 56 การใช้แสงสร้างภาพเคลื่อนไหวกับผลงานวิทย์านิทรรศน์ที่ 2

ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 3

ประเด็นการศึกษา : ‘สภาพการณ์ในรูปแบบเมืองที่ส่งเสริมพฤติกรรมมนุษย์’
 คนในฐานะผู้อาศัยและผู้สร้าง(สังคม)ต่างส่งเสริมกันจนแยกออกจากกันได้ยาก
 เสมือนเป็นสิ่งเดียวกัน กล่าวคือ ‘เมืองคือคน คนคือเมือง’ ในแง่นี้ ‘คน’ จึงถูกหยิบ
 มากล่าวถึงในเชิงร่างกายตามแบบธรรมชาติ การกำเนิดของพฤติกรรมและการ
 กระทำต่างๆล้วนมาจากการขัดเกลาทางสังคมและวัฒนธรรมในภายหลัง จะเห็นว่า
 บริบททางสังคมมีบทบาทต่อการกำกับและกระตุ้นการแสดงออกทั้งด้านอารมณ์
 และความต้องการของมนุษย์ด้วยเช่นกัน

ภาพที่ 57 สภาพความเป็นเมืองที่ส่งเสริมและกระตุ้นพฤติกรรมมนุษย์

ข้าพเจ้าได้ให้ความสำคัญในผลงานชิ้นนี้คือ ‘กลับ’และ ‘กลาย’ โดยเป็นสถานะที่แสดงในสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ เช่น อาคาร ถนน การสร้างตึก บริบทแบบเมือง ในขณะที่เดียวกันกลับส่งผลกระทบต่อมนุษย์ทั้งแบบส่งเสริมและโดยเฉพาะตรงกันข้าม คือ การทำลายสุขภาพกายและสุขภาพจิตของมนุษย์เสียเอง

กลวิธีที่ข้าพเจ้าเลือกมาให้สอดคล้องตามแนวทางของเนื้อหา คือ ‘การแปรสภาพวัตถุ’(modification) คือการปรับเปลี่ยนบริบทของวัตถุ ซึ่งคือการแปรสารหรือปรับเปลี่ยนหน้าที่ของวัตถุเพื่อสร้างความหมายใหม่ โดยแยกเป็น 2 แบบ คือ 1.การเปลี่ยนแปลงลักษณะกายภาพของวัตถุ 2.คุณสมบัติเดิมของวัตถุ ด้วยวิธีการทางประติมากรรมคือ

- การลดทอนขนาด(Scale)
- การสร้างรูปทรง(Positive Form)และรูปทรงในพื้นที่ว่าง(Negative Form)
- การซ้ำของรูปทรงที่มีลักษณะซ้อนทับกัน(Overlapping Forms)

ข้าพเจ้าต้องการให้ผลงานชิ้นนี้แสดงถึง ‘ปรากฏการณ์’ ซึ่งเป็นลักษณะการจำลองสถานการณ์(Simulation)ด้วยรูปทรงมนุษย์และรูปเครื่องจักรกล เช่น เครื่องลงเสาเข็ม เป็นต้น ทั้งนี้รูปแบบลักษณะการจำลองเป็นแนวคิดที่ทำให้เห็นการเคลื่อนไหวไปมาระหว่าง ‘การปรากฏและการสูญ’ ที่เป็นสื่อสะท้อนสถานะของมนุษย์ภายใต้สังคมเมืองด้วยตัวแปรของสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะจากสิ่งก่อสร้าง เช่น อาคาร ซึ่งมีอิทธิพลต่อร่างกายและจิตใจรวมทั้งภูมิแพ้ การบาดเจ็บ การเก็บกดไปจนถึงพัฒนาการของเด็กไปจนถึงการออกแบบเมืองอาจจะส่งอิทธิพลต่อการก่ออาชญากรรมและอัตราการทำร้ายกันระหว่างมนุษย์ โดยข้าพเจ้าคัดเลือกและสรุปข้อมูลเพื่อนำมากำหนดทิศทางของโครงสร้างหลักซึ่งจะอธิบายในรายละเอียดตามขั้นตอนต่อไป

ภาพที่ 58 ข้อมูลในการสร้างสรรค์ผลงานจีนทีวี

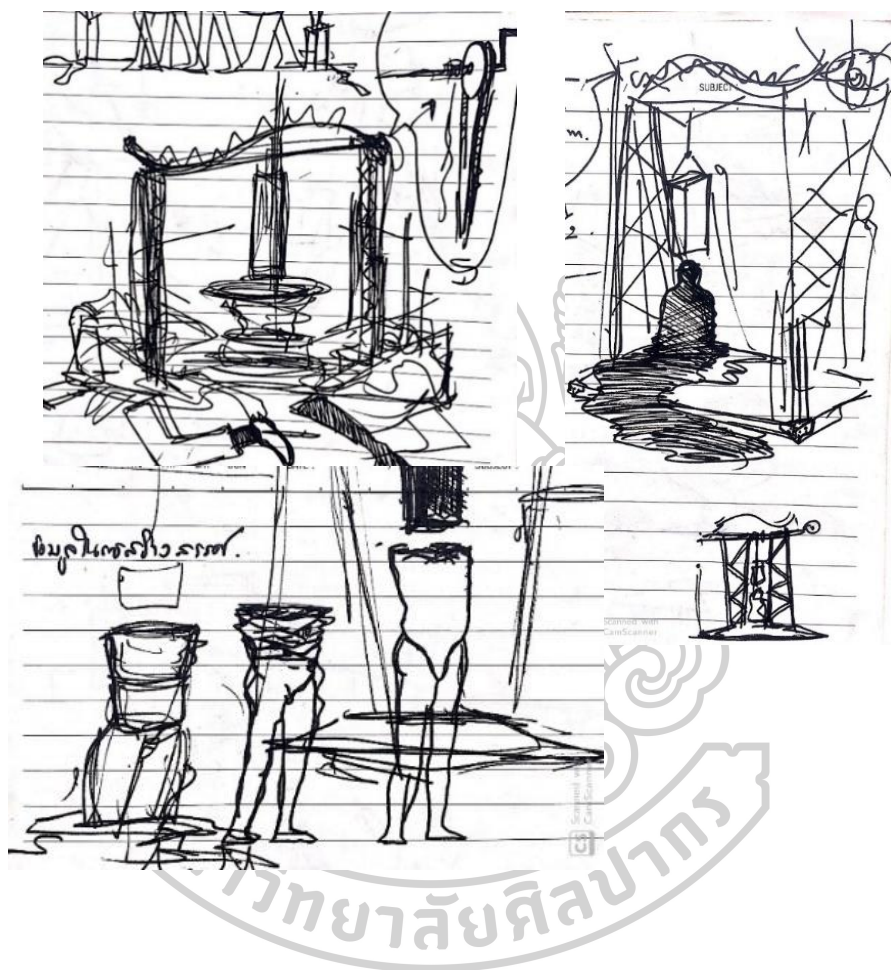

ภาพที่ 59 ข้อมูลที่นำมาใช้ในการสร้างสรรค์

ด้วยแนวเรื่อง ที่ว่าด้วยร่างกายมนุษย์และสังคม ข้าพเจ้าให้ความสำคัญกับ โครงสร้างที่สัมพันธ์กับมนุษย์ในโลกแห่งความเป็นจริง เช่น ขนาดของความสูง ของชิ้นงานเทียบเท่ากับคนยืน หรือพื้นที่ว่างที่ได้มาจากระยะห่างระหว่างช่วงแขน ของคน เป็นต้น ในขั้นตอนการคัดเลือกข้อมูลมาสร้างสรรค์เป็นผลงานก็ เช่นเดียวกัน ข้าพเจ้าได้กำหนดให้รูปทรงหลักในผลงานเป็นลักษณะ โครงสร้าง (Construction) จากเครื่องจักรที่มีหน้าที่ลงเสาเข็มเมื่อจะสร้างตึกหรือบ้าน คือ

‘ปั้นจั่น’ มาเป็นสื่อสัญลักษณ์ของการก่อสร้างสังคมเมือง อีกส่วนเป็นรูปร่างคนซึ่ง
 ข้าพเจ้าใช้เป็นรูปทรงหลักในโครงการวิทยานิพนธ์นี้ โดยทั้ง 2 ส่วนของข้อมูล
 นำมาค้นหารูปแบบในการสร้างสรรค์รูปทรงประติมากรรม

วิธีการดำเนินงาน

ภาพที่ 60 แบบร่าง 2 มิติผลงานชิ้นที่ 3

(แบบร่าง 3 มิติ ที่ 1)

(แบบร่าง 3 มิติ ที่ 2)

ภาพที่ 61 แบบร่าง 3 มิติ แบบที่ 1 และแบบที่ 2

ภาพที่ 62 ขั้นตอนการขึ้นโครงสร้างด้วยเหล็ก

เมื่อได้รูปทรงที่กำหนดตามแบบร่าง 3 มิติ ขั้นตอนต่อมาคือการนำแบบร่างมาขยายขึ้นโครงสร้างด้วยเหล็กกล่อง การคัดเลือกวัสดุที่นำมาประกอบขึ้นรูปนั้น ข้าพเจ้ามีความสนใจต่อความเป็นธรรมชาติที่อยู่ในตัววัสดุด้วย เช่น เหล็กที่ขึ้นเป็นคราบสนิม หรือวัสดุบางชิ้นมีที่มาจากการใช้งานในกลุ่มคนกรรมกร เพื่อเชื่อมโยงถึงบริบทเดิมของวัตถุนั้น

ภาพที่ 63 การประกอบ โครงสร้างผลงาน

ภาพที่ 64 ส่วนประกอบในผลงานชิ้นที่ 3

ภาพที่ 65 มอเตอร์ใช้ในการเคลื่อนไหวลักษณะลอคชัก

ภาพที่ 66 ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 3

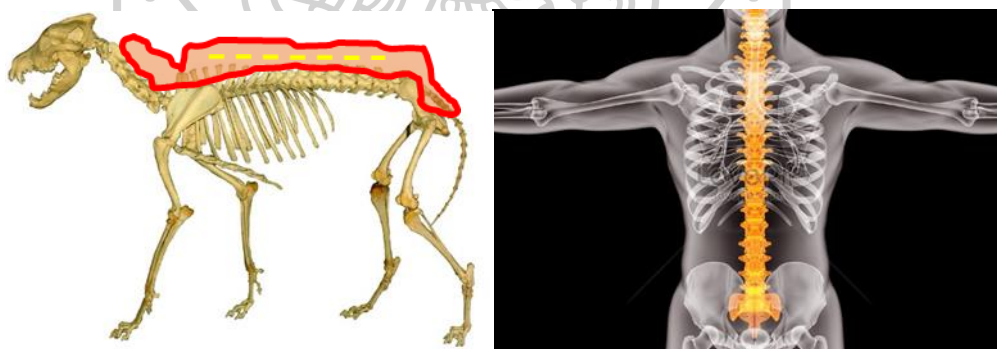
ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 4

ผลงานชิ้นนี้ได้ถูกพัฒนาและต่อยอดทางความคิดจากผลงานก่อนหน้า ด้วยลักษณะด้านองค์ประกอบในผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 3

โดยมีที่มาและแรงบันดาลใจที่ว่ามนุษย์เป็นสัตว์สังคมเช่นเดียวกับสิ่งมีชีวิตสปีชีส์อื่นๆ แต่มนุษย์มีอารมณ์และความรู้สึก อารมณ์จึงมีอิทธิพลหรือพลังมากกว่าสติปัญญา ทั้งนี้เพราะมนุษย์ทุกคนยังมีความโลภ โกรธ หลง ทำให้พฤติกรรมส่วนใหญ่เป็นไปตามความรู้สึกและอารมณ์พื้นฐาน

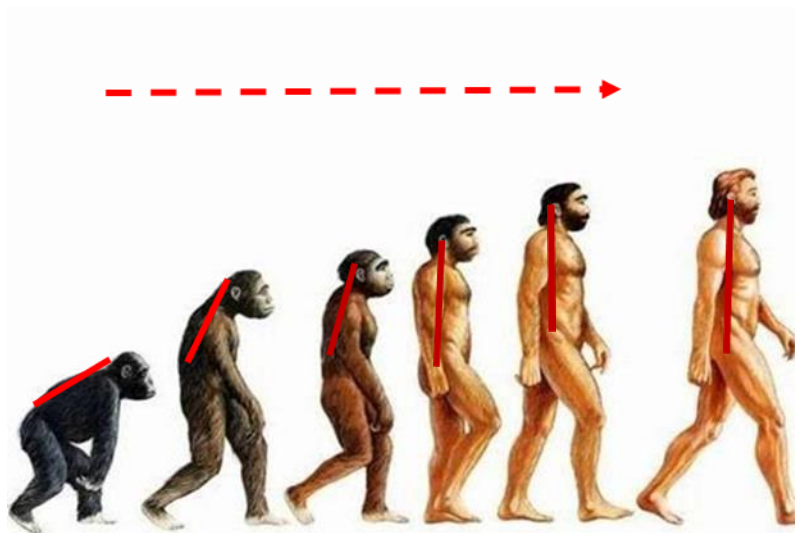

ภาพที่ 67 แสดงโครงสร้างภายในลักษณะเคลื่อนไหวของมนุษย์ในพื้นที่สังคม

ภาพที่ 68 ลักษณะกระดูกสันหลังระหว่างสัตว์และมนุษย์

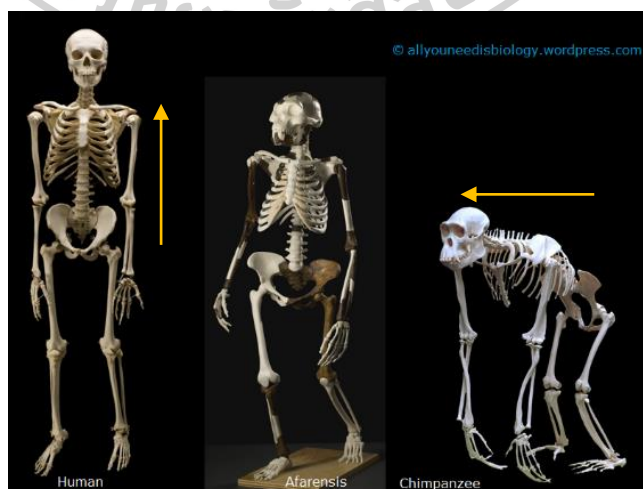

ภาพที่ 69 ตัวอย่างเส้นกระดูกสันหลังของมนุษย์ที่เป็นแนวคิดการใช้รูปแบบของการเคลื่อนไหว

ข้อมูลภาพ : <https://sites.google.com/site/mintjeen09/1/7>

ข้าพเจ้าใช้ ‘กระดูกสันหลัง’ เป็นตัวแทนเชิงสัญลักษณ์ของมนุษย์ในลักษณะโครงสร้างภายในร่างกาย นำเสนอด้วยวิธีการอุปมา อุปไมย ระหว่างแกนโครงสร้างที่ตั้งตรงแบบมนุษย์และแกนแนวนอนที่แบบสัตว์สี่ขา เพื่อนำเสนอสะท้อนจากพฤติกรรมของมนุษย์ภายใต้การดำรงชีวิตในบริบทสังคมเมือง ผลกระทบจากปัญหาแวดล้อมและมลภาวะทางสังคมรวมถึงปรากฏการณ์ความขัดแย้งและความรุนแรงที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่งผลต่อค่านิยมด้านพฤติกรรมและการแสดงออกของมนุษย์ที่รุนแรงและป่าเถื่อนท่ามกลางสังคมที่เรียกว่า ‘ศิวิไลซ์’ และทันสมัยอย่างปัจจุบัน’

ภาพที่ 70 ภาพแสดงวิวัฒนาการของแกนกระดูกสันหลังของมนุษย์ โดยมีแกนแนวตั้งและแกนแนวนอน

จากการเสนอข้อมูลในตอนต้นทั้งทางทฤษฎีจิตวิทยาและสังคมวิทยา
ชี้ให้เห็นได้ว่าพฤติกรรมของมนุษย์ที่ว่าด้วยการแสดงออกถึงความก้าวร้าวรุนแรง
จากสิ่งแวดล้อมรอบตัวเป็นตัวกระตุ้นเร้าจนทำให้เกิดปรากฏการณ์ที่เกี่ยวกับ
ความรุนแรงของมนุษย์นั้นเป็นพฤติกรรมที่ถ้อยหลังไปสู่อดีต เสมือนการกระทำที่
ไร้กฎเกณฑ์และระเบียบซึ่งขัดต่อความคิดของยุคสมัยเช่นสังคมปัจจุบัน จึงทำให้
ข้าพเจ้าสนใจและตั้งคำถามถึงตัวตนของมนุษย์ภายใต้บริบทสังคมเมืองและ
นำไปสู่กระบวนการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 4

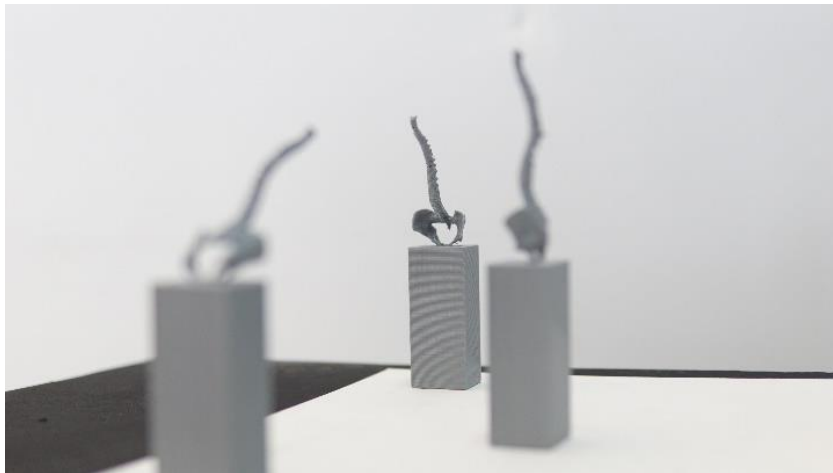
ขั้นตอนและกระบวนการสร้างสรรค์

ภาพที่ 7 ภาพร่าง 2 มิติผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 4

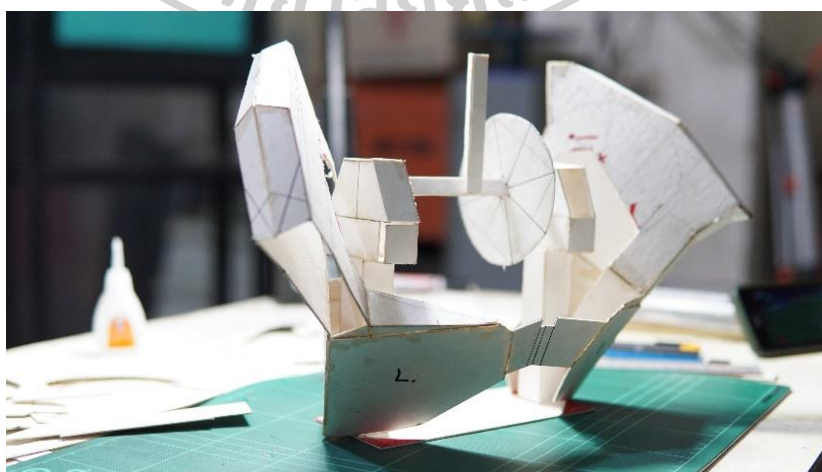
ภาพที่ 72 แบบร่างโมเดลจำลอง 3 มิติ

ภาพที่ 73 แบบจำลอง 3 มิติผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 4

ผลงานวิทยานิพนธ์ชุดนี้มีลักษณะที่แตกต่างของกลวิธีจากชิ้นงานก่อนหน้า โดยอาศัยข้อมูลเดียวคือโครงสร้างภายในร่างกายมนุษย์เป็นภาพแทนเชิงสัญลักษณ์ ซึ่งอาศัยกลไกให้เคลื่อนไหว(kinetic art)ด้วยมอเตอร์ไฟฟ้า เพื่อสร้างการเคลื่อนที่ของรูปทรงให้มีการแปรเปลี่ยนทั้งด้านกายภาพของรูปทรงและความหมาย ในรายละเอียดชุดผลงานวิทยานิพนธ์นี้ประกอบด้วย รูปทรงกระดูกสันหลังสามชิ้น โดยใช้หลักการซ้ำของรูปทรงและการยึดหดของขนาดและสัดส่วน

ขั้นตอนการสร้างสรรค์

ภาพที่ 74 โมเดลกระดาษจำลอง 3 มิติ

ภาพที่ 75 การประกอบชิ้นงาน

ภาพที่ 76 ติดตั้งระบบขับเคลื่อนมอเตอร์ DC

ภาพที่ 77 ชุดผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่4

ภาพที่ 78 ชุดผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่4 สมบูรณ์

บทที่ 4

วิเคราะห์ผลงานวิทยานิพนธ์

การวิจัยและศึกษาด้วยกระบวนการสืบค้นข้อมูลทั้งกับข้อมูลเชิงวรรณกรรม ข้อมูลเชิงประสบการณ์ ข้อมูลทางทฤษฎีและข้อมูลศิลปกรรมนำไปสู่การค้นหา ออกแบบรูปทรงประติมากรรมจากนั้นทำการสร้างสรรค์ การวิเคราะห์เนื้อหาทางแนวคิดและเนื้อหาทางศิลปะ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญต่อการศึกษา ค้นคว้าและสร้างสรรค์ผลงาน ทั้งนี้เพื่อตรวจสอบวัตถุประสงค์ไปจนถึงเป้าหมายของผู้ศึกษาถึงการสื่อสารเนื้อหาทั้งแนวคิดและทางศิลปะถ่ายทอดสู่ผลงานประติมากรรมต่อผู้ชม ให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันระหว่างผู้ส่งสารและผู้ชมที่รับสาร

ดังที่กล่าวมาแล้วในบทตอนต้นถึงความสนใจเรื่องราวและเนื้อหาที่กล่าวถึงความเป็นมนุษย์โดยมีประเด็นอันเกี่ยวกับสุขภาพจิตของมนุษย์ในแวดลอมทางสังคม โดยเฉพาะ ‘สังคมเมือง’ เนื้อหาหลักในโครงการวิทยานิพนธ์นี้ว่าด้วยปัญหาด้านพฤติกรรมและสุขภาพจิตของคนเมือง การกระทำความรุนแรงผ่านร่างกาย ข้ำพเจ้าศึกษาและทำการวิเคราะห์ถึงความรุนแรงที่ยังคงดำรงอยู่กับสังคมที่ร่วมสมัยในปัจจุบัน โดยข้ำพเจ้าแบ่งข้อมูลออกเป็น 2 ส่วนหลัก คือ ส่วนที่เป็น ‘ภายนอก’ และ ‘ภายใน’ ที่ส่งเสริมต่อการกระทำที่รุนแรงของมนุษย์ ได้แก่ ส่วนภายนอก คือปัจจัยเชิงโครงสร้างทางสังคม แวดลอมและบริบทรอบข้างที่ส่งเสริมหรือกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรม ส่วนภายใน จากตัวบุคคลหรือมนุษย์เองที่เป็นสัตว์สังคม มีอารมณ์และความรู้สึกรวมถึงสิ่งที่เรียกว่า ‘สัญชาตญาณ’ ที่มีอยู่ในตัวโดยธรรมชาติกำเนิด ทั้ง 2 ส่วนอาศัยอยู่ร่วมกันในฐานะผู้สร้างสังคมและผู้อยู่อาศัยในสังคม ซึ่งเสมือนเป็นสิ่งเดียวกันจนแยกออกจากกันได้ยากในที่สุด เมื่อเห็นเช่นนี้ข้ำพเจ้าจึงมุ่งไปที่ส่วนเนื้อหาของมนุษย์ในแง่จิตวิทยาเป็นสำคัญในการวิเคราะห์เนื้อหาไปจนถึงประเด็นนำเสนอ โดยสรุปดังต่อไปนี้

1. สถานะกลิ่นและกลายของคนต่างถิ่นสู่วิถีสังคมใหม่
2. การตกอยู่ในอำนาจของจิตใต้สำนึกภายในแวดล้อมเมือง
3. สภาพการณ์ในรูปแบบเมืองที่ส่งเสริมพฤติกรรมผู้คนที่อาศัย

ในด้านรูปแบบทางศิลปะข้าพเจ้าเห็นว่า ‘ประติมากรรม’ เป็นสื่อที่สามารถส่งสารทั้งเนื้อหาทางแนวคิดและเนื้อหาทางศิลปะตามทัศนะของข้าพเจ้าที่มีต่อประเด็นมนุษย์กับสังคมที่เล่าถึงสภาวะทางจิตไปสู่ผู้รับสาร(ผู้ชม) ด้วยวิธีการอุปมาอุปมัยเชิงสัญลักษณ์เพื่อให้เห็นภาพสะท้อนจากผลกระทบในสภาพแวดล้อมแบบเมือง ด้วยวิธีการทางประติมากรรม โดยตีความเป็นลักษณะการกระทำดังนี้ 1.การก่อกำเนิดระหว่างรูปทรงหนึ่งกระทำต่อรูปทรงหนึ่ง (การทำให้สิ่งมีชีวิตกลายเป็นวัตถุ) 2. รูปทรง(มนุษย์)ในบรรยากาศของพื้นที่ว่าง 3. รูปร่าง(มนุษย์)ที่แปรเปลี่ยนจากการแปรสภาพเมือง(วัตถุ) ทั้ง3ประเด็นนี้ข้าพเจ้าใช้แสดงออกในผลงานโดยแยกเอาแต่ละประเด็นไปสร้างสรรค์เป็นหนึ่งชิ้นงานดังต่อไปนี้

วิเคราะห์ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 1

ภาพที่ 79 ผลงานสมบุรณ์วิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 1

ชื่อผลงาน : MISSHAPEN

ขนาด : 60 x 200 x 75 cm

เทคนิค : เหล็ก, สังกะสี, อลูมิเนียม, ไฟเบอร์กลาส

ปีที่สร้าง : 2561

บทวิเคราะห์ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 1

การสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรมของข้าพเจ้า มีเรื่องราวมาจากปัญหาของความรุนแรงระหว่างมนุษย์ที่ได้รับผลกระทบจากแวดล้อมทางสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งสังคมแบบเมือง กล่าวถึงมุมมองของมนุษย์ผ่านแนวคิดเชิงจิตวิทยาที่เชื่อมโยงไปถึงเงื่อนไขและปัจจัยที่มีต่อการกระทำพฤติกรรมด้วยความรุนแรงทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยข้าพเจ้าได้ทำการวิเคราะห์จากข้อมูลซึ่งได้เป็นข้อสรุปสู่ประเด็น คือ ‘สถานะกลืนและกลายของคนต่างถิ่นสู่วิถีสังคมใหม่’

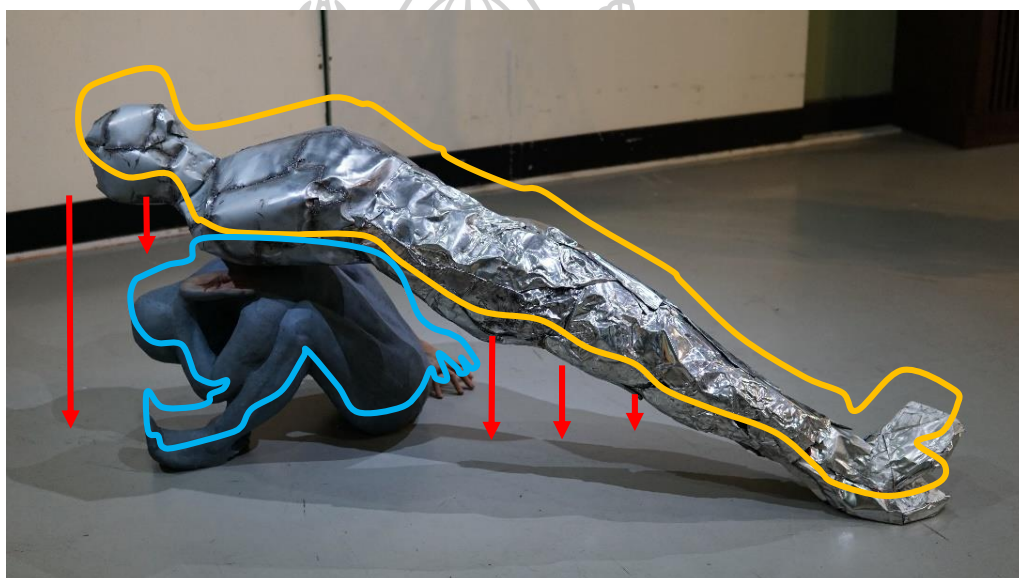
ซึ่งในทางศิลปะคือ ‘การกดทับระหว่างรูปทรงหนึ่งกระทำต่อรูปทรงหนึ่ง(การทำให้สิ่งมีชีวิตกลายเป็นวัตถุ)

การนำเสนอในเนื้อทางศิลปะดังกล่าว ข้าพเจ้าใช้กลวิธีคือ ‘การแปรสภาพของวัตถุ(Modification)’ คือ การปรับเปลี่ยนสิ่งมีชีวิตให้มีความผิดธรรมชาติโดยวิธีการแปรสภาพของวัตถุ ในผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นนี้ได้ใช้โครงสร้างจากรูปทรงคนเป็นหลัก แตกต่างที่ทำทางและภาษาของร่างกายเพื่อแสดงถึงสถานะการกีดกัน การกดขี่ กดทับ ระหว่างมนุษย์ ผลงานถูกนำเสนอด้วยรูปแบบ figurative art ซึ่งทำหน้าที่แสดงรูปทรงมนุษย์โดยไม่ได้ระบุในรายละเอียดของบุคคล เพศ สถานะ และบทบาท ซึ่งข้าพเจ้าต้องการเล่าถึง ‘มนุษย์’ ในฐานะผู้อาศัยร่วมกันในสังคม

ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 1 เป็นประติมากรรมที่ประกอบสร้างด้วย 2 ส่วนหลัก โดยแบ่งเป็นส่วนบนและส่วนล่าง ซึ่งมีลักษณะทางโครงสร้างเป็นเส้นแนวเฉียงพุ่งทะแยงขึ้นจากพื้นทอดยาวลงบนรูปทรงที่เป็นส่วนด้านล่าง ในลักษณะอาการ ‘กดทับ’ รูปทรงมนุษย์ส่วนบนที่ถูกประกอบสร้างด้วยแผ่นโลหะที่วัสดุแสดงตัวด้วยพื้นผิวที่ขยับย่น บิดเบี้ยวตามรูปร่างของคนในท่วงท่าที่แสดงถึงความสะอึกสะอาก ลักษณะการนอนกอดคอและช่วงปลายเท้าที่มีการเคลื่อนไหว รูปร่างคนที่นอนทอดยาวถูกนำเสนอความเป็นเนื้อหนังด้วยแผ่นโลหะราวกับเป็นชุดห่อหุ้มร่างกาย โดยมีรูปทรงคนที่รองรับอยู่ด้านล่างด้วยลักษณะท่าทางที่ผิดแปลกจากธรรมชาติเพื่อแสดงถึงสภาวะของการคืนรนและฝืนต้านกับสภาวะภายในจิตใจ ท่วงท่าที่คงอตามร่างกาย แขนที่พุงรับทั้งส่วนบนและล่างซึ่งข้าพเจ้าต้องการเน้นให้แสดงเชิงอารมณ์ด้วยท่วงท่าของร่างกาย ส่วนสำคัญคือ มือที่เป็นส่วนแสดงถึงความเป็นเนื้อหนังแบบมนุษย์ที่หลงเหลือ เพื่อสื่อถึงสิ่งมีชีวิตที่กำลังกลายเป็นวัตถุ

การวิเคราะห์ทัศนธาตุและองค์ประกอบ

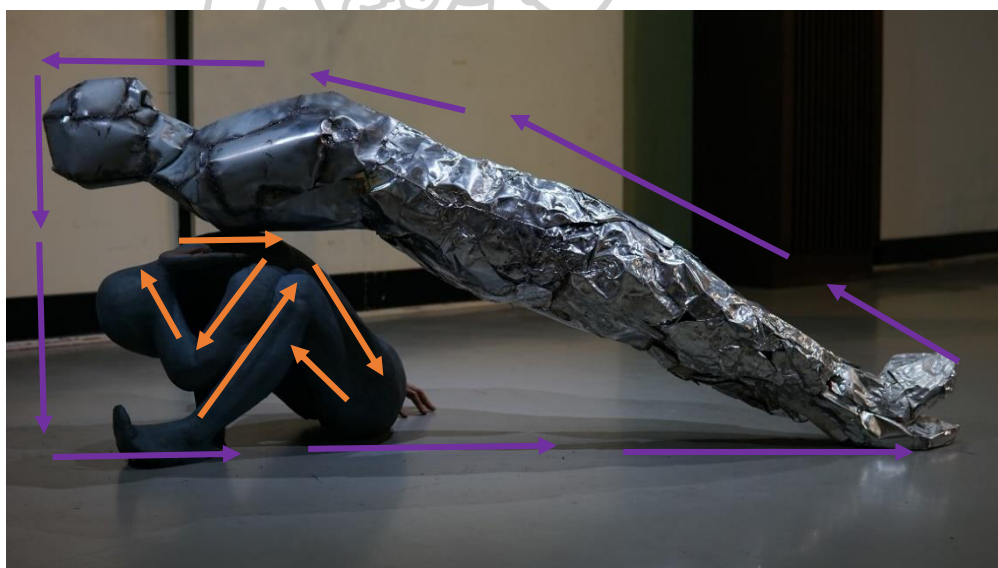
รูปทรง (Form) ที่มาของรูปทรงคือ มนุษย์ เป็นรูปทรงหลักในชิ้นงาน โดยมีความแตกต่างระหว่างท่วงท่าและอากัปกริยา ซึ่งรูปร่างที่ปรากฏทางกายภาพ ทั้ง 2 จึงมีลักษณะทางโครงสร้างภายในที่แตกต่างกัน

ภาพที่ 80 รูปทรงคนเป็นรูปทรงหลักในผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 1

- แสดงขอบเขตรูปทรงคนที่ 1
- แสดงขอบเขตรูปทรงคนที่ 2
- แสดงปฏิสัมพันธ์ระหว่างรูปทรงคือ ‘การกดทับ’

เส้น (Line) เส้นที่แสดงตัวอย่างชัดเจนคือส่วนของเส้นโครงสร้าง โดยจำแนกเป็น 2 แบบคือ 1. ‘เส้นโครงสร้างภายนอก’ ทำหน้าที่แสดงขอบเขตของรูปร่างและรูปทรงโดยรวมของผลงาน 2. ‘เส้นโครงสร้างภายใน’ เป็นเส้นแกน (Axis) ที่อาศัยอยู่ภายในรูปร่างและแสดงสัณฐานของรูปทรง ทั้งนี้ประกอบด้วยเส้นแนวเฉียงทะแยง เป็นเส้นที่อยู่ระหว่างเส้นนอนกับเส้นตั้ง ให้ความรู้สึกเคลื่อนไหว ไม่สมบูรณ์ ไม่มั่นคง และลักษณะเส้นแบบพื้นปลาหรือเส้นคดที่หักเห โดยกะทันหัน เปลี่ยนทิศทางรวดเร็ว ให้จังหวะกระแทกและเกร็ง

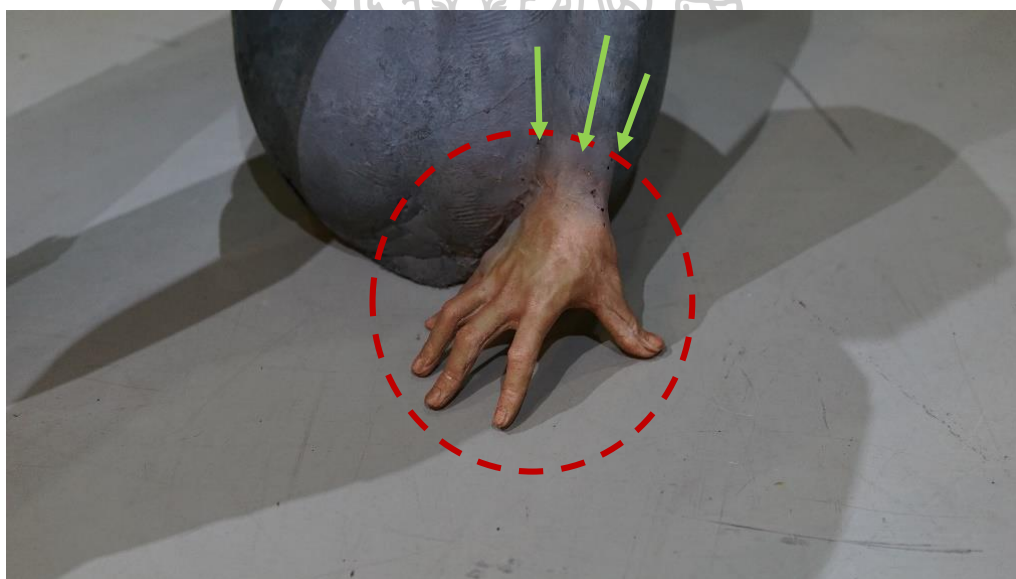

ภาพที่ 81 ภาพแสดงเส้น โครงสร้างในผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 1

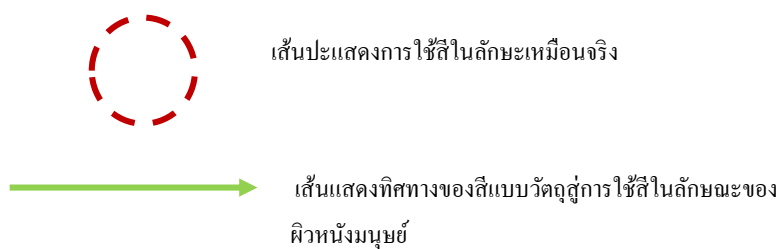
ระนาบ (Plane) ความเป็นระนาบในผลงานถูกทำให้เห็นผ่านรูปแบบทางเทคนิค คือส่วนประกอบจากแผ่นโลหะซึ่งแสดงความเป็นระนาบ 2 มิติด้วยตัววัสดุเอง เมื่อ

นำมาซ้อนทับกันเกิดเป็นระนาบที่ต่อเนื่องตามสรีระร่างกายมนุษย์ จึงทำให้การหักเหของเส้นระนาบ สร้างความรู้สึกที่ฉับพลัน รุนแรง

สี (Color) เป็นหนึ่งในทัศนธาตุที่มีส่วนสำคัญในผลงาน สีถูกนำมาใช้ในส่วน
ของรูปทรงมนุษย์ที่อยู่ด้านล่าง นอกจากท่วงท่าของรูปทรงที่แสดงสถานะและ
บทบาทมนุษย์ สีช่วยในการเน้นถึงสถานะหรือลักษณะของการแปรเปลี่ยนจากสิ่ง
หนึ่งไปเป็นอีกสิ่งหนึ่ง เช่น สิ่งมีชีวิตที่กำลังกลายเป็นวัตถุ ด้วยวิธีการเขียนถึงความ
เป็นเนื้อหนังของมนุษย์ให้เหมือนจริง

ภาพที่ 82 ทัศนธาตุของสีที่นำมาใช้ในผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 1

พื้นผิว (Texture) เป็นทัศนธาตุที่มีความโดดเด่นในผลงาน พื้นผิวถูกทำให้ปรากฏขึ้นจากกระบวนการสร้างสรรค์บนแผ่นโลหะ จากแผ่นที่มีพื้นผิวราบเรียบถูกทำให้เปลี่ยนภาพลักษณ์ด้วยวิธีการทุบ ตี กระแทก เพื่อให้ให้เห็นรูปร่างที่บิดเบี้ยวและร่องรอยจากการกระทำต่อวัสดุ พื้นผิวที่ยับย่นกระจุกตัวในส่วนล่างของรูปทรงมนุษย์(ท่านอน)ก่อนที่จะเคลื่อนที่และคลี่คลายไปสู่ลักษณะพื้นผิวที่เรียบตึงในส่วนบนของรูปทรงมนุษย์

ภาพที่ 83 ทัศนธาตุพื้นผิวในผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 1

เส้นแสดงพื้นที่ว่างกับเทคนิคทุบ ตี แผ่นโลหะ

เส้นแสดงขอบเขตพื้นผิวในรูปทรงคน

วิเคราะห์ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 2

ภาพที่ 84 ผลงานสมบูรณ์วิทยานิพนธ์ชั้นที่ 2

ชื่อผลงาน : พื้นที่เชิงลึกภายใต้โครงสร้างแห่งจิต / the deep structure of psychology

ขนาด : 200 x 180 x 200 cm

เทคนิค : เรซิน, แสตทนเลส, น้ำ, แสง

ปีที่สร้าง : 2562

บทวิเคราะห์ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 2

การสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 2 นี้ข้าพเจ้านำเสนอด้วยประเด็นในแนวเรื่องคือ ‘การจำยอมต่อจิตไร้สำนึกภายใต้แวดล้อมเมือง’ ในส่วนเนื้อหาในประเด็นดังกล่าวนี้เป็นการนำเสนอถึงด้านสภาวะภายในของมนุษย์ซึ่งเกี่ยวข้องกับเนื้อหาจิตวิทยา คือ จิตวิเคราะห์(Psychoanalysis) เป็นส่วนอธิบายการทำงานของจิตใญ่มนุษย์ จากการสืบค้นข้อมูลและวิเคราะห์ไปสู่การสรุปประเด็นของแนวเรื่อง ข้าพเจ้าได้สรุปในประเด็นทางศิลปะคือ ‘รูปทรงในบรรยากาศของพื้นที่ว่าง’

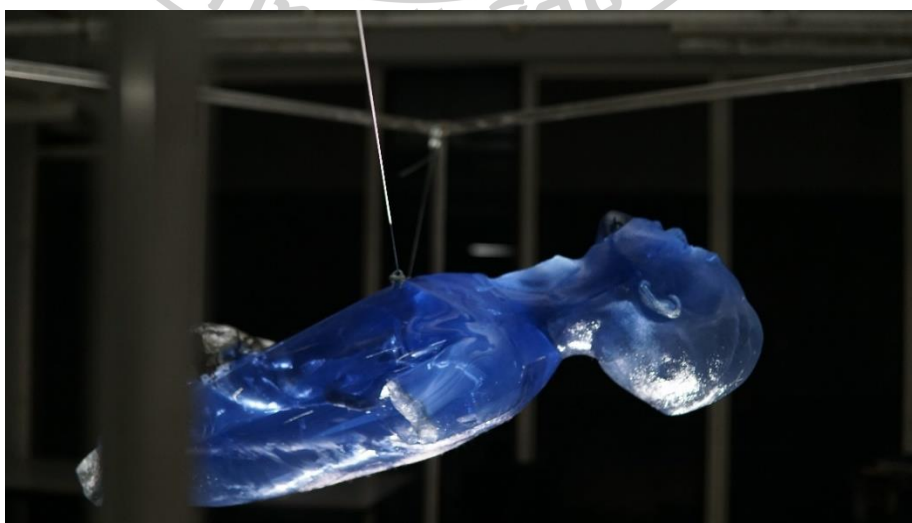
การนำเสนอความเป็นบรรยากาศในผลงาน 2 มิติ มักจะเข้าถึงผู้ชมได้อย่างตรงไปตรงมา เช่น ลักษณะการแสดงของสีที่บ่งบอกช่วงเวลาและสถานที่ อีกทั้งระยะเวลาของระนาบในภาพที่มีระดับใกล้ กลาง ไกล ในลักษณะซ้อนกันเป็นวิธีการเพื่อทำให้เกิดพื้นที่และบรรยากาศในผลงานแบบ 2 มิติ ในทางประติมากรรมซึ่งเป็นการนำวัตถุทางศิลปะที่มีที่ว่าง(Space) และอากาศในโลกของความเป็นจริงรายล้อมอยู่ การที่จะสื่อสารหรือปรับเปลี่ยนบรรยากาศแวดล้อมให้สอดคล้องกับเรื่องราวและรูปทรงจึงเป็นส่วนสำคัญในผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 2

กลวิธีคือ ‘การสร้างสถานการณ์’ หรือ ‘Accidental Encounter’ คือ การปรับเปลี่ยนสภาพแวดล้อมให้ดูผิดปกติจากความเป็นจริง ทำให้เกิดมุมมองที่ขัดกันระหว่าง ‘วัตถุ’ กับ ‘พื้นที่’ ซึ่งถือเป็นกลวิธีหนึ่งที่จิตรกรในกลุ่มเซอร์เรียลลิสม์นิยมใช้ เพื่อให้เกิดบรรยากาศและส่งเสริมต่อรูปทรงทางประติมากรรม การใช้สื่อ(Media) อื่นๆ เช่น น้ำ, แรงลมและแสง จึงเข้ามาช่วยให้เกิดภาพเคลื่อนไหวกับผลงานประติมากรรมชิ้นนี้

พื้นที่(Space) ที่สร้างบรรยากาศเสมือนคือพื้นที่ ‘ได้นำ’ เป็นพื้นที่แนวลึก แสดงความรู้สึก คำมีด ไร้ขอบเขตเมื่อเข้าไปสัมผัส รูปทรงมนุษย์ที่ลอยเหนือตัวผู้ชมทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์เชิงความหมายระหว่างผลงานกับผู้ชม รูปทรงทางศิลปะทำให้ผู้ชมกลายเป็นส่วนหนึ่งในผลงานเมื่อเขา(ผู้ชม)เหล่านั้นต่างตกอยู่ได้

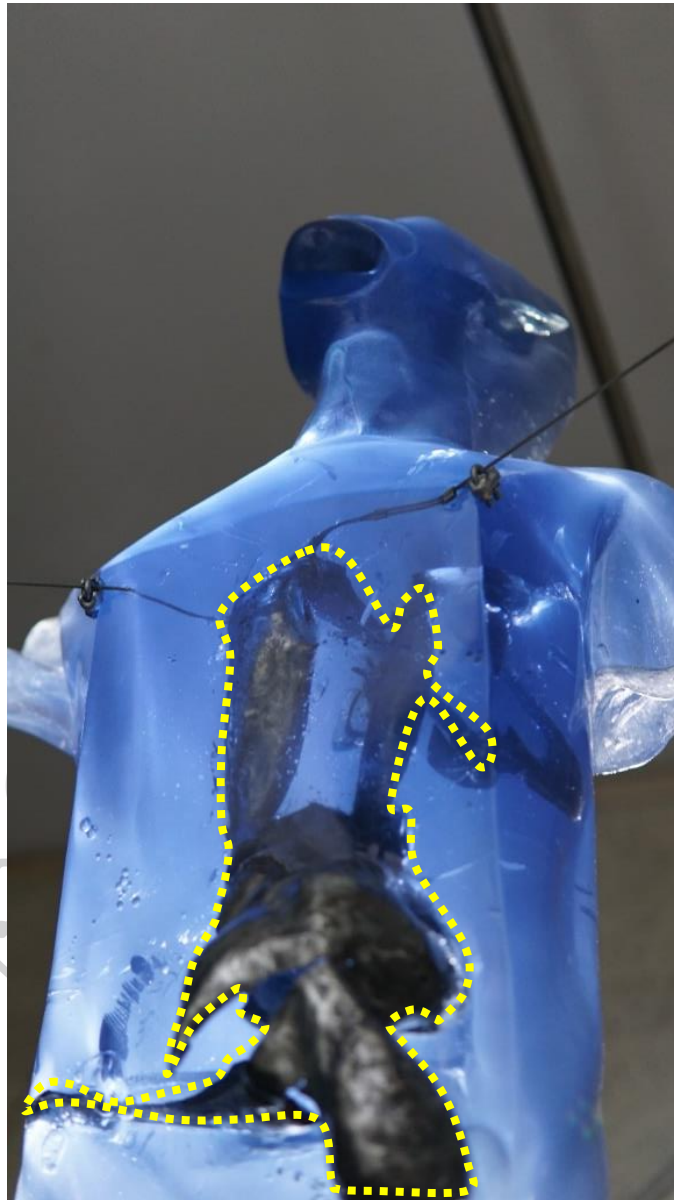
บรรยากาศเดียวกัน คือ พื้นที่ในระดับลึกที่สุดของจิตใจตามแนวคิดทฤษฎีของฟรอยด์ เป็นส่วนระดับของจิตใต้สำนึก (Unconscious) เพื่อต้องการสะท้อนถึงสถานะของการจำยอมจากการถูกล่วงละเมิดเร้าภายนอกด้วยสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริม ชั่วอายุให้เกิดพฤติกรรมก้าวร้าวและนำไปสู่ทางออกด้วยการแสดงความรู้สึกผ่านร่างกายมนุษย์

ผลงาน ‘พื้นที่เชิงลึกภายใต้โครงสร้างแห่งจิต’ เป็นผลงานประติมากรรมรูปทรงเดี่ยว มีความเด่นของรูปทรงลอยเคว้งบนอากาศ โดยมีโครงสร้างหลักลักษณะสี่เหลี่ยมลูกบาศก์ แสดงขอบเขตของชิ้นงาน รูปทรงที่ลอยเด่นในพื้นที่ว่างกลางสี่เหลี่ยม ในรายละเอียดปรากฏรูปร่างมนุษย์ที่ถูกกดท่อนสัดส่วนร่างกายเหลือเพียงส่วนบนคือตั้งแต่สะโพกไปจนถึงศีรษะ ลักษณะอาการที่นอนหลับไหลท่าที่ดูราวกลับการเฟื่องฟู ไร้สติ ตั้งเกิดได้จากรายละเอียดในรูปทรงคนที่ทำให้เห็นเพียงรูปร่างของเสื้อผ้าที่มีความบิดพลิ้วตามคุณลักษณะของผ้าเมื่อไม่มีคนสวมใส่ ในรายละเอียดค่อยๆ ลงไปในรูปทรงคนมีแผ่นโลหะชิ้นเล็กถูกจัดเรียงเป็นรูปมนุษย์ที่ผิดรูปผิดร่าง แผ่นโลหะแสดงท่าทีของการเป็น ‘ผิว’ หรือ ‘เปลือก’ มากกว่าสิ่งที่เป็นกล้ามเนื้อของมนุษย์ ส่วนบนถูกทำให้โพล่ออกมาจากรูปทรงโดยส่วนล่างจมอยู่ในรูปทรงมนุษย์ราวกับถูกผนึกไว้

ภาพที่ 85 รายละเอียดในผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 2

ภาพที่ 86 รายละเอียดแสดงแผ่นโลหะในรูปทรงมนุษย์

เส้นปะแสดงการซ้อนทับรูปร่างคน

การวิเคราะห์ทัศนธาตุและองค์ประกอบ

รูปทรง (Form) จากการได้มาซึ่งรูปทรงทางประติมากรรมข้าพเจ้าใช้รูปทรง 2 ประเภท คือ รูปทรงสิ่งมีชีวิตคือ มนุษย์(Organic form) และ รูปทรงเรขาคณิต(Geometric form) ซึ่งได้มาจากลักษณะทาง โครงสร้างและกายภาพของตึกอาคาร เป็นต้น

เส้น (Line) ลักษณะของเส้นที่ปรากฏคือ เส้น โครงสร้างสี่เหลี่ยมลูกบาศก์ซึ่งมาจากเส้นที่แสดงขอบเขตจากขนาดและสัดส่วนร่างกายมนุษย์กับพื้นที่ว่าง (Human dimension)

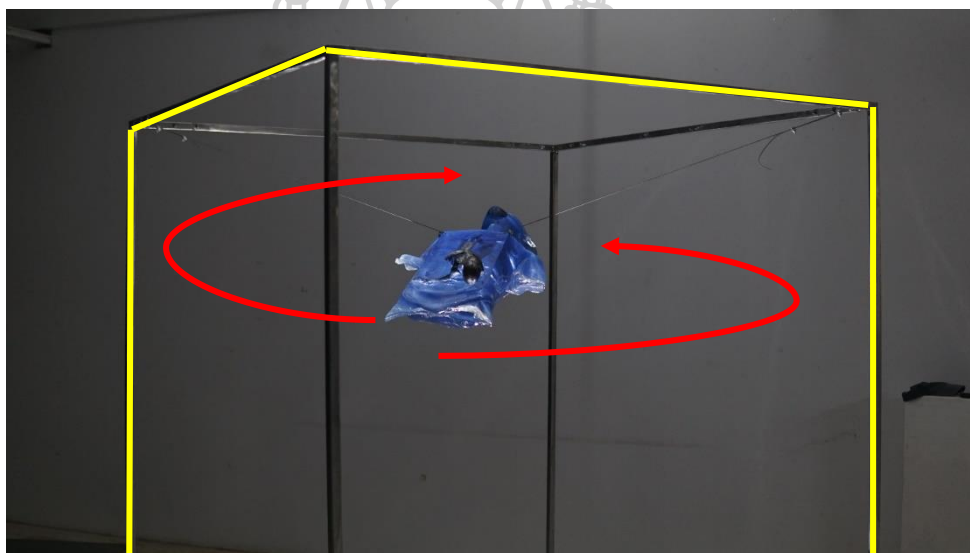
ระนาบ (Plane) ในผลงานชิ้นนี้ระนาบปรากฏระหว่างเส้นกับพื้นที่ว่างคือเส้น โครงสร้างสี่เหลี่ยมลูกบาศก์จึงเกิดระนาบที่มองไม่เห็นเป็นระนาบที่เคลื่อนไหวในทางราบ ทางตั้ง ทางเฉียง จากภายในและภายนอก อีกทั้งเคลื่อนไหวในทางลึก ทางตื้น ต่อเนื่องกัน

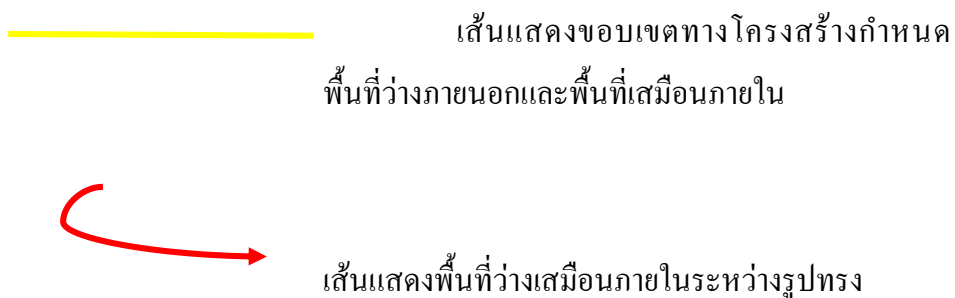
ภาพที่ 87 ภาพแสดงสีโปรงแสงในผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 2

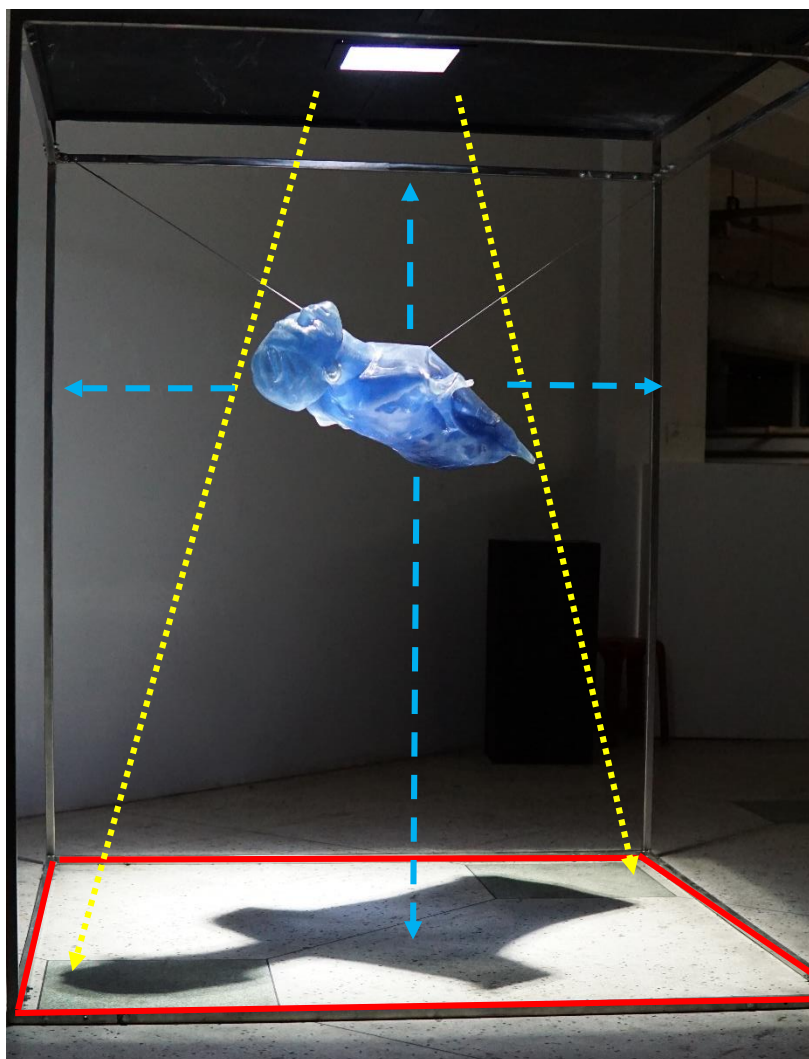
สี (Color) เป็นทัศนธาตุที่มีความสำคัญต่อผลงานชิ้นนี้ไม่น้อย จากกลวิธีนำเสนอที่ต้องการแปรเปลี่ยนบริบทของพื้นที่ให้มีความรู้สึกถึงพื้นที่ใต้น้ำ ใต้ท้องทะเล สีที่ใช้จึงเป็นสีโปร่งเพื่อให้แสงลอดผ่านรูปทรงได้ในโทนเย็นแบบสีคราม น้ำเงิน จึงทำให้เมื่อแสงลอดผ่านวัตถุก็จะทำให้สีของแสงเปลี่ยนไปด้วยเช่นกัน

พื้นผิว (Texture) ในส่วนรายละเอียดของพื้นผิวของวัสดุเรซินซึ่งมีคุณสมบัติแบบโปร่งแสง พื้นผิวจึงมีลักษณะเรียบขัดมัน เพื่อให้เกิดประกายจากแสงที่ตกกระทบบนพื้นผิวตามชิ้นงาน

ภาพที่ 88 แสดงโครงสร้างที่กำหนดบรรยากาศพื้นที่เสมือนภายใน ผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 2

ภาพที่ 89 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างรูปทรงกับพื้นที่ว่างภายในและระหว่างผู้ชมกับผลงานวิธานพนธ์ชั้นที่ 2

เส้นแสดงทิศทางของแสงที่ทอด
กระทบรูปทรงคน

เส้นแสดงระยะของพื้นที่ว่างที่มาจาก
หลักการสัดส่วนความงามตามสรีระ
ของมนุษย์

เส้นแสดงขอบเขตของพื้นที่ว่างจำลอง
ภายในโครงสร้างสี่เหลี่ยม

วิเคราะห์ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 3

ภาพที่ 90 ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 3

ชื่อผลงาน : กลับ – ก(ล)าย / Come back to the past.

ขนาด : 40 x 60 x 190 cm

เทคนิค : สังกะสี , โลหะ, มอเตอร์ดีซี

ปีที่สร้าง : 2563

จากการวิเคราะห์และสรุปเป็นประเด็นในการศึกษา คือ ‘สภาพการณ์ใน รูปแบบเมืองที่ส่งเสริมพฤติกรรมผู้คนที่อาศัย’ ว่าด้วยความเป็นกลุ่มสังคมซึ่งเป็นการรวมกันของคนจำนวนมากในพื้นที่หนึ่งจนเกิดการขยายตัวของพื้นที่ทางสังคมมนุษย์สร้างและกำหนดเงื่อนไขของการอยู่ร่วมกัน เช่น กฎกติกา เพื่อจัดระบบทางสังคมกระทั่งก่อให้เกิดความเป็นอารยะขึ้นกับมนุษย์โดยเฉพาะ ‘ร่างกาย’ กล่าวคือมนุษย์เริ่มมีการแบ่งแยกตนเองออกจากสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติอย่างชัดเจน มีความสามารถในการใช้เหตุผล สามารถควบคุมอารมณ์มิให้แสดงผ่านร่างกาย และสามารถตรวจสอบกิจกรรมทั้งหลายที่ทาลงไปทั้งโดยตนเองและผู้อื่น รวมทั้งสามารถซึมซับชุดกฎเกณฑ์ว่าด้วยพฤติกรรมที่เหมาะสมในแต่ละสถานการณ์

ดังนั้นแล้วข้าพเจ้าจึงมุ่งเป้าไปที่ใจกลางของเนื้อหา คือ ‘มนุษย์’ ซึ่งเป็นผู้สร้างและผู้อาศัยในสังคมต่างเป็นสิ่งเดียวกัน จึงยากที่จะแยกออกจากกันโดยปราศจากด้านใดด้านหนึ่ง คำสำคัญในผลงานคือ ‘การกลับ กลาย’ ในแง่หนึ่งคือการกลับไปสู่วิถีแบบไร้อารยธรรม (uncivilized body) หรือวิถีป่าเถื่อนแบบยุคสมัยก่อน เช่น การถูกกำหนดและควบคุมด้วยเกณฑ์ทางความประพฤติเพียงไม่ก็อย่าง สามารถกระทำตามการบัญชาของอารมณ์ และตอบสนองความต้องการของร่างกายโดยปราศจากขีดจำกัด

ภาพที่ 91 ภาพรายละเอียดส่วนบน

ผลงาน ‘กลับ – ก(ล)าย’ ประติมากรรมแบบโครงสร้างที่มีกลวิธีของการจำลอง หรือ การสร้างสถานการณ์ ด้วยกลไกของเครื่องจักรซึ่งเป็นรูปแทนสื่อถึงกระบวนการประกอบสร้างภูมิทัศน์ของเมือง รูปทรงหลักแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนโครงสร้าง(ปั่นจั่น)และส่วนรูปร่างมนุษย์ ทั้ง 2 ส่วนถูกนำมาแสดงออกด้วยรูปแบบของเครื่องจักรที่อยู่ในระหว่างการก่อสร้าง โดยมีลักษณะผิดที่ผิดทางขององค์ประกอบ เช่น การสลับบนและล่างของแท่นฐาน การแทนความหมายของโครงสร้างด้วยกระดุกมนุษย์ในบางส่วนของผลงาน การเคลื่อนไหวที่ขึ้น ลง ของกลไกสร้างสถานะของ การสร้างขึ้นและการทำลายลงในคราวเดียวกัน

เมื่อพิจารณาจากรายละเอียดในผลงานจะสังเกตเห็น โครงสร้างที่มีความโดดเด่นและเป็นส่วนสำคัญของผลงาน โครงสร้างในที่นี้ประกอบด้วย โครงสร้างแบบเมืองและ โครงสร้างของร่างกายคือ ‘กระดุก’ ของมนุษย์ โดยมีนัยยะถึงความ เป็นโครงสร้างภายนอก(construction) ในแง่นี้แสดงถึงทัศนภาพแบบเมืองอันเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่อยู่อาศัย และ โครงสร้างภายใน(structures) ซึ่งเป็นแกนกลางในร่างกาย ทำให้หน้าที่เป็นส่วน ให้กล้ำเนื้อยึดเกาะเป็นรูปร่างและรูปทรง ทั้ง 2 แบบถูกผสมผสานกันราวกับเครื่องจักรที่มีชีวิต

ภาพที่ 92 รายละเอียดในผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 3

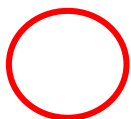
รูปทรงมนุษย์ที่อาศัยอยู่ด้านล่าง เป็นมนุษย์ที่ทำให้เห็นเพียงครึ่งท่อนบนของร่างกาย รูปร่างมนุษย์ถูกประกอบสร้างจากแผ่น โลหะ ซึ่งเป็นภาพแทนของมนุษย์เมืองที่ถูกนำเสนอและปรากฏในผลงานก่อนหน้า แผ่น โลหะถูกหยิบยกมาเป็นสื่อแสดงถึงความเป็นวัตถุมากกว่าเนื้อหนังของสิ่งมีชีวิต การกระทำของสภาวะที่รุนแรงที่มักจะนำเสนอให้เห็นความน่ากลัว ความสยดสยองด้วยเลือดและเนื้อหนังของมนุษย์ แต่ในผลงานได้สื่อถึงความรุนแรงผ่านร่องรอยและอาการทางวัตถุเป็นสื่อแสดงออกของความรุนแรง รอยยับ ลักษณะที่บิดเบี้ยวจึงทำให้เห็นการเปลี่ยนแปลงทั้งกายภาพในวัตถุและรูปทรงมนุษย์

ภาพที่ 93 เส้นวงกลมแสดงผสมผสาน โครงสร้างมนุษย์ผสานกับ โครงสร้างอาคาร

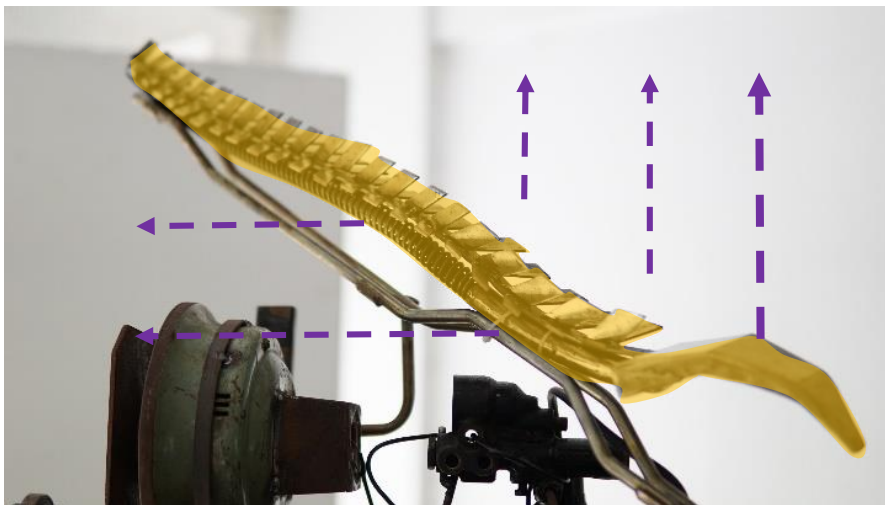

เส้นแสดงวิธีการซ่อนทับของรูปทรง

โครงสร้างแบบสถาปัตยกรรมและ โครงสร้างภายในร่างกายมนุษย์

ภาพที่ 94 แสดงรายละเอียดในผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 3

ส่วนบนของผลงานมีการใช้โครงสร้างในร่างกายมนุษย์ คือ ‘กระดูกสันหลัง’ มาเป็นสัญลักษณ์ในรูปแบบของเครื่องหมายของสัตว์ที่มีโครงสร้างตั้งตรงกับแรงโน้มถ่วงของโลกแต่ถูกนำเสนอด้วยการจัดวางให้มีลักษณะขนานกับพื้นโลกเหมือนสัตว์สี่ขาแทน

การวิเคราะห์ทัศนธาตุและองค์ประกอบ

รูปทรง (Form) ผลงานชิ้นนี้ข้าพเจ้าเลือกใช้รูปทรงที่มีที่มาจากเครื่องกลที่ใช้ลงเสาเข็มเพื่อตั้งเสาหลักของการสร้างบ้านสร้างตึก อาคาร โดยใช้วิธีการแบบประติมากรรม คือ การลดทอนขนาดและตัดส่วนของรูปทรง การสร้างภาพซ้อนเพื่อให้รูปทรงเกิดอาการสลับกลับหัว รวมทั้งการนำกระดุมมาเป็นสื่อสัญลักษณ์แทนโครงสร้างภายในมนุษย์เพื่อแสดงถึงพฤติกรรมระหว่างมนุษย์และสัตว์

ภาพที่ 95 แสดงการซ้อนทับของรูปทรงในผลงานวิทธานพนธ์

- เส้นแสดงการซ้อนทับของรูปทรงปั้นจั่นในลักษณะสลับกลับหัว
- เส้นแสดงทิศทางเคลื่อนไหวของเส้นโครงสร้างและนำสายตา
- - - - ->   เส้นแสดงทิศทางเคลื่อนไหวของเส้นโครงสร้างและนำสายตา

เส้น (Line) การปรากฏของเส้นในผลงานคือเส้นแสดงขอบเขตของรูปทรง เส้นของโครงสร้างที่มีลักษณะเป็นเส้นตรงและเส้นเฉียงที่มีลักษณะพุ่งขึ้นอีกหน้าที่หนึ่งของเส้นที่มีลักษณะแบบพื้นปลาเป็นส่วนรายละเอียดในผลงานซึ่งแนวของเส้นเฉียงที่พุ่งทะแยงเพื่อแสดงจุดนำสายตาไปสู่รูปทรงมนุษย์

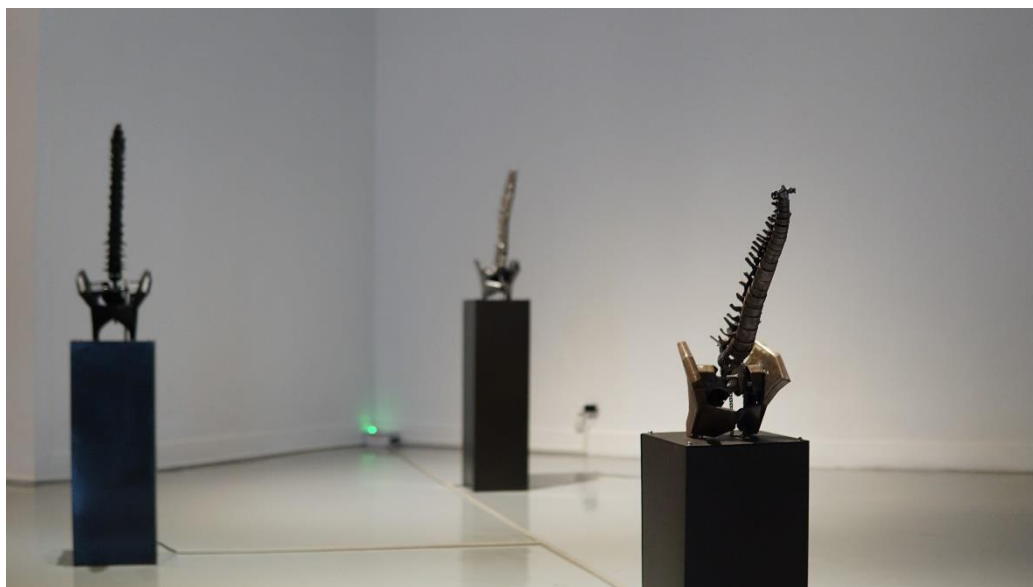
พื้นผิว (Texture) เป็นทัศนธาตุที่สำคัญในหลายชิ้นงานของข้าพเจ้า พื้นผิวที่เกิดขึ้นจากวิธีการทုตี กระแทกแผ่นโลหะ เพื่อให้เกิคร่องรอย และลักษณะที่บิดเบี้ยวของวัตถุ ในแง่นี้ข้าพเจ้าต้องการสื่อถึงสภาวะเชิงนามธรรมผ่านร่องรอยของพื้นผิวที่ยับย่น ฉับพลันและรุนแรง

โครงสร้าง (Structure) รูปแบบทางศิลปะในผลงานชิ้นนี้ โครงสร้างเป็นคำสำคัญในการนำมาออกแบบรูปทรง ซึ่งประกอบด้วยลักษณะโครงสร้างของอาคาร ตึก และโครงสร้างจากภายในรูปร่างมนุษย์ โดยผลงานมีลักษณะโครงสร้างแบบรูปร่างสี่เหลี่ยมค้ำหมูที่ถูกยืดยาวขึ้น

ภาพที่ 96 แสดงทิศทางการเคลื่อนไหวผลงานสมบูรณ์วิธานิพนธ์ชิ้นที่ 4

วิเคราะห์ผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 4

ภาพที่ 97 ชุดผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 4

ชื่อผลงาน: Mainstay of three time

ขนาด : 30x30x130 / 30x30x150 / 30x30x170 cm

เทคนิค : เชื่อมโลหะ, มอเตอร์ไฟฟ้า

ปีที่สร้าง : 2020

ผลงานชั้นที่ 4 เป็นการนำเอารูปทรงที่เป็นส่วนประกอบในผลงานก่อนหน้า มาพัฒนาและนำเสนอในลักษณะรูปทรงเดี่ยว การนำเอาโครงสร้างภายในมนุษย์ เป็นเครื่องหมายเชิงสัญลักษณ์ด้วยวิธีการเปรียบเทียบระหว่างโครงสร้างแกนตั้ง ตรงกับ โครงสร้างที่เป็นแนวราบกับพื้นโลก นำเสนอเป็นเครื่องหมายแบ่งแยก ระหว่างคนและสัตว์

วิธีการแบบ อุปมา อุปไมย ผ่านเส้นแกนทางโครงสร้างของรูปทรงด้วยการ เคลื่อนไหวจากกลไกมอเตอร์(kinetic) ที่เข้ามาช่วยในการเคลื่อนไหวของรูปทรง โดยวิธีการสร้างสรรค์ทางศิลปะด้วยวิธีการซ้ำของรูปทรงและการนำเสนอด้วย ระดับตำแหน่งที่แตกต่างกัน จึงแสดงจุดเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาด้านวิวัฒนาการของ

มนุษย์ผ่านยุคสมัยจากอดีต ที่ปรากฏในรายละเอียดของแต่ละชั้นงานมีวิธีการประกอบสร้างรวมทั้งจังหวะ(Rhythm)ของการเคลื่อนไหวเร็วช้าที่ต่างกัน

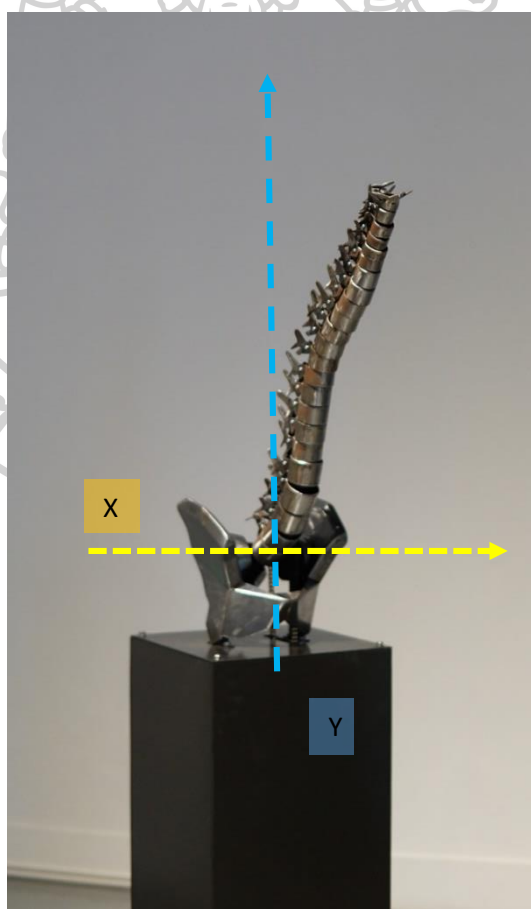
ชั้นงานที่มีระดับที่ต่ำที่สุด ถูกประกอบสร้างด้วยลักษณะทางโครงสร้างที่เล็กกว่าโครงสร้างของมนุษย์จริง เมื่อพิจารณาทางเทคนิคพบว่าในรายละเอียดได้ถูกทำให้เห็นอย่างจงใจต่อวัสดุและกระบวนการประกอบ โดยละทิ้งความละเอียดละไมหรือการจัดการให้สวยงาม แต่กลับปล่อยให้ธรรมชาติของวัสดุปรากฏอย่างตรงไปตรงมาคือการเกิดขึ้นของ ‘สนิม’ สะท้อนความดิบ ความไร้ระเบียบ ผ่านเทคนิควิธีการดังกล่าว ในส่วนชั้นงานที่มีระดับถัดมามีรายละเอียดเพิ่มมากขึ้น ด้วยวิธีการประกอบสร้างเช่นเดียวกันแต่ถูกทำให้คำนึงถึงโครงสร้างคล้ายมนุษย์มากขึ้น กระดูกเชิงกราน(Pelvic bones) ที่ยึดสูงขึ้น แสดงให้เห็นความเป็นเพศหรือลักษณะ โครงสร้างแบบมนุษย์แรกเริ่ม (Homo erectus) อีกด้วย ประกอบกับจังหวะ(rhythm)ที่เร็วขึ้นซึ่งสะท้อนการเปลี่ยนแปลงระหว่างของโครงสร้างอย่างสมดุล

ภาพที่ 98 ด้านหลังผลงานวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 4

ในชิ้นผลงานที่มีความซับซ้อนที่สุด ทั้งด้านกระบวนการเทคนิคในการประกอบสร้างรูปทรง และการร้อยเรียงชิ้นส่วนอย่างละเอียด ทำให้ผลงานแสดงความเป็นจริงได้อย่างใกล้เคียง ด้วยขนาดและตำแหน่งของการติดตั้ง อีกทั้งจังหวะ (rhythm) ที่ถูกติดตั้งกับงานชิ้นนี้จะมีความเร็วในการเคลื่อนไหวที่เร็วกว่าสองชิ้นก่อนหน้า

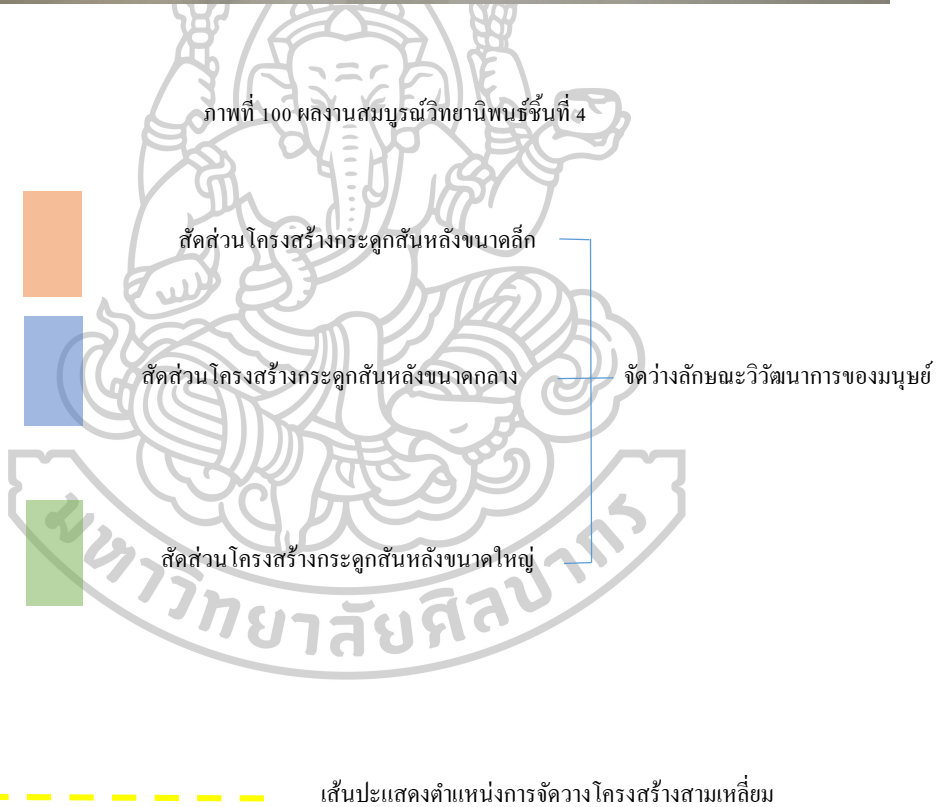
ทั้งสามชิ้นงานถูกจัดนำเสนอเป็นผลงานประติมากรรมหนึ่งชุด ด้วยบทบาทของมนุษย์ภายใต้บริบททางสังคมเมือง โดยอาศัยสื่อแกนกลางโครงสร้างมนุษย์เป็นตัวแทนเชิงสัญลักษณ์และตั้งคำถามต่อความเป็นมนุษย์ผ่านสื่อประติมากรรมเคลื่อนไหว จัดแสดงภายใต้โครงการบ่มเพาะและสร้างเครือข่ายศิลปินรุ่นใหม่ ครั้งที่ 5 โดยหอศิลป์วัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร

ภาพที่ 99 เส้นแกน X / Y แสดงการเคลื่อนไหวในผลงานวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 4

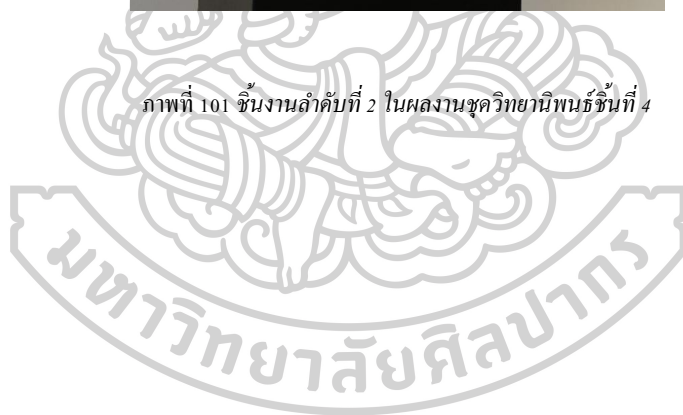

ภาพที่ 100 ผลงานสมบูรณวิธานพนธ์ชั้นที่ 4

ภาพที่ 101 ชิ้นงานลำดับที่ 2 ในผลงานชุดวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 4

บทที่ 5

สรุป

ประเด็นปัญหาด้านสังคมมนุษย์ที่ข้าพเจ้าศึกษามีใช่เป็นปัญหาหรือเรื่องราวใหม่แต่อย่างใด ผลกระทบจากปัญหาทางสังคมเมือง เป็นประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นมาหลายยุคหลายสมัยอันจะเห็นได้จากการศึกษาและงานวิจัยอันเกี่ยวข้องกับมนุษย์กับเมืองที่มีผลกระทบต่อสังคมทั่วโลก อย่างการเชื่อมโยงของการขยายตัวของเมือง จำนวนประชากรแออัด อาชญากรรม มลภาวะ ไปจนถึงปัญหาสุขภาพจิต แท้จริงแล้วมีลักษณะคล้ายข้อต่อลูกโซ่ที่ถูกออกแรงดึง ไปพร้อมกัน โดยการขยายตัวของเมืองมีแต่บีบคั้นความเป็นมนุษย์ให้เล็กลง ‘ปัญหาสุขภาพจิต’ กลายเป็นปัญหาที่ก่อตัวเรื่อยๆ จนเป็นอีกปัจจัยหนึ่งของความรุนแรง ที่กำลังคุกคามในสังคมไทย จึงทำให้ข้าพเจ้าต้องการนำเสนอผลงานประติมากรรมในโครงการวิทยานิพนธ์ภายใต้หัวข้อ ‘ร่างสะท้อนแรงกระตุ้นจากสังคมเมืองร่วมสมัย’ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมแบบเมืองที่ส่งผลต่อพฤติกรรมและการแสดงออกด้วยความรุนแรงระหว่างมนุษย์

ในระยะแรกของการศึกษาค้นคว้าข้อมูล เป็นการศึกษาด้วยมุมมองและประสบการณ์ส่วนตัวที่ได้รับผลกระทบจากความขัดแย้งและความรุนแรงทั้งทางตรงและทางอ้อม การเก็บข้อมูลด้วยวิธีการสำรวจและเป็นผู้สังเกตการณ์ จึงเป็นลักษณะเบื้องต้นของการศึกษาพฤติกรรมบุคคลหรือกลุ่มบุคคลในสังคม เมื่อนำมาวิเคราะห์ผ่านข้อมูลทางจิตวิทยาและสังคมจึงทำให้เห็นถึงประเด็นในการศึกษาค้นคว้า จนนำไปสู่แนวคิดและสมมติฐาน โดยมีวัตถุประสงค์และเป้าหมายเป็นตัวกำหนดทิศทางการสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรม

กระบวนการสร้างสรรค์ในช่วงแรกเริ่มจากการวิเคราะห์ผลงานก่อนหน้า วิทยานิพนธ์ด้วยการวิเคราะห์รูปแบบ เทคนิคและวิธีการนำเสนอก่อนขยายไปสู่การวิเคราะห์เนื้อหาสาระ ทั้งนี้การวิเคราะห์ด้วยรูปแบบเป็นเพียงต้นทาง เพื่อที่จะทำให้ข้าพเจ้าเข้าใจรูปทรงและเทคนิควิธีการที่สามารถใช้เป็นสื่อแสดงออกต่อแนวคิดให้มุ่งไปในทิศทางเดียวกัน อย่างไรก็ดีในผลงานชิ้นที่ 2 – 3 ข้าพเจ้าได้สรุป

จากข้อมูลและนำไปสร้างประเด็น กระทั่งนำรูปแบบและเทคนิคมารองรับกับแนวเรื่อง ทั้งวิธีการแบบประติมากรรมรูปทรงคนที่มีลักษณะการแสดงออกด้วยเทคนิคที่เป็นรูปแบบเฉพาะตน ขณะเดียวกันช่วงระหว่างการสร้างสรรค์รวมถึงข้อสรุปจากผลงานแต่ละชิ้น ทำให้ข้าพเจ้าเห็นแนวทางและสามารถต่อยอดทางความคิดให้เกิดมิติมุมมองที่หลากหลาย

วิทยานิพนธ์หัวข้อ ‘ร่างสะท้อนแรงกระตุ้นจากสังคมเมืองร่วมสมัย’ ได้ศึกษาเกี่ยวกับประเด็นปัญหาเชิงสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ โดยมีทฤษฎีจิตวิทยาเป็นเครื่องมือวิเคราะห์และสรุปไปสู่กระบวนการสร้างสรรค์ผลงานประติมากรรม 3 ชิ้น และ 1 ชุด ดังนั้นจะเห็นว่าผลงานประติมากรรมจึงเป็นผลลัพธ์ของวิทยานิพนธ์นี้ เพื่อตอบสนองต่อวัตถุประสงค์และเป้าหมายของผู้วิจัย ผลงานศิลปะจึงทำหน้าที่เป็นสื่อแสดงทัศนคติต่อประเด็นที่ผู้วิจัยนำเสนอ และตรวจสอบเมื่อผลงานประติมากรรมได้ถูกเผยแพร่ต่อสาธารณะโดยทำหน้าที่เป็นสื่อวัตถุ เพื่อส่งสารให้กับผู้ชมและสังคมด้วยทัศนนะของผู้สร้างสรรค์เป็นจุดตั้งต้น จนขยายไปสู่ผู้ชมให้เกิดการพิจารณาและวิพากษ์หรือวิจารณ์ร่วมกัน

ด้วยลักษณะเนื้อหาในวิทยานิพนธ์นี้กล่าวถึงสิ่งแวดล้อมเมืองที่ส่งผลกระทบต่อมนุษย์ผู้อาศัย โดยนำเสนอเนื้อหาเชิง สภาวะ อารมณ์ความรู้สึก หรือลักษณะนามธรรมภายในจิตใจ เป็นแกนหลักของเรื่อง ซึ่งอาศัยทฤษฎีจิตวิทยาของ ซิกมันด์ ฟรอยด์ เป็นเสมือนแว่นตาเพื่อทำความเข้าใจกระบวนการของจิตใจไปจนถึงพฤติกรรมที่ถูกแสดงออกของมนุษย์ และแนวคิคมุมมองด้านมานุษยวิทยาและสังคม ทั้งนี้จากการสรุปผลการวิจัยและการนำเสนอผลงานประติมากรรมจึงทำให้เห็นจุดที่ควรพัฒนาและต่อยอดเพื่อให้เกิดความชำนาญในฐานะผู้สร้างสรรค์ศิลปะ ข้าพเจ้าจึงได้แบ่งข้อเสนอแนะเป็น 2 ประเด็นดังนี้

ข้อเสนอแนะ

1. ประเด็นด้านเนื้อหา

ดังที่กล่าวมา วิธีการศึกษาและการเก็บข้อมูลจึงเป็นส่วนสำคัญไม่น้อยต่อการพัฒนาต่อยอดทั้งแนวคิดและรูปแบบผลงานศิลปะ การรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสังเกตการณ์เป็นวิธีการขั้นต้นของผู้ทำการวิจัย เพื่อให้เกิดมุมมองและประเด็นแยกย่อย ที่หลากหลาย จึงเสนอแนะให้มีการทดลองเพื่อเป็นข้อมูลในลักษณะอื่นๆ เช่น การทดลองเพื่อทำสถิติ การนำหลักการและองค์ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์มาใช้เพื่อจะได้ผลลัพธ์หรือข้อเท็จจริง จนทำให้เกิดแนวคิดและรูปแบบนำเสนอผลงานประติมากรรม

2. ประเด็นรูปแบบและเทคนิควิธีการ

การนำเสนอรูปแบบผลงานเป็นสิ่งสำคัญไม่น้อยไปกว่าแนวความคิดต่อการสร้างสรรค์ โดยผลงานศิลปะในวิทยานิพนธ์นี้ใช้รูปทรงคนที่เป็นรูปแบบหลักในผลงานประติมากรรมทั้งชิ้นแตกต่างที่กลวิธีที่ใช้ตอบรับกับประเด็นของแต่ละชิ้นงาน เพื่อให้รูปแบบและเทคนิควิธีการส่งเสริมต่อแนวเรื่องได้อย่างถึงแก่น ทั้งด้านองค์ประกอบและเทคนิควิธีให้แสดงหรือโต้ตอบเชิงอารมณ์ต่อผู้ชมจึงจะเกิดความน่าสนใจและดึงดูดให้เข้าไปพิจารณาเพื่อนำไปสู่การตีความในขั้นต่อไป วิธีการเหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งที่ต้องอาศัยประสบการณ์และการสร้างสรรค์ผลงานอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดการพัฒนาต่อมุมมองและการสร้างสรรค์รูปทรงประติมากรรมได้อย่างลึกซึ้ง

วิทยานิพนธ์นี้จะสามารถเป็นข้อสรุปไปสู่การตั้งข้อสังเกตถึงพฤติกรรมของผู้คนในสังคมเมือง ด้วยทัศนะของผู้ศึกษาที่เป็นส่วนหนึ่งในสังคมเช่นกัน การศึกษาในแนวเรื่องสังคมและมนุษย์เป็นการค้นคว้าในลักษณะแบบภาพกว้าง โดยต้องอาศัยองค์ประกอบที่หลากหลายส่วนเป็นเงื่อนไข โดยเฉพาะประเด็นด้านพฤติกรรมและสุขภาพจิตมนุษย์ซึ่งมีความซับซ้อนและรายละเอียดแยกย่อยที่ต้องอาศัยการทดลองหรือการจำลองเพื่อค้นหาอธิบายต่อสภาวะจิตของผู้คนจนสามารถนำไปสู่การแก้ปัญหาาร่วมกันของคนในสังคมได้อย่างมีคุณภาพ

สิ่งสำคัญของการศึกษาค้นคว้าภายใต้โครงการวิทยานิพนธ์นี้ ข้าพเจ้าได้
ดำเนินตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้อย่างครบถ้วน ผลงาน
ประติมากรรมได้ทำหน้าที่เป็นสื่อสะท้อนปัญหาสุขภาพจิตและพฤติกรรมมนุษย์
กับสังคม ดังนั้นแล้วข้าพเจ้ามุ่งหวังที่จะให้ผลงานศิลปะสร้างการตระหนักรู้ต่อการ
รับรู้เชิงอารมณ์ความรู้สึกทั้งกับภายในตนเองและผู้อื่นในสังคม ทั้งนี้เพื่อลดละ
ปัญหาความรุนแรงระหว่างมนุษย์และอาศัยร่วมกับความขัดแย้งโดยปราศจาก
เหตุการณ์ที่รุนแรง กระทั่งนำไปสู่สภาพทางสังคมที่มีการดำรงอยู่ของสันติภาพใน
ที่สุด

รายการอ้างอิง

"ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของซิกมันด์ ฟรอยด์ บิดาแห่งจิตวิเคราะห์." สำนักพิมพ์หกลีษม. Last modified Jun 19 2019, 2019. Accessed Jun 19, 2019.

<https://www.sixfacetspress.net/content/4849/%E0%B8%97%E0%B8%A4%E0%B8%A9%E0%B8%8E%E0%B8%B5%E0%B8%88%E0%B8%B4%E0%B8%95%E0%B8%A7%E0%B8%B4%E0%B9%80%E0%B8%84%E0%B8%A3%E0%B8%B2%E0%B8%B0%E0%B8%AB%E0%B9%8C%E0%B8%82%E0%B8%AD%E0%B8%87%E0%B8%8B%E0%B8%B4%E0%B8%81%E0%B8%A1%E0%B8%B1%E0%B8%99%E0%B8%94%E0%B9%8C-%E0%B8%9F%E0%B8%A3%E0%B8%AD%E0%B8%A2%E0%B8%94%E0%B9%8C-%E0%B8%9A%E0%B8%B4%E0%B8%94%E0%B8%B2%E0%B9%81%E0%B8%AB%E0%B9%88%E0%B8%87%E0%B8%88%E0%B8%B4%E0%B8%95%E0%B8%A7%E0%B8%B4%E0%B9%80%E0%B8%84%E0%B8%A3%E0%B8%B2%E0%B8%B0%E0%B8%AB%E0%B9%8C>

ขจรจิต บุญนาค. แนวคิดเกี่ยวกับความขัดแย้ง. ความขัดแย้ง vs ความรุนแรง. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

ขจรจิต บุญนาค. แนวคิดความรุนแรง. ความขัดแย้ง vs ความรุนแรง. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

ชัยวัฒน์ สถาอานันท์. "ความรุนแรงกับมายาแห่งอัตลักษณ์." In อารุณมีชีวิต? แนวคิดเชิงวิพากษ์ว่าด้วยความรุนแรง, edited by ชัยวัช ตุลาทล ธนาพล อิวสกุล, อุเชนทร์ เชียงแสน, วิรพา อังกูรทัศนียรัตน์ และพัชรี อังกูรทัศนียรัตน์, 29-42. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ฟ้าเดียวกัน, 2546.

ภาณุ บุญพิพัฒนาพงษ์. "ศิลปินผู้เปลี่ยน ความบิดเบี้ยวในใจมนุษย์"(อะไร(แม่ง)ก็เป็นศิลปะ. 26 มิถุนายน 2560 ed. มติชนสุดสัปดาห์, 2560.

รศ. จิระพัฒน์ พิตรปรีชา. "กรรมวิธีการในการสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ที่น่าสนใจ/ศิลปินกับผลงานและขั้นตอนการ

ทำงานศิลปะ." In โลกศิลปะศตวรรษที่ 20, edited by ศิริประกษา ดารามาตร์, 286. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เมืองโบราณ, 2552.

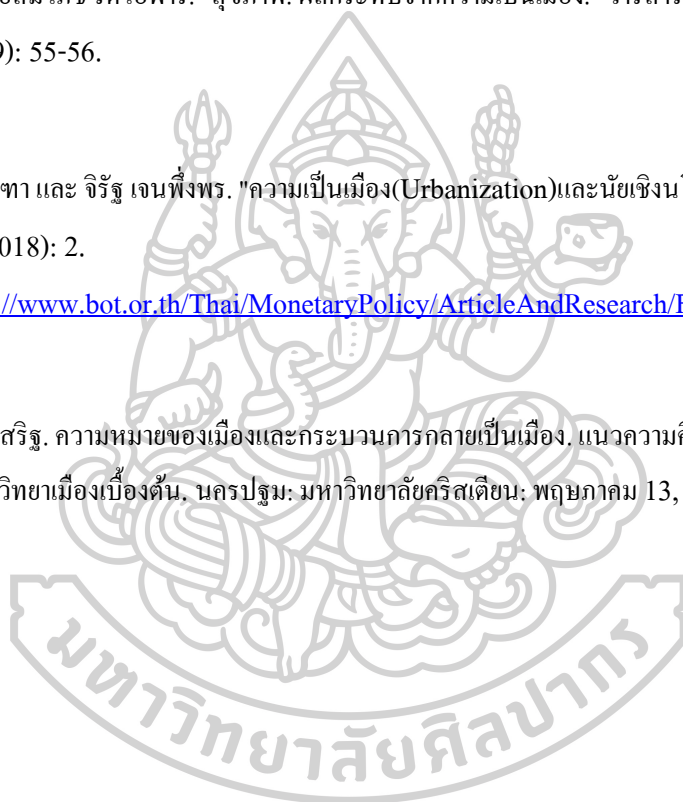
รศ. จิระพัฒน์ พิตรปรีชา. "ลัทธิเซอร์เรียลลิสม์ (Surrealism)." In โลกศิลปะศตวรรษที่ 20, edited by ศิริประกษา ดารามาตร์, 192. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เมืองโบราณ, 2552.

รองศาสตราจารย์สมโภช รติโอฬาร. "สุขภาพ: ผลกระทบจากความเป็นเมือง." วารสารความปลอดภัยและสุขภาพ 2 (2009): 55-56.

อริสา จันทบุญญา และ จิรัฐ เจนพิงพร. "ความเป็นเมือง(Urbanization)และนโยบายของ ไทย." no. 128 (25 2018): 2.

https://www.bot.or.th/Thai/MonetaryPolicy/ArticleAndResearch/FAQ/FAQ_128.pdf.

อิทธิพร ขำประเสริฐ. ความหมายของเมืองและกระบวนการกลายเป็นเมือง, แนวความคิดและทฤษฎีการศึกษาทางสังคมวิทยาเมืองเบื้องต้น. นครปฐม: มหาวิทยาลัยคริสเตียน: พฤษภาคม 13, 2017, 2554.

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	ศุชน สุจิต
วัน เดือน ปี เกิด	02 สิงหาคม 2533
สถานที่เกิด	ยโสธร
วุฒิการศึกษา	2557 : ศิลปบัณฑิต สาขาประติมากรรม คณะวิจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ที่อยู่ปัจจุบัน	45 หมู่7 ตำบล ศรีฐาน อำเภอ ป่าดิว จังหวัด ยโสธร 35150
ผลงานตีพิมพ์	2563 : ร่วมแสดงนิทรรศการ "EARLY YEARS PROJECT #5 โครงการ บ่มเพาะและสร้างเครือข่ายศิลปินรุ่นใหม่ ครั้งที่5", ชั้น 9 หอ ศิลปวัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร, กรุงเทพมหานคร 2562 : ร่วมแสดงนิทรรศการ "HAIKU - Sculpture 2019", International Exhibition for Art Universities, Okinawa, Japan. 2561 : ร่วมแสดงนิทรรศการ "ศิลปกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ 64", พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ หอศิลป์ ถนนเจ้าฟ้า, กรุงเทพมหานคร 2557 : นิทรรศการกลุ่ม "Don't quit your day dream", ก้อย อาร์ต แกลเลอรี, กรุงเทพมหานคร. 2556 : นิทรรศการ ศิลปินพนธ์ "พันธ์ทาง" Same plane different shoes, กลุ่มนักศึกษาชั้นปีที่ 5 คณะวิจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, หอ ศิลปวัฒนธรรมเชียงใหม่ 2555 : ร่วมแสดงนิทรรศการ "ศิลปกรรมร่วมสมัย ศิลปินรุ่นใหม่ ครั้งที่ 30", หอศิลปวัฒนธรรมพระราชวังสนามจันทร์, นครปฐม
รางวัลที่ได้รับ	รางวัลรองชนะเลิศ อันดับที่ 2 โครงการประกวดประติมากรรมฉลอง มิตรภาพ อิตาลี - ไทย 125ปี ภายใต้หัวข้อ "ความสัมพันธ์", สวนลุมพินี, กรุงเทพมหานคร